

Рик Джойнер

Факел хәм Қылыш

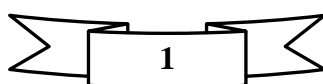
«Соңғы сағаш» хәм «Қудайдың шақырығы» кітаптарының даўамы

*Соңғы күнлерде Қудай хызметине шақырылғанларға Оның
жиберген хабары хәм жол-жобасы*

Астана

Теофил

1998

Бул аўдарма қарақалпақ халқында соңғы күнлерде Қудай хызметине шақырылған Оның таңлаған хызметкерлерине арналады.

«Шақырылғанлар көп, бірақ таңланғанлар аз»

(Мухаддес Китап, Жаңа Келісім, Матта жазған Хош Хабардың 20-бабы, 16-аяты).

Астана 1998

ФАКЕЛ ХӘМ ҚЫЛЫШ

«Соңғы саўаш» хәм «Қудайдың шақырығы» китапларының даўамы

МАЗМУНЫ:

	Кирисиў	
1-бап	Факел	
2-бап	Елши	
3-бап	Ат хәм қыз	
4-бап	Жоба	
5-бап	Қылыш	
6-бап	Күш	
7-бап	Патшаның Хаялы (Малика)	
8-бап	Терек хәм оның мийўеси	
9-бап	Жаўынгерлер	
10-бап	Стратегия	
11-бап	Саўаш	
12-бап	Қорғаныш	
13-бап	Кеңеске шақырылды	
14-бап	Саўаш басланыў алдында	

Кирисиў

БУЛ КИТАП – 1998-жылдан баслап 2002-жылға шекем, он төрт жыл даўамында Қудайдан алған барлық пайғамбаршылық кеширмелердиң, түслердиң хәм көринислердиң жыйнағы. Мен барлық материалларды жыйнаў ушын 2002-жылды күтип отырмадым. Сонлықтан Қудайдың жиберген аянларының көпилик бөлегин «Соңғы саўаш» хәм «Қудайдың шақырығы» китапларында жаздым. Бул китапта болса, сол еки китапты жазбасымнан алдын хәм кейин маған берилген пайғамбаршылық кеширмелер жазылған.

Сиз: «Не ушын Жаратқан Ийе пайғамбаршылық ашылысларды бундай избе-изликсиз түрде береді?» - деп сораўыңыз мүмкин. Мен де бул сораўдың үстинен көп ойланғанман. Деген менен, бул руўхый көринислер маған буның себебин түсиниўиме жәрдем береді. Оннан қалса, егер де сиз Мухаддес Китаптағы пайғамбаршылықларды изертлеп көрсеңиз, сиз тез арада соны түсинесиз: Мухаддес Китаптың бир бабында айтылған пайғамбаршылық сөз мың жыл алдыға ямаса кейинге секирип кетиўи мүмкин. Мениң ойымша, бизлер Қудайдың берген ашылысын алғанымызда, талықлағанымызда хәм қолланғанымызда барқулла тек Мухаддес Руўхқа ғәрезли болыўымыз ушын, Ол бундай қылады.

1-БАП

Факел

МЕН ЛОНДОНДА ӨЗИМНИҢ МИЙМАНХАНАДАҒЫ БӨЛМЕМДЕ ЕДИМ. Қызығыұшылығымды баса алмай, мен бул жерден онша алыс емес жердеги Букенгем сарайына саяхат қылыұды ойлай басладым. Мен дурыс ўақыт, дурыс жерде турғаныма қарамастан, бул мениң хызметиме байланыслы ең қыйын сапарларымның бири болған еди.

Бираз дем алып алыұым ушын, отырғышымның арқасына шалқайып, алдыннан болжап айтылған бул сапарым туўралы ойлана басладым. Кўтилмегенде, мен басқа дўньяда пайда болдым.

Мен теңиз жағасында турған едим, толқынлар әсте келип, аяқларыма жағымлы түрде тийер еди. Бәлким, бул түс шығар? Бирақ, мен уйықламағанымды анық билемен. Аспан мениң төбемде ашық нурларын шашып тур. Бул нурлар – я таңдағы нурларға, я кештеги нурларға уқсамас еди. Сонлықтан буның я азан, я кеш екенлигин билиұ мүмкин емес еди.

Кейин мен дыққатымды хаўаға қараттым. Хаўа тек жағымлы хәм таза ғана болып қоймай, ал оннан да артығырақ еди. Бул жерде хәр дем алғаным сайын, мен жаңара басладым, сана-сезимлерим болса сезгирленип жанланар еди, ал ой-пикирлерим болса тереңлесип, дўньяға түсинигим кем-кемнен артып барар еди.

Алыста таўлар көринип, мен оларға қарай басладым. Олар меннен ең кем дегенде қырық-елиұ шақырымдай қашықлықта жайласқан еди. Бәлким, оннан да алыс шығар? Хаўа соншелли таза болғанлықтан, бул аралықты анықлаұ мүмкин болмады. Мен таўларды жақсы көремен хәм олардың ең уллыларын да көргенмен, бирақ бундай әжайып таўларды бурын хеш көрмеген едим. Олар жүдә гидиман қорғанның дийўалларына уқсап, уллылықтың хәм күдиреттиң белгисин өзінде сәўлелендирип турар еди. Бирақ, екинши жағынан, оларда гөззаллықтың хәм миймандослықтың да көриниси бар еди. Мени олардан ортағы суўлар ажыратып турған еди, сонлықтан ол таўларға айланып барыұға болама екен деп, жән-жағыма қарай басладым. Таўлар оғада узақ еди, бирақ соған қарамастан, олар магнит сыяқлы мени өзине қарай тартар еди. Сонлықтан мен дәрхал жолға түсиўге мәжбүр болдым.

Қәлеулериме бойсынып, мен суўларға тигилип қарадым. Ол да тып-тынық болып, аспанның реңін таң қалдырарлық қылып өзінде сәулелендирип турар еди. Буннан артық таң қалдырарлық нәрсе болмаса керек! Негедур, булардың бәри маған мениң туўылып өскен жеримди, мениң үйимди еслетип жиберди. Мен таң қалдырарлықтан да бетер жанланып барар едим. Бул оянып атырғанға, уйқыдан өзиңе келип атырғанға уқсар еди, бірақ оннан да әжайыбырақ еди.

Кейин теңиздің жағасы бойлап биреудің маған қарай киятырғанын көрдим. Хәтте, алыстан-ақ, Ол қолына факел ушлап киятырғанын көриўге болар еди. Факелдің жалыны аспанның реңи менен бирдей еди. Мен дәрхал Оның – Жаратқан Ийе екенлигин түсіндим. Оның жүрисине қарап, Оның қандай да бир нийет пенен киятырғанын билдим, бірақ Ол хеш асықпас еди. Аўа, Ол хеш қашан асықпайды, себеби ўақыт Оған бойсынады. Ол жақынлады хәм мен Оның үстиндеги ақ кийимлерин, алды байланған белиндеги алтын белбеўин көрдим. Кийиминиң жеңлери хәм етеклери алтын нағыслар менен жийекленген еди.

Ол маған былай деп сөйледи:

- Бул – хәм кеш, хәм азан! Бир жақтағы азан – бул басқа жердеги кеш. Сен бир дәўирдің кешинде хәм екінши дәўирдің азанында жасап атырсаң. Сен өзиң жасап атырған дәўириниң ақыры хаққында хәм енди басланып атырған жаңа дәўирдің басы хаққында билиўиң ушын – усы жердесең.

Жақынырақ келип, Ол факелди маған усинды хәм мен оны алыўым керек екенлигин түсіндим.

- Ол – сеники, - деди Жаратқан Ийе. – Мен бул отты жақтым, ал сен оны ушлап турыўиң керек.

Мен факелди қолыма алдым хәм оның жүдә жеңил екенине таң қалдым. Сонлықтан мен: «Ол – жүдә нәзик (сынғыш) болса керек», - деп ойладым.

- Ол – жеңил де емес, нәзик те емес, - деп Жаратқан Ийе мениң ойларыма жуўап берди. – Ол – хәтте, Жер шарынан да аўырырақ хәм беккемирек. Бул факел – Мениң хузириمنيң жарығы. Егер Мен сениң қасыңда болмағанымда, сен оны ушлап тура алмаған болар едиң. Сен Меннен узақласқан сайын, ол саған аўырласып бара береді. Егер сен Меннен жүдә узақласып кетсең, онда оны жерге қойыўиңа туўра келеди. Сонда, оны басқа биреў алып, қолына алып жүреді. Бірақ хәзирше сен Мениң қасымда екенсең, ол – саған тийисли.

Мен факелге көз тиктим, ал Жаратқан Ийе сөзин даўам етти:

- Бул факел жердин хаўасы менен емес, ал аспанның хаўасы менен дем алады. Егер факелди қолына алып жүрген адам бул Патшалықта Мениң қасымда жүрсе, онда жер бетиндеги бир де бир күш оның қолынан факелди жерге түсире алмайды. Факелдин жарығының күши хәм күдирети факелди қолына алып жүрген адамның өмирине хәм оның Маған қәншелли жақын экенине байланыслы.

Мен елеге шекем факелге қарап турған едим, ал Жаратқан Ийе жаға бойлап жүре баслады. Ол бир нешше адым атар-атпастан, факел аўырласа баслады. Мен тезден Оның изине жетип алдым. Сонда бизлердин артымызда басқа биреўдин былай деген даўысы шықты:

- Сениң дыққатыңды Жаратқан Ийеден, хәтте, факелдин өзи де басқа жаққа бурыўы мүмкин.

Мен артыма бурылып, монахлар кийимин кийген орта жаслардағы бир адамды көрдим. Оның түри салдамлы, бирақ жыллы шырайлы еди. Бизлер жүриўди, ал ол сөйлеўди даўам етти:

- Сизлердин дәўириңизде факелди көтериўшилердин саны – өткин дәўирлердегилердин барлығын қосып есаплағандай болады. Оларды ушыратқан ўақтыңда, сен оларды танийсаң. Сизлер бир-бириңизге жәрдем бериўиңиз хәм бир-бириңизди жигерлендириўиңиз керек. Сизлердин хеш қайсысыңыз да жалғыз болып ақырына дейин тура алмайсызлар, сонлықтан сизлер биригиўиңиз керек. Егер сизлер бириксеңлер, онда сизлер өзлериңизге қарсы шығатуғын жаўызлықтың күшлерин жеңе аласызлар. Мине, бул факелдин жарығы арқалы сизлер адамларды, қалаларды хәм хәтте халықларды да азат ете аласызлар.

Сол гезде мен факелдин дем алып атырғанлығын көрдим, - ол тири еди! Мен екінши қолым менен де оны ушлап, қатты қыстым хәм оны айландырдым. Сол ўақытта мени бир күш толқыны тесип өткендей болды. Мениң руўхый көринисим өсип, ой-пикирлерим еле де өткирлеў болды, ал күш кем-кемнен маған қосылып бара берди. Бундай руўхый таң қалдырарлық ғәзийнеден бир шетте қалыўды көз алдыңа келтириўдин өзи қыйын еди.

- Буның қандай аўырыў әкелетуғынын сен еле көрген жоқсаң, - деп мениң ойларымды бөлди Жаратқан Ийе. - Өз Сөзим менен Мен пүткил барлықты ушлап турыппан. Мениң Сөзим саған бул факелди ушлап турыўға жәрдем береді. Бул факел – Мениң хузириمنىң жарығы, оны және «қозғалыс» деп те атайды. Мен – Тири Хақыйқатпан. Өмир сүриўши хақыйқат

барқулла қозғалыста (хәрекетте) болады. Ең бастан-ақ Мухаддес Руўх қозғалыста (хәрекетте) болған еди хәм Ол елеге шекем Өз хәрекетин тоқтатқан емес. Өмир – қозғалыста (хәрекетте) болады.

Бизлердиң қасымызда жүрип киятырған монах Оның сөзин даўамлады:

- Бизлер Мухаддес Руўх арқалы жасаймыз хәм хәрекет етемиз. Мухаддес Руўх барқулла қозғалыста (хәрекетте) болады. Бизлер мағанасыз, сықылсыз бослықлар хәм ўайраншылықлар бойлап жүрип баратырған гезимизде, Ол өмирди пайда етеди. Оның жумысы – бул жер бетиндеги шайтан тәрөпинен исленилген ўайраншылықларды алып, жаңа жаратылыстағы өмирге енгизиў. Сизлер руўхый өмирде алға хәрекет етип артырған ўақтыңызда, сизиң руўхыңыз жаратыўшы хаўа менен дем алады.

- Сиз кимсиз? – деп сорадым мен.

- Мен сизлер Томас Кемпис деп атайтуғын адамман.

- Мениң үлкен хұрметимди қабыл еткейсиз, - дедим мен. – Мен Сизиң мийнетлериңиз бенен жақсы таныспан. Олар маған қыйын күнлеримде үлкен жәрдем берди. Мен, растан да, Сизиң мийнетлериңизди – жазылған барлық китаплардың ишинде тек Библиядан ғана кейин туратуғын ең күшли китап деп есаплайман.

Томас тап мени еситпеген сыяқлы сөзин даўам етти:

- Тез арада жер бетинде ең уллы қараңғылық дәўири басланады. Мениң дәўиримде де жер бетинде қараңғылық бар еди, бирақ ол сизлер дусласатуғын қараңғылық сыяқлы емес еди. Есте сақлаңлар: егер Сизлер Жаратқан Ийениң хұзиринде болсаңлар, хеш қандай қараңғылық Сизлерге қорқынышлы болмайды. Сиз қолыңызда ушлап турған факел – Мухаддес Руўх баслаған барлық ҳақыйқый қозғалыслардың булағы болған. Бул қозғалыслардың барлық жетекшилери факел көтериўшилер болған еди. Олар факелди бир шетте қалдырған ўақытта, қозғалыслар да өз хәрекетин хәм өмирин тоқтатты. Егер Сиз ақырына шекем жасаўды қәлесениз, онда Сиз барқулла бул жалынды хәм нурды шығарып турған Тири Булақтың жанында болыўыңыз керек. Ол алға хәрекет етеди, Сиз де орныңызда тоқтап қалмаўыңыз керек.

Жаратқан Ийе Томасты ишара менен Өзине шақырып, оның ийинине қолын қойды. Буның тәсирли болғаны көзге анық көринген еди.

- Адамлар Томасты қарапайым мийнеткеш сыпатында, аўқат писирип, ыдысларды жуўып, бағты тазалайтуғын бир адам сыпатында танийды, бирақ ол да факел көтериўши. Ыдыс-табақларды жуўыўшы болып жүрип-ақ, ол патшалар хәм императорлардан күдиретлирек болған еди. Оның пайғамбаршылықлары әўладлар арқалы миллионлаған адамларға келип жетти. Хәтте, бүгин де оның мийнетлерин келеси әўладқа жәрдем ретинде тапсыраман. Хәтте сен ыдыс-табақларды жуўып жүрип-ақ, бирақ Мениң қасымда болсаң, онда сен армияларды ямаса халықларды басқарып жүрген, бирақ Меннен алыслап жүрген адамлардан күдиретлирек боласаң.

Бизлер жүриўди даўам еттик. Томас қайтадан сөз баслады:

- Бул факел Жаратқан Ийениң барлық хызметшилерине усынылған. Аз адамлар ғана оны услап қала алды, ал оннан да аз сандағы адамлар оны узақ ўақыт көтерип жүре алды. Бираз адамлар Оның хузиринде кишипейилликте жүриўди үйренди. Егер сен Жаратқан Ийениң хузиринде барқулла болсаң, онда сен бул жерде көрген хәмме нәрсеңди өзиң менен алып кетип, басқаларға бере аласаң. Сол арқалы сен көп адамларды Оған алып келе аласаң, бирақ егер сен факелди алып болып, оны жерге қойсаң, онда сен жаўызлықтың қолындағы қуралға айланасаң.

- Бирақ қалайынша Жаратқан Ийени көрген хәм Оның хузири болған бул факелди қолларына услаған адамды жаўызлық өз қолында пайдалана алады? – деп қарсылық билдирдим мен.

- Бул факел өзин көтерип жүрген адамға үлкен тәсир етиў күшин береді. Факелди көтерип, бирақ кейин оны бир шетке қоятуғын адамлар, көбинесе, факелдиң өзи емес, ал Жаратқан Ийениң хузири тәсир ететуғынын умытатуғынын адамлар. Олар Жаратқан Ийеден алысласқан ўақытта, факел олар ушын қатты аўырласып кетеді. Сонда олар оны бир шетке қойып, Жаратқан Ийениң Сөзлерин өзлериниң сөзлери менен аўмастырып баслайды. Сондай қылып, адамның тәлийматлары хәм дәстүрлери пайда болып, Қудайдың Руўхының тәсирин бир шетке шығарып таслайды. Бул хәзирги күнге дейин хәр бир қозғалыс ўақтында жүз берген еди. Ямаса сен өзиңди басқа барлық факел көтериўшилерге салыстырғанда, «жақсырақпан» деп ойлайсаң ба?

Мен оның ескертиўиниң оғада қатаң екенлигин сездим. Мен өзимде Жаратқан Ийени излеўден хәм Оның қасында болыўдан өзимди бир шетке алып қашыў әдетиниң бар екенин билетуғын едим. Маған менменлик те таныс еди, ал гейде мен өзимниң ойларымды «Қудайдың ойлары» деп, ал өзимниң сөзлеримди «Қудайдың Сөзлери» деп есаплағанды ишимнен жақтырап едим.

Сонда, хәтте Оның уллы хузинде жүрип баратырған болсам да, бойыма салқын тартып кетти. Маған бул факел берилген екен, демек, егер де мен кәтелесип қойсам, онда мениң кәтелерим оғада көп сандағы адамларға зыянын тийгизеди. Мен өзимнің хызметимдеги хәм бизнесимдеги бурын жиберген кәтелеримди еслей басладым. Жиберилген хәр бир кәтем оғада үлкен зыянларды тийгизген еди. Ал энди мениң хызметим еле де өсти. Мен бул жууапкершиликтиң ауырманлығын көтере аламан ба екен? Бурын мениң баслаған дерлик хәр бир исим сәтсизлик пенен жууамақланған еди. «Бул сапары басқаша боларма екен?» - деп ойладым мен.

Жаратқан Ийе маған қарады. Оның нәзеринде мийрим хәм кеширим көринип турар еди, бирақ және де мениң сол жерде алыуым керек болған ескертиудің оғада қатаң екенлигин сездим.

- Сен менен Мениң Руұхым бирге барады, Ол сениң Жаратқан Ийениң хузинен шетке қашыу әдетинди әшкара етеди. Бирақ сен де Мениң Руұхымның изинен ериуиң керек. Хәтте факел көтериушилердин де Мениң изимнен ериулері шәрт емес. Гүнаны хәм нәпсини Меннен де бетер сүйетуғынлар, набыт болады. Ал сен, егер бүгин дунья табынып атырған бул буттан Мени көбирек сүйсең, хасла набыт болмайсаң. Хәр күни сениң алдыңда усы таңлау турады, - Мениң изиме ериу ямаса бутларға хызмет етиу. Бул бутлар сениң Маған деген сезимлеринди аңсат бир шетке шығарып таслай алады.

Мен факелди қолларым менен еле де қаттырақ қыстым. Сонда бурынғыдан да бетер күш-қууаттың маған тесип киргенин сездим. Сонда мениң денемнің хәр бир кишкене клеткасына дейин оянып кеткендей болды. Мениң ядыма Римлилерге жазылған хаттың 8:11 аяты түсти: **«Ийсаны өлимнен қайта тирилткен Қудайдың Руұхы ишинизде жасап атырған болса, онда Масих Ийсаны өлимнен қайта тирилткен Қудай ишинизде жасап атырған Өз Руұхы менен сизлердин де өлетуғын дененизди қайта тирилтеди»**. Мен Қудайдың қасында едим хәм бул мениң денемди тирилтип жиберген еди. Сонлықтан мениң денем хайран қаларлық тири еди.

Мен ойларымнан оянып кеттим хәм сол жердеги хәмме нәрсениң тири екенлигин түсиндим: тереклер хәм жасыл шөплер, хәтте таулар да қандай да тири еди. Хәтте, бултар да тап сөйлейин-сөйлейин деп турғандай еди. Хәм бул тәбийғый еди. Дурыс. Мен өзим көрген хәр бир нәрсе менен дослық қатнасқа кирген сыяқлы едим. Мен буннан ләззетленер едим, ал Жаратқан Ийе сөзин дауам етти:

**- Жер бетине Аспанның бар екенлигин көрсететугын
ұақыт келди. Факелди теңизге түсир.**

Мен әсте факелди теңизге түсире басладым. Оны дәслеп суўға түсирдим, кейин әсте-әсте оны толық теңизге батырдым. Факелдиң жалынлары күшли жаныўын даўам етти, - суўдың астында ол еле де гөззальрақ түске енди. Кейин суў жана баслады. Жалынның отлы тиллери факелден туўры горизонт бойлап тарқала баслады. Жаратқан Ийе ҳеш қандай асықпастан хәрекет етип, Оның хәр бир қыймылдысында пүткиллей келисимлилик көринип турар еди. Мен де соған қарай хәр бир хәрекетимди асықпастан хәм исенимли түрде иследим. Бәлким, бул теңиз суўының курамында бир жанылғы зат бар шығар деп, теңизге жақсылап қарағанымда, оның да тири екенлигин байқадым!

Мен жалынларға қарадым. Я түтин, я түтиннің ийиси жоқ еди. Оннан жыллылық, бирақ жүдә күшсиз жыллылық шығып турған еди. Бул адамға өтип турған жыллылық болып, ол тек күш бағышлап турғандай еди. Мен сол жерде турған сайын, мениң күш-куўатым кем-кемнен өсе баслады. Тез арада мен өзимди тап жайдың үстинен секирип өте алатуғындай етип, хәтте, оны көтере алатуғындай етип сездим. Бул таң қалдырарлық, әжайып сезим еди. Кем-кемнен жанланып баратырған мен, өмир күши менен бириктим. Бул өмир күши маған пүткил этираптың беккемлилигин инам етер еди. Мен тап руўхый **критикалық массаны** сезип атырғандай едим.

Томас маған дыққат пенен үндеместен қарап турды. Кейин ол маған былай деди:

- Жаратқан Ийениң алдында кишипейил болып, Оның еркин орынлаған ұақтыңда, сен Оның өмир күши менен бирге алға умтыласаң. Оның өмир күши хәр бир тири нәрсениң ишинде бар. Сондай етип, егер бизлер басқаларды тирилтиўге жәрдемлессек, онда бизлердиң ишимиздеги өмир де өсе береді. Абайлы болыңлар, және бул өмир күшине табынып басламаңлар; сизлер тек Өмир Булағын излеген ұақтыңызда ғана, өмир жолында қала аласызлар.

Мен бул екинши ескертиўдиң де әхмийетли екенин түсиндим. Бул қақпанға жаңа дәўирдеги көп ғана культлар менен қозғалыслар түскен. Бул өмир күшин тек бир рет татып көрген хәр бир адам, бир өмирге оның шайдасы болып қалады хәм наркоманның және наркотикти излегениндей, сол өмир күшин излей береді. Томас мениң ойларымды оқып турғандай, сөзин даўам етти:

- Ол – өмірдің өзі сыяқлы мәс қыла алмайды, бірақ сонда да ядыңда тут: өмір күши де адамды мәс қылады. Көп адамлар Оның Руұхының хәтте оғада жеңил тәсиринен-ақ қулайды хәм Мухаддес Руұхтың дәмин кишкене тартар-тартпастан-ақ Онда мәс болып қалады. Бірақ руұханийлер хәтте Оның даңқ-саўлатының хузиринде турып та, хызмет етиўди үйрениўлери керек. Егер сен усы өмірге тек денең менен берилсең, онда мәс болып қаласаң. Ал егер руұхың менен берилсең, онда сен еле де күшлирек, шаққанырақ болып, руұхый көринислериң еле де анығырақ болады. Қудайға келетуғынларды үйрет: олар жағымлы сезимлерди излемесин хәм бул Күшке мәс болып қалмасын, ал ақыл-ойын жыйнап алып, өз ўазыйпаларын толық орынласын хәм анық көринисти сақлап қалсын. Ал жағымлы сезимлерди, өз тапсырмаңды ақырына шекем орынлап болған соң, биротала қолға киргизесең.

Жаратқан Ийе бурылып, туўры маған қарады.

- Бул факелдің жәрдемінде сен Мениң жалынлы отымды халықларға бере аласаң. Бул жалын – Муўсаның жанып турған путада көрген жалыны менен бирдей. Мен Өз халқымды азат етиў ушын, Муўсаны усы жалын менен бирге жиберген едим. Енди қайтадан Өз халқымды азат етиў ушын, бул жалынды Өзимнің хызметкерлерим менен бирге қосып жибермекшимен.

Суўдағы отқа тигилип қарағанымда, бул суўдың оғада көп тири жанлардан қуралғанлығын көрдим, бул тири жанлар – адамлар еди! Олардың барлығын от жаўлап алған еди, бірақ олар күймеди. Олар кем-кемнен жанланар еди. Бул бир ўақыт пүткил жер жүзин жаўлап алатуғын жалын еди. Ол ағашты, сабанды хәм ҳарам шөмлерди жутып жибереди, бірақ хәр бир адамдағы алтынды, гүмисти хәм қымбат баҳалы тасларды тазалайды. Мениң ядыма Лука жазған Хош Хабардың 12:9 аятындағы Ийемиздің айтқан мына сөзлери түсти:

«Мен жер жүзине от таслаў ушын келдим хәм оның тезирек жалынлап жанып баслағанын оғада қәлер едим!»

Томасқа қарағанымда, оның мениң ойларымды оқып турғанын түсиндим: «Аўа, ўақыт келди. От әлле қашан жанып баслады!»

2-БАП

Елши

БИЗЛЕР ЖАНЫП АТЫРҒАН ТЕҢИЗДИҢ БОЙЫНДА УЗАҚ ЫАҚЫТ ҚАЛДЫҚ. Мен сезип атырған өмир, күш хәм тынышлық кем-кемнен өсе берди. Мен қуыаныштың жыйналып атырғанын сездим, ол өтип кетпеди, ал белгили бир толықлыққа умтылып, еле де көбирек үлкейип өсе берди. Жер бетиндеги хеш нәрсени буның менен салыстырып болмайтуғынына исенимим кәмил еди, бирақ соған қарамастан, ол маған бир таныс еди.

- Хәзир сен адамзат гүнаға қуламастан бұрын, оған таныс болған қуыаныш пенен күшти сезип атырсаң, - деп түсіндирди Жаратқан Ийе. – Сен хәр бир адамға негизинде тийис болыуы керек болған Өмирдің тек басын ғана сезип атырсаң. Мен адамзатты сол Өмирге ийе болыуы ушын жаратқан едим.

Оттың жалыны жағымлы болып мениң үстиме тийди, мен бул сезимди қаяқтандур аңлап түсіндим хәм оны былай етип анықладым: «Еммауска қарай жолда жүрек от болып жанады». Бизлер Жаратқан Ийеге жақынлаған гезимизде, эне, сондай етип, бизлердің жүреклеримизде от жанады. Себеби Оның Өзи бизлерди үйретеди. Мен Едем бағында Қудайдың алдында жүрген Адам-ата тууралы хәм Қудайға сондай дәрежеде жақын жүрген, хәтте, Өлимди атлап өтип, тууры аспанға алынған Енох тууралы ойлай басладым.

Сонда Жаратқан Ийе қайтадан мениң ойларыма жууап берди:

- Мен Адам-атаның қасында жүрген уақтымда, оған Әлемнің дүзилиси тууралы айтып берип, оның Мен жаратқан хәмме нәрсеге ийелик етиуи хәм Мениң жаратылысыма ғамқорлық қылуы керек екенлигин үйреткен едим. Ол Мениң келбетим бойынша жаратылған еди. Бирақ Жаратыушының келбетине уқсас болыуы ушын, адамның өзи де жаратыушы болыуы керек. Бизлерде бұған Толық үйлесиу бар еди.

Тек Маған жақын жүрген адамлар ғана, хақыйқый жаратыушылық қәбилетке ийе болады. Мениң менен бундай жақын қарым-қатнаста тек бираз адамлар ғана болды, сонлықтан Мен оларды жүдә қәдирлеймен. Көплер усындай

қылады, олар хәтте Мениң атымды билмей турып-ақ, Маған жүдә жақын жүреди. Олар Мениң Адам Денесинде келип, жер бетинде жүргенимди билмейди. Мени хәм Мениң жолларымды излеп жүргенлердин хәммесиниң Мениң атымды билип, Мениң жолларымды танийтуғын ўақты келди. Мениң бул жолларым Мен жер бетинде жүрген ўақтымда ашылған еди.

Адам-ата Маған жақын жүрген ўақтында, оның пүткил әлем менен қатнасы толық үйлесимде еди хәм ол тап сен сыяқлы қуўанышқа хәм күшке толар еди. Ол сондай дәрежеде өмирге толы еди, хәтте, гүна - оның денесине кирип, ал келиспеўшилиқ – гүнаның нәтийжеси ретинде оның жанына киргеннен соң да, ол және дерлик мың жыл жасады. Өмир өз ишинде уллы күшке ийе болады, бирақ егер ол Мениң қасымда болмаса, онда ол бул күшти жоғалтады.

Енох Адам-атаның жоғалтқан нәрсесин қатты қәледі. Ол Маған жақын, Мениң алдымда жүрди, сонлықтан Мен Адам-атаны қәйтип үйреткен болсам, оны да сондай етип үйреттим. Мениң хузириimde жүрген ўақтында, ол Өмир Булағын ашты. Енохта соншелли көп өмир бар еди, егер де Мен оны қасымда жасаўы ушын аспанға алмағанымда, ол жер бетинде елеге шекем жасап атырған болар еди. Ол оғада өмирге толы болғаны ушын, өле алмас еди. Сонлықтан Мениң оны аспанға алыўыма туўра келди.

- Мен елеге дейин өмирди үйренип атырман, - деди артымда басқа бир даўыс.

Мен артыма бурылып, узақта әжайып жасыл шөплердин үстинде турған бир адамды көрдим. Оның даўысы негедур жақынырақтан еситилди. Ол бизлерге қарай Жаратқан Ийеге уқсап, асықпастан хәм исенимли түрде қәдем таслап келер еди. Ол жақынлаған гезде, оның жүзиниң реңиниң – аспанның, факелдин хәм Жаратқан Ийениң жүзиниң реңи менен - бирдей реңде екенлигин көрдим. Оның үстинде Жаратқан Ийениң үстиндегидей кийимлер бар еди. Ол жақынлап келип, мениң қолларымнан факелди алды.

- Сен жолға атланбасыңнан бурын, мен сени жарылқаўым керек, - мен факел көтериўшилерди жарылқайман. Жер бетиндеги өмирдин хәр бир мәўритиниң мәқсети – бул адамларды мениң ислеген нәрсемди ислеўге, яғный, қашан Аспан, жер емес, ал Аспан, олардың хақыйқый Үйине айланбағанынша, Қудай менен бирге жүриўге исендириў. Адам жаратылғанда, оның денеси жерде жасаўы ушын, ал жаны аспанда пәрўаз етиўи ушын жаратылған еди.

- Сен Енохсаң ба? – деп сорадым мен.

- Аўа, - деп жуўап берди ол хәм қолын созды да, мениң Жүрегиме тийгизди. – От жалынлары жанып атыр, бирақ саған тәртип хәм Сабырлылық жетиспейди. Қысқа аралықларды сен керегиндей етип басып өттиң. Енди сен узақ аралыққа жүриўди үйрениўиң керек. Сен шешим қабыл етип, хәр күни Қудайдың саған басқарыўды тапсырған жеринде жүриўиң керек. Дурыс, Ол саған бийлик берди, бирақ сен саған берилген жерлерде бир өзин емес, ал Жаратқан Ийе менен **бирге** жүриўиң керек. Тек сонда ғана сен жемисли болып, Қудайдың белгилегениндей, көбейесең. Саған берилген жер – бул сениң бағың. Ол – сениң мал-мүлқиң. Өмир жолы барқулла **бирликке** хәм **өз-ара келисимлиликке** жетелейди, - биринши гезекте, Қудай менен, ал оннан соң, Оған тийисли болған хәр бир нәрсе менен. Буның ушын күш хәм шыдам керек, себеби хәзир пүткил жаратылыс келиспеўшиликте турыпты, ал бул болса бирликке қарсы келеди.

Енох факелди мениң жүрегиме тийгизди. Сонда күшли толқын пайда болып, бир күш мениң жүрегиме қуйылды, ал оннан кейин, бийлей алыў мүмкин емес бир қуўаныш қуйылды. Енох факелди тартқан ўақтында, мениң ишимде от еле жанып атырған еди, ал мениң денем бойлап **бир күш** толқын болып өтер еди. Мен буны бурын да сезгендей едим.

- Жаратқан Ийе Өзиниң хызметкерлерин жалынлы тиллер қылады. Сениң жүрегинде бундай от қашан жанып басламағанша, сен Қудай менен бирге жүре алмайсаң хәм жер бетиндеги өз хызметинди орынлай алмайсаң. Өлимсиреп жанып турған от – бул сениң әжелий душпаның. Сен Жаратқан Ийениң хүзиринен хеш қашан алысласпа хәм өз отыңның хәлсиреўине хеш қашан жол қойма. Хәзир сениң жүрегинде жанып турған отқа хәр күни жанар май керек. Оның жанар майы – бул аспанның атмосферасы, яғный Қудайдың деми. Қудай Өз демин неге үплесе, сол зат тириледі, ал Оның деминен айырылған зат, өледі. Усы өмирди изле хәм оның изинен ер. Егер сен тап сондай қылсаң, онда сен өмир жолына соқпақ саласаң, - тап усы жерде Өмир Дәрьясы атлығып шығып, ағып баслайды.

Енох қолларын мениң жүзиме тийгизип, мениң көзлериме қарады. Ол – денеге айланған мийримниң өзи еди. Қуўаныш пенен сүйиспеншилик – оннан атлығып шығып турғандай еди. Мен оның хәммеден де бетер Жарақан Ийеге уқсас екенлигин сездим хәм оны көрген хәр бир адам пүткил өмир бойы оған уқсағысы келиўге хәрекет қылатуғынлығын билдим. Кейин мен оның не ушын маған тигилип қарап турғанын түсіндим, - ол мениң де сондай

кылғанымды қәлеген екен. Мен сондай қылдым. Кейин ол мени жиберип, келген жағына қарай бурылып кетти.

Бизлер оның изинен қарап турдық. Сонда Жаратқан Ийе былай деди:

- Енох саған айрықша үлес қосты. Ол болжап, жер жүзинде құдиретли адамлардың келетуғынын айтқан еди. Сол адамлар жақын арада келеди. Енох оларды көриўге рухсат алғаннан бери, сол ўақытты күтпекте. Сен бул құдиретли адамларды оятыўың керек, сонда олар өзлериниң миннетли ўазыйпасына қарай жол алады. Олар оянады хәм олардың жүректери Енохтың жүреги сыяқлы болады. Бул факел дәслең Енохтың қолларында, кейин жер бетинде жасаған басқа садық адамлардың қолларында болған еди. Тез арада оянатуғынлар усы факелден өзлерине күш-құдирет алады.

Келетуғынлардың арасында Ибрайымға, Муўсаға, Илиясқа, Яқыя Шомылдырыўшыға, Петрге, Павелге хәм Юханға уқсағанлар болады. Олардың саны мың-мыңлаған болады. Олар өткен дәўирлердеги уллы хызметшилердиң хәр бирейине уқсайтуғын болады.

Жерден кетип баратырғанында, хәр бир факел көтериўши өзиниң бийлик шапанын қалдырып кетеди хәм оны басқа бирей алады. Мениң денемди атанақ ағаштан түсирген ўақытта, денемди ораған кепинлик қандай болып бөлекленген болса, бул бийлик шапаны да тап сондай бөлеклерге бөлинеди. Шапанның бир бөлегине ийе адам, оны екнши бөлегине ийе адам менен бириктирсе, олардың бийлиги көбейеди. Бул шапанлардың көпшилик бөлеги усы дәўирге шекем жасырылған еди. Олар соңғы күнлерде Мениң шәкиртлерим болатуғынлар ушын сақланған еди.

Бириккен сайын, руўхый бийликтиң көбейетуғыны хақыйқат. Бир адам мыңын ушырса, еки адам – он мыңын ушырып жибереди. Соңғы күнлердеги бул хызметшилер арасында болатуғын бирлик – олар кийип жүрген шапанның бийлигин еле де көбейтеди. Мениң өз хызметшилерим арқалы дүньяға көрсететуғын нәрселеримди жер бетинде еле хеш ким көрген емес. Олар отта жүреди, - өзлеринен бурын жүргенлердиң барлығының отында жүреди. Ал хәзир сен оларға өз жолын хәм өз шапанын табыўға көмеклесиўиң керек.

- Ийем, мен бул жерде өзимди хәмме нәрсеге қәбилетли етип сезип турман. Бирақ жерлик патшалыққа қайтып барғанымда, бул сезимди жоғалтып алмайман ба? – деп сорадым мен.

- Яқ. Сен қайтып барғаныңда, булардың барлығы саған түстей болады. Жер бети – кем-кемнен қойыұласып-қараңғыласып баратырған қорқыныш пенен гүманларға толған. Бул жердеги өмир күшине толыұ ушын, қорқыныш пенен гүманларды жеңип өтетуғын адамлар – ең уллы исенимге ийе болады хәм оларға ең уллы бийлик исенип тапсырылады.

Жерге қайтып барғаныңда, бул жерде көрген хәм сезген нәрселеринди тек гүңгирт ғана еслей аласаң. Бирақ бул жерде көрип-сезген нәрселериннің бәрин қайтадан көрип-сезиұ қәлеұи саған әлле қашан берилген хәм бул қәлеұ сеннен хеш қашан алынбайды. Ол – хақыйқый, ол сени рас дүньяға баслап әкеледи.

Сен булардың барлығын қайтадан көриұиңе болады, бирақ, өз гезегинде, сен Меннен жер бетинде узақласпай, сол дәрежеге дейин өсиұиң керек. Тек сонда ғана сен жетерли дәрежеде дана хәм кишипейил боласаң хәм хәзир бул жерде сен сезип турған бийлик пенен күшти, саған исенип тапсырыұға болады. Даналық хәм кишипейиллик – күшке қарағанда әхмийетлирек. Күш оларсыз болса, адамды бузады хәм адам жаманлыққа хызмет етиұи мүмкин. Сен Мениң хызметшилериме Қудай Жолында тек өз даналығың хәм өз кишипейиллигиң менен ғана жәрдем бере аласаң.

Мен Енохты қайтадан көриұ ушын, арқама бурылдым. Оның тек бир нешше адым ғана алыслағанын көрип, хайран қалдым. Енох маған үлкен қызығыұшылық пенен қарады. Оның көриниси батыл болып, реҳимсизлик пенен шегераласқан, бирақ және де сүйиспеншилик пенен үйлесип турған еди. Булардың барлығы оны беккем хәм тыянақлы турақлылықтың айқын сәўлеси қылып көрсетип турған еди.

Мен: «Усындай муғаллим жер бетинде хәзир бар болғанда, қандай жақсы болған болар еди», - деп ойладым. Сонда Жаратқан Ийе қайтадан мениң ойларыма жуұап берди:

- Сен оған уқсас болыұға шақырылғансаң. Мениң күшли хызметлеримди таярлаұға жиберген адамларымның бәри Енохқа уқсас болыұға шақырылған. Енохтың жүзиндеги Мениң даңқ-саўлатымды көрип, сен өзгересең. Сен басқа факел көтериұшилерге үлги болыұға шақырылғансаң. Ал олар болса, өз гезегинде, саған үлги болыұға шақырылған. Сен жалғыз емессең, себеби сендей болып шақырылғанлар көп. Бирақ егер сен Енох сыяқлы Мениң хүзиримде жүрмесең, онда сен оған

уқсай алмайсаң. Ҳәзир сениң баслы мәқсетин – хәр күни кем-кемнен көбирек Маған жақынласыуың. Маған жақынлас!

Мен жоқарыға бултларға қарадым. Олар тап таўлар сыяқлы жүдә саўлатлы еди. Олардың хәр қайсысы өз орынларында турғандай болып, тап бир сүүретшиниң өз сүүретин минсиз қылыуы ушын, сол бултлар менен бояп қойғандай еди. Олар улыўма аспанды жаўып турмай, қуяштың нурларына хеш кесент етпей, ал тек оны жийеклеп, еле де айрықшалаў қылып көрсетип турған еди. Бир булт тап әжайып саяман сыяқлы туўры үстимизде турды. Бултлар жүдә тири болып көринип, хәр бирейи өзине тән айрықша нур шашып турар еди. Олардың да өз ўазыйпасы бар еди. Олар бар күши менен этираптағы нәрселердиң барлығының даңқ-саўлатын минсиз түрде, айрықша қылып көрсетиўлери керек еди. Олар буны бизлер ушын иследи. Бултлар таң қалдырарлық дәрежеде сондай сулыў еди, мен жер бетиндеги хәр бир баланың оларды қандай қылып болса да көргенин қәлеп кеттим.

Жаратқан Ийем маған олардан ләззетлениўиме имканият берди. Кейин Ол сөзин даўам етти:

- Мен адамның пүткил әлемге факел әкелийи ушын, оны жаратқан едим. Хәр бир адам соған шақырылған – олар Мениң алдымда жүрип, өмир нурын көтерип жүриўлери ушын жаратылған. Шақырылғанлар көп, бирақ таңланғанлар аз. Ҳәзир сен барып, Мениң таңланған хызметкерим болыўға жан-тәни менен хәрекет етип атырғанларды табыуың керек. Олар бул отты сақлап, оны адамлар ишинде жағады, себеби олар бул отты өз ишлеринде алып жүриўге шақырылған.

Сен бул шақырылғанларды олардың ишинде әлле қашан жанып турған жалынларға қарап таныйсаң. Оларға тек бир диний тәжирийбе барқулла аз болады, себеби олар Мениң менен бирге болыўды қатты қәлеп, усы патшалықтың раслығына умтылып жасайды. Олар Мени табады да, себеби олар излейди. Мен олардың жүреклериниң қәлеген нәрсесин орынлайман – олар менен қарым-қатнасымды қайтадан тиклеймен. Мен – олардың мийрасы боламан.

Мениң оларға беретуғын бийлигим – усы ўақытқа шекем жер бетинде адамзатқа исенип тапсырылған бийликтен үлкен болады. Олар бийликтен даналық хәм кишипейиллик пенен пайдаланады, сонлықтан олар оған ийе болады. Хүким Күни келгенде, олардың гүўалықлары – Мениң алдымда жүргени хәм отларын өширмегенлиги болады. Олар – Мениң хызметшилерим. Пүткил жаратылыс оларды күтпекте. Олардың оянатуғын ўақты келди.

Буннан кейин Жаратқан Ийе суў үстине, яғный, оттың жалынлы тиллерине қарай қәдем таслады. Мен Оның суў үсти менен таўлар бетке қарай жол алғанын көрдим хәм өзимнің Оның изинен ериўим керек екенлигин билдим. Ол жанып турған теңиздің үсти менен менен узақласа баслағанда, факел аўырласа баслады. Факелди қолымда услап тура алыўым ушын, Оның изинен жүриўим тийис еди, бирақ суўдың үстинен жүре алатуғыныма гүманландым. Ақыр-соңында, көп ойланып турмастан, алға қәдем таслаўды шештим. Қарасам, бул тап тас төселген жол киби, мен теңиздің үсти менен арқайын жүре алады екенмен.

Теңиздің отлы жалынлары ыссы болса да, бирақ күйдирмес еди. Керисинше, факел киби, ол маған күш-қуўат бағышлады. Мен Жаратқан Ийениң изинен ердим. Сонда Ол бурылып, былай деди:

- Сен көриўди үйренгениң ушын, усы жердесең. Көриў – бул баха бериў хәм кишкене бала киби түсиниўге урыныў дегенди билдиреди. Сен сондай болыўды даўам етсең, Мен де сени үйретип, алға жетелеўди даўам етемен.

Мениң менен бирге жүретуғынлар, Мениң ишимдеги күшке толып барады. Мен бундай имканиятты, яғный, тәбийғый хәм иләхий күшке кем-кемнен толысып барыўды хәр бир адамға инам еткенмен. Мениң менен бирге жүрмейтуғынлардың жан дүньясында бул иләхий күш ушын бос орын бар. Олар жүрегіндеги бул бослықты толтырыў ушын, жаўыз күшлерге хабарласады.

Мен Өз күшимди жетерли дәрежеде дана хәм руўхый өскен адамға беремен. Ал шайтан өз күшин ақмақ хәм руўхый өспеген адамға береді, соның ушын да бундай адамлар оған хабарласады. Жер бетине хәр бир адамға таңлаў берилетуғын ўақыт киятыр: олар ямаса Мениң хүзиримде жүриўди таңлайды, ямаса еле жер бети көрмеген жаўызлық күшлерине жеңилиўди таңлайды.

Бизлер жүриўди даўам еттик, ал жалынлар бизлерден тап самал есип турғандай, бизлерден жән-жаққа суўдың үсти бойлап тарқалар еди. Жаратқан Ийе бир бағдарды көрсетип еди, жалынлардың хәммеси Оның көрсеткен тәрәпине қарай кетти. Мен де Ийемизге еликлеп, бир бағдарды көрсетип едим, жалынлар мениң көрсеткен жағыма қарай кетти.

Жаратқан Ийе тоқтап, алдын әтирапқа сер салып алды да, соң маған қарады:

- Жаңа ғана жанған жалынды Мен жер бетине жибермекшимен. Оның жер бетине келиўи ушын дуўа ет. Оның

бос кепеклерди жутып жиберип, Мениң таңлаған хызметкерлеримди тазалаўы ушын, дуўа ет. Мен адамзатқа пүткил жер бети үстинен бийлик бергенмен, бирақ Мен жерге қайтып бармағанымша, сизлер Меннен сораўыңыз керек. Жер бетинде жасаўшылардың ең уллы мәқсети – бул Мени хәм Мениң еркимди толық билиў. Соннан кейин, олар Мениң еркимниң Аспандағыдай болып жер бетинде де орынланыўын сораўы керек. Бул жерде не жүзип атырғанын билиўиңиз арқалы, жер бетинде сизлердиң ўақтыңызға деген Мениң еркимниң не екенлигин билип аласыз.

Күтпегенде, мен өзимниң бир жазықлықтың ортасында турғанлығымды көрдим.

3-БАП

АТ ХӘМ КИШКЕНЕ ҚЫЗ

Мен дөгерегиме қарадым хәм мениң ең биринши дыққатымды тартқан нәрсе – бул жазықлықтың ортасасынан сылдырап аққан әжайып өзек болды. Ол тәбийғый болыуына қарамастан, көзге тап бир хайран қалдырарлық дәреже безелип турғандай болып көринер еди. Барлық нәрсе соншелли минсиз еди, мен хәтте өзимниң елеге шекем аспанда турғанымды, ямаса әлле қашан жерге қайтып келгенимди биле алмадым.

Соң жоқарыдан хәм еки тәрәптен қандай-да бир шаўқымның сести келе баслады. Бул сес бир нешше мыңлаған аяқтың дүбирлисине уксап, кәўетерли еди, әсиресе, усындай тынышлық хүким сүрген жерде кәўетерли еситилер еди. Дәрхал, мен бир нәрсениң болғанлығын түсіндим. !тираптағы таўлардың басларында адамлар көрине баслады, олар оғада көп топарларда еди. Бул қандай бир армия еди. Мен олардың таўдан түсип киятырғанын көрдим. Олар тап қырмаланып киятырғандай әсте хәрекет етип, бирақ тоқтамастан киятыр еди.

Мен бул армияның, өз жаўыз нийетлерин әмелге асырыўға киятырған шайтанның армиясы екенлигин анық уқтым. Олардың үстилерин, олжаларын күткен мың-мыңлаған қара қуслар булттай болып, орап киятырған еди. Мен олардың бул әжайып жазықлыққа не ислейтуғынын ойлап, қорқып кеттим. Бирақ бул шайтан ордасының мени жән-жақлама қоршап алғанлығына қарамастан, мен өзим ҳаққында толық умытып кеткен едим.

- Не ислейжақсаң? – деген бир даўыс мениң артымнан еситилди.

Кимниң сөйлегенин көриў ушын, артыма бурылғанымда, бир үлкен ақ айғыр атты көрдим. Ол оғада әжайып еди, бир орында турғанлығына қарамастан, оның денесиндеги булшық етлери ойнап турған еди. Оның көзлеринен ақыл шығып турған еди. Мен бурын хеш қашан хайўанларда бундай ақыллы көзлерди көрген жоқ едим. Шамасы, усы ат сөйлеген болса керек.

- Не ислеўим мүмкин? – қызықсынып сорадым мен.

- Сениң факел көтеріуши екенлигинди көрип турыппан. Бул ат – саған арналған, - деген және бир дауыстың шыққанын еситтим. – Хүжим жасап киятырған шайтанның ордасын тоқтатыу ушын, сен атлы жүриуди үйрениуиң тийис.

- Хәзир атлы жүриуди үйрениуге өйтип ўақыт бар ма? – деп мен кимниң сөйлеп турғанын көриу үмити менен жән-жағыма сер салдым, себеби сөйлегенниң ат емес екенлиги мәлим болған еди.

- Ўақыт еле бар.

Аттың артынан кишкене бир қыз шықты. Оның жасы он-он екилер шамасында еди. Оның үстинде мектеп формасына уқсас кийим бар болып, оның сыртынан алтыннан хәм гүмистен исленген сауыт-сайманлары бар еди. Бирақ олар мыжырылған хәм тесилген еди. Белбеуинде қылыш асыулы турған еди. Оның жүзи жүдеу, бирақ сулуу болып, ашық-көк көзлери менен ол қатаң түрде тууры жүрекке тигилип қарап турған еди. Оның түринен мәртлик, исеним хәм кишкине балаларға тән пәклик көринип, ол өзиниң бундай көрнеклилиги менен адамды таң қалдыратуғын еди.

- Мен саған атта жүриуди үйретиу ушын, усы жердемен, - деп түсиндирди ол. – Бизлердиң ўақтымыз бар, - деп қайталады қыз, тап мени тынышландырып атырғандай.

Мен бул кишкене қызға таң қалғаныма қарамастан, бизлерге қарап киятырған жүдә үлкен қараңғылық күшлеринен ғам-тәшиуишке түскен едим. Қыз хайран қалдыратуғындай арқайын еди. «Ол еле дым кишкене, сонлықтан киятырған дозақ ордасының оған хәм бул жазықлыққа не қылатуғынын ол қаяқтан билсин», деп ойлады. Деген менен, жасына қарамастан, оның тәжирийбели хәм ақыллы екенлиги аттан анық көринип тур еди.

- Мен сениң ойлағаныңнан анағурлым көбирек нәрселерди түсинемен, - деп жууап берди ол. – Мен сениң менен бирге сауаш жүргизиу ушын, усы жердемен. Бирақ дәслеппен сен мына атта жүриуди үйрениуиң керек. Бизлердиң расында да ўақтымыз бар, бирақ оны бийкарға өткериуимиз ушын емес. Баслауымыз керек.

- Онда кел, баслайық, - деп жууап бердим мен, бир секунд ўақытты да қолдан жибергим келмей. – Мен атқа миниуди билемен-ғо, ямаса мына атта жүриу ушын айрықша бир затларды билиу керек пе?

- Билмедим, мен хеш қашан атқа минип көрмедим, - деп жууап берди қыз.

- Сен маған: «Мен саған атта жүриўди үйретиў ушын, усы жердемен», - деп айтқан жоқ па едиң? Егер сен хеш қашан атқа минип көрмеген болсаң, онда мени қалай үйретпекшисең?

- Сен мени үйретип атырып, үйренесең. Бул атты қашан маған исенип тапсырыў мүмкин болмағанынша хәм мен сен сыяқлы оны айдап үйренбегенимше, ол саған исенип тапсырылмайды. Бул ат, сениң усы ўақытқа шекем минип көрген атларыңа улыўма уқсамайды.

- Маған билетуғын нәрселериңнің барлығын айтып бер, - деп өтиниш еттим. Кейин өзектен суў ишиўге рухсат сорадым, себеби шөллеп, хәлсиреген едим.

- Әлбетте. Ол соның ушын жаратылған.

Мен қолымды созып, аттың жүўенин усладым. Кейин әсте тарттым, ат бойсыныўшылық пенен изиме ерди. Бизлер өзектиң жағасына келдик, мен алақаныма суўды толтырып алып, аўзыма апардым. Сол мәўритте-ақ, мениң көзлерим нурланып, ақыл-ойым айдынласып кетти.

Мен иштим хәм кем-кемнен күшке миндим. Мен әсте-ақырын аттың жүўенин тартып едим, ол да дизерлеп, суўдан ише баслады. Қыз да дизерлеп турып, суўдан ише баслады. Мен де сол қарарға келип, әбден қанғанымша иштим.

- Қорқыныш сени хәлсиз қылып таслайды, - деди қыз, суўды ишип болып.

- Сен – жүдә дана кишкене қыз екенсең, - деп жуўап бердим, оның хәк екени үстинен ойлап турып. – Сен булардың барлығын қаяқтан билесең хәм бул факел хәкқында сен қаяқтан билесең?

Ол жуўап берип үлгермесинен алдын, қатты бир шаўқым еситилип, бизлер сол тәрәпке қараўға мәжбүр болдық. Шайтан топарларының арасында анық сасқалақласыўдың жүз бергени көринип тур еди. Суў ишкенимнен соң мениң көзлерим оғада қырағы болған еди, сонлықтан мен душпанның хәр түрли бөлимлериниң үстинде желдиреп турған байрақларын көре алдым.

Бул байрақларда хәр түрли философиялардың, динлердиң хәм мистикалық тәлимлердиң атлары жазылған болып, мен олар туўралы бурын еситкен едим, бирақ оларды жақыннан танымайтуғын едим. Ол жерде басқа да байрақлар бар еди, бирақ олар жүдә кишкене еди ме, ямаса жүдә алыс па еди, мен олардағы жызыўларды көре алмадым.

Мен қараўды даўам еттим, ал душпанның қатарларындағы пытыраңқылық күшейе берди хәм гей бир топарлары бир-бири саўаш жүргизе баслады. Оғада үлкен шаңғыт аспанға булттай болып көтерилди хәм олардың арасындағы саўаш барлық бөлимлер бойлап тарқалды. Тез арада пүткил душпан ордасы таўлардың арғы тәрәпине ғайып болды. Бирақ олар узақласып кетпеди, - себеби мен олардың арасында болып атырған аяўсыз саўаштан аспанға көтерилип атырған шаңларды көрип, олардың даўысларын еситип турдым. Соған қарамастан, бизлер бираз ўақыт болса да, қәуип-қәтерден ары болдық.

- Мине, соның ушын бизлердиң еле ўақтымыз бар, - деп түсиндирди кишкене қыз. – Жаўыз руўхлар бизлерди жек көргениндей, бир-бирин де оғада қатты жек көреді. Олар урыс-қағыссыз бир-бири менен узақ ўақыт бир жерде бола алмайды. Оларды биргеликте услап турған бирден бир зат – олардың бизлер менен урысы. Олар бир-биреўин көре алмайды, ал олардың бизлердиң алдымыздағы қорқынышы, бир-бирине деген көре алмаўшылықтан да күшлирек. Сонлықтан бизлер олардың үстинен жеңиске таяр болыўымыз керек. Саўашта бизлер оларды пүткиллей жер менен жексен қылыўымыз шәрт.

- Сен тап көпти көрген әскердей болып сөйлеп атырсаң, - деп мен оның қурал-сайманларына қарадым. – Илтимас, маған көбирек айтып бер.

- Мен айтарлықтай көп, бирақ ақмақ адамлардың еле жеңетуғындай дәрежеде беккемлембей турып-ақ, жаўыз күшлер менен урысыўға урынып атырғанын көргенмен. Бул болса, душпанды тек еле де күшлирек қылып, оларды еле де бир-бири менен бириктиреді. Егер бизлер урыста толық, пүткиллей, ақырына шекем жеңбесек, онда бундай жеңис барқулла бир нәрсе менен жуўмақланады: бизлер өз территориямызды душпанның қолына берип қоямыз.

Бирақ маған айтып бериўлеринше, мен еле туўылмасымнан бурын, бизлер бул елдиң көпшилик бөлегине ийе болғанбыз. Енди болса, бизлер мына кишкене жазықлықтың ишинде қоршаўда турыппыз. Егер бизлер алдымыздағы саўашта жеңиске ериспесек, онда барлығынан айырыламыз.

Ол маған өзиниң қатты тәсир ететуғын көп-көмбек көзлери менен қарады. Оның көзлери, ең ыссы көкшил жалынның реңин еслетип жиберди.

- Бизлердиң басқа жолымыз жоқ! Енди шегинетуғын жер қалмады! – деп қатты даўыслап сөйледи ол.

Мен хеш қашан кишкене баланың буншелли қатаң болатуғынын көрмеп едим. Мен буннан қорқып кеттим де, бул жерден шығып кететуғын жол излеп, жән-жағыма қарай басладым.

- Нешеге шықтың? Буншелли көп нәрсени сен қаяқтан билесең? – қызықсынып сорадым мен.

- Мен он екиге шықтым, бирақ бес жасымнан бери урысып атырман. Бул саўашларда мен көп нәрселерди үйрендим, бирақ даналық – маған мына Дәрьядан келди. Бул - Өмир Дәрьясы. Ол өмир бағышлайды хәм бул өмир тәжирийбени даналыққа хәм ҳақыйқый көриниске айландырады.

- Бул – әжайып өзек екен, бирақ оны Дәрья деп атап болмаса керек! Оның - Өмир Дәрьясы болыўы мүмкин емес! – деп қарсылығымды көрсеттим мен.

- Бул – сол Дәрья. Бул жерде ол жүдә кишкентай, себеби ол барқулла қандай болыўы керек болса, сондай болады, - биресе үлкен, биресе кишкентай. Душпан бул жерде бәлентликти ийелеген, оның қойған бөгетлеринен өте алмайсаң, сонлықтан бул жерден азлар суў ишеди. Көпшилик барқулла душпан хұжим жасайтуғын қәўипли жердеги Тири Суўды ишкеннен гөре, қәўипсиз жерлердеги патасланған киши дәрьялардан ишкенди жақсы көреді. Бул Тири Суў ушын гүрес жүргизетуғындай дәрежеде, тек азлар шөллейди, бирақ мен гүрес жүргизийүге ылайықлырақ буннан артығырақ нәрсени билмеймен.

- Саған саўашта өзиң ушын жол салыўға туўра келди ме?

- Аўа. Мен туўры мына соқпақ пенен келдим, - деди ол, мениң артымдағы жазықлық тамамланған жерди көрсетип.

- Хаў, сен қалай душпанның әскерлериниң арасынан өтип келе алдың? – деп сорадым мен. – Я болмаса, ол жерде өте алатуғындай бос жерлер еле бар ма?

- Яқ. Хәзир бизлер толық қоршаўдамыз. Бирақ, ким жетерли дәрежеде мәрт болып, алға жүрийүди даўам етсе, онда ол хәтте душпан хұжим етип атырған ўақытта да, жарып өте алады. Мен олардың ең әззи жерин таңлап, туўры олардың ортасынан өтип келдим.

- Бул қандай әззи жер еди? Ал сен оның әззи жер екенлигин қалай билдің?

- Ол жерде «Мысқыллаў» деп аталатуғын үлкен бир бөлим бар еди. Мен сол жерден өтийүди уйғардым, себеби ол жердеги әскерлердиң маған ҳақыйқый зыян тийгизе алмайтуғынын билген

едим. Маған: «Олар сениң изге қайтпайтуғыныңды көрген ұақтында, сениң алдыңда бөлинип жол береді», - деп айтқан еді. Сондай болды да. Олар масқаралап, бийәдепсиз түрде бақырды, қышқырды, қатты кәхәрленді, бірақ ақырында екиге бөлинип, маған жол берді. Мен олардың оқларынан өз қалқаным менен қорғанып жүрдим хәм хәтте жарақатланбадым да.

- Ким саған буның мүмкин екенлигин айтты?

- Мениң анам.

- Ол да усы жерде ме? – қызықсынып сорадым мен.

- Яқ.

- Онда ол қаяқта?

- Ол өте алмай қалды. Бизлер «Мысқыллаў» топарынан өтип атырғанымызда, ол тоқтап, кейин қайтатуғынын хәм бул жерден басқаларды алып өтетуғынын айтты. Ол кейинирек мениң қасыма келиўге ўәде берген еді. Бірақ мениң ойымша, ол келе алмаса керек.

- Не ушын?

- Ол мени жүдә жақсылап үйретти, бірақ маған үйреткен затларын, өзи ислей алмайды. Мен оның сол мысқыллаўлар менен масқаралаўлардан шоршып кеткенин көрген едим. Ол адамлар ушын кейин қайтты, себеби ол олардың қоллап-қуўатлаўларына мүтәж еді. Егер адамлардың сен хәкқында не ойлайтуғынын дым көп қайғыра берсең, онда сен хеш қашан бул сынақтан өте алмайсаң.

- Мүмкин, ол бул жерге басқа бир жоллардан жарып өтип келер?

- Мүмкин, бірақ мысқыллаўлар арқалы өтетуғын жол – ең жеңил жол. Негизинде, ол гүманланып, кейин шегине баслаған ұақытта, душпан оны тез жеңе баслады. Сонда ол басқа адамлар менен қосылып, мениң үстимнен күле баслады. **Сен жаўыз күшлердиң алдында кейинге шегине баслаған ұақтында-ақ, сен аңсатлық пенен оларға табына баслайсаң.** Енди ол тутқынлардың бирине айланды.

- Кешир. Сениң оны сағынғаныңды билемен. Бірақ, бәри-бир ол уллы муғаллим болған. Сени үйретип, ол үлкен ис қылған еді.

- Рахмет. Маған расында да ол жетпейди. Бул жерде мен өзимди жүдә жалғыз сездим, бірақ бәри-бир бул жерде болған, ол жерде шайтан ордасының тәсири астында болғаннан жақсырақ.

Мен бул кишкене қыздың ойларға шүмип, бул жерден узақ-узақларға кетип қалғанын көрдим, бірақ кейин ол дәрхал сөзге қайтты:

- Бизлер бул жолды баслаған ўақтымызда, мен буның анам ушын аңсат болмайтуғынын хәм шамалап оның өте алмайтуғынын билген едим. Бірақ, бул себептен тоқтамаўым тийис екенлигин де билдим. Оның азат болыўы хәм бул Дәрьядан қанып суў ише алыўы ушын, мен өз ўазыйпамды ақырына шекем орынламағанымша, тоқтамаўым тийис. Бул бирден-бир үмит.

Ол бираз ўақыт үндемей турды да, кейин сөзин даўам етти:

- Мен оның халатын үмитсиз деп есапламайман, бірақ оның халатындағыларға тек бир үмит бар, - мен хәм мен сыяқлылар.

Бизлер бул душпан ордаларын қыйратып, тутқынларды азат етиў ушын, бул жердеміз. Анамның мениң менен бирге бул Дәрьядан суў ишетуғын ўақты келетуғынына исенемен. Оның менен бирге көpler бул Дәрьядан суў ишеди, сонда бул Дәрья қайтадан үлкейип, теңизге қарай ағады хәм хәммеге өмир әкеледи.

- Егер сен сыяқлылар көп болса, онда сизлердиң жеңетуғыныңызға улыўма гүманласақ та болады. Сен усындай билимге ийе хәм оны иске асырыўға толық бел байлаған басқа адамларды да ушыраттың ба? – деп сорадым.

- Ушыраттым, деп ойлайман. Мен гей бир адамларды ушыраттым, бірақ олардың бәри өз алдына бөлек-бөлек. Түслерим бойынша, мен олардың анағурлым көп екенлигин хәм тез арада олар менен ушырасатуғынымды билемен. Сен де сол себептен усы жердесиз. Мен сени де өз түслеримде көрген едим.

- Айтып берши, мен хаққымда не көрген едиң?

- Мен анық сени көрмедим, мен факел көтериўшилердиң келгенин көрген едим. Алдын олар аз еди, кейин көбейип, олардың хәммеси бул жерге келди. Бир ўақ келип, мени де факел менен сыйлықлайды. Негизинде көп факел көтериўшилер жүдә жас.

Ол сөйлеп турған ўақытта, таўдың шыңынан шайтан армиясы асып түсип, таўдың жанбаўыры бойлап айтарлықтай тез пәт пенен төмен қарай түсе баслады. Олар ебиндей жақсы шөлкемлесип алыпты. Бизлер дуўаланып қалғандай болып, олардың таў жанбаўырының дерлик үштен бир бөлегин басып өткенине қарап турдык. Кейин олардың арт жағынан шайтан армиясының басқа бир бөлими хужим етти. Кейин бизлердиң қулағымызға келип

турған шаўқымларға қарап, хұжимге және де басқа бир нешше дивизиялардың қосылғанлығы белгили болды.

Отрядтың қозғалысы тоқтады, себеби ол кейин бурылып, саўашқа түсип кеткен еди. Бирақ оның алдыңғы бөлиминиң көпилик бөлеги өз орнында қалды. Олар қорғаныў қурылмаларын қура баслады хәм тез арада олар бекинислерге айлана баслады.

Мен кишкене қызға қарағанымда, биринши мәрте, оның ғәзеби келип атырғанлығын көрдим. Кейин аттың да тынышсызланғанлығын байқадым.

- Енди не ислеўимиз керек? – деп сорадым мен хәм кишкене қыздың көрсетпесин күтип турғанымға хайран қалдым.

Қыз үндемеді, ал дизерлеп, өзекке еңкейди де, ғайратланып суў ише баслады. Тез арада ол өзін қолға алды, бирақ оның дыққаты бәри-бир душпанның тез пәт қурып атырған бекинисинде еди. Ал аттың қатты тынышсызланғаны соншелли, мен қорқып кеттим. Маған ол тап хәзир орнынан атлығып кететуғындай болып көринди.

Мен оның жүўенин услайын деп, қасына жақынладым хәм хайран қалдым, себеби ат туўры мениң көзлериме қарап турған еди. Мен қолымнан келгенинше, өзимди арқайын услаўға хәрекет еттим, себеби соны билер едим: егер ол мениң қорққанымды сезсе, дәрхал қашып кетер еди. Мен аттың жүўенин услап, оны өзекке жетеледим, ол қарсыласпады. Оны зорлап ишкизиў онша аңсат болмайды, бирақ ол суўды қанғанынша ишти хәм тынышлаққа еристи. Мен де иштим, сонда тынышлық пенен қуўаныш қайтадан мениң тәбиятымды толтырып жиберди, ал мениң руўхый көринисим өсти.

- Енди не ислеўимиз керек? – деп қайтадан сорадым мен. – Түслеринде буған байланыслы бир нәрсе көриппе едиң?

- Мен буны түсимде көрмедим, бирақ мен буны оңымда көрдим, бурын. Егер бизлер жақын ўақытлардың ишинде хәрекет етип басламасақ, онда бул жазықлықты қолдан жиберемиз.

Мен оның айтажақ нәрселериниң барлығын жақсылап еситип алыўым ушын, ол маған туўры қарады.

- Меннен не қылыў кереклигин сорағанда, мен барқулла дәслеп Дәрьяға барып, оның суўын ишип аламан. Кейин не ислеў кереклигимизди сорап, дуўа етемен. Мен басқа да еки орында болғанман, ол жерлерде де бизлердиң Дәрьямыз ағып турған еди, бирақ олардың екеўи де душпан тәрәпинен жаўлап алынды. Бул

жер менен де сондай болууына жол коймауымыз тийис. Бул рет бизлер сауаш жүргизиуимиз шэрт, - деди ол маған тап гүмансырап карагандай болып. – Мен сауаш жүргиземен, хэтте, буны бир өзим ислеуиме туура келсе де. Бул Дэрья ағып турған және басқа да орын қалды деп ойламайман.

- Сауаш жүргизиуди кэлеу – мақтауға ылайыклы, оннан қалса, бир өзиң, - деп жууап бердим мен, - бирақ бизлер тек екеуимиз усыншама көп сандағы душпанға қалай қарсы тура аламыз?

Мениң сорауымды жууапсыз қалдырып, ол дууа ете баслады. Мен оның тек бир нешше минут дууа еткенлигин еситтим. Оның сораған нэрселери дәл анық хэм қысқаша түсиникли еди. Ол Қудайға бир нэрселерди түсиндириуге хэрекет етпеди. Ол душпан үстинен жеңиске ерисиу ушын, Қудайдан тек Мухаддес Руухты, ер жүреклиликти хэм даналық пенен күш бериуин сорады.

Кейин ол өзиниң анасы ушын хэм жақсы көрген басқа адамлары ушын хэм шайтан ордасына тутқын болғанлар ушын дууа етти. Кейин ол қандай да бир анық бир орынның душпанның қолынан тартып алыныуын сорады. Бул – көп сауашларды басынан өткизген, көпти көрген хэм уақты менен сөзлерин босқа жибериуди қэлемеген бир жауынгердиң ибадаты еди. Буның үстине, оның еткен дууасы – досты менен сөйлесип атырғанға уқсар еди. Оның дууасы соншелли жанлы болған еди, Жаратқан Ийениң буған әлбетте жууап қайтаратуғынына мениң толық көзим жететуғын еди. Ол жууақлап, маған қарады. Мен тек: «Аумийн» - деп жууап қайтара алдым ғана.

- Сен бундай үлкен армияны қалай жеңе алатуғынымызды сорадың ба? Не ушын жеңе алмаймыз? Жаратқан Ийе бизлер тэрепте!

- Түсинемен, бирақ не ушын басқа территориялар қолдан жиберилди, хэтте, сен олар ушын сауаш жүргизген болсаң да? Бул мәрте бэри басқаша болады ма? Басқа бундай өзеклердиң қалмағанына көзиң жете ме?

- Бизлер кейин шегингенимиз ушын, олар қолдан жиберилген еди. Енди бундай қылмақшы емеспен. Мен «шегиниу стратегиясы» тууралы хэм сондай нэрселер тууралы жар салатуғынларды тыңламақшы емеспен. Мен ақырына шекем тураман, хэтте, бир өзим қалсам да. Және де, бизлер дым көп болғанмыз ушын, кейин шегиндик деп ойлайман.

- Усындай үлкен армияға қарсы урыста, қалайынша «дым көп» болыуың мүмкін? – деп сорадым хәм оның жууабының жүдә әхмийетли болатуғынына кирттай да гүманланбадым.

- Сауаш жүргизетуғын әскерлердің көп, бирақ пытыраңқы хәм мәқсетсиз болғанынан гөре, олардың аз, бирақ аўызбиришиликли болғаны жақсырақ. Бизлер менен бирге болғанлардың көпшилиги бул Дәрьядан тек хәр гезде суў ишетуғын еди хәм мен олардың дуўа еткенлигин дерлик көрмедим. Мен олардың көп ўақыт шыдап тура алмайтуғын сездим хәм хақ болып шықтым. Урыс басланған ўақытта, ондай адамлар тек зыянын тийгизеди. Бизлердің жетекшилеримиздің ўақты сауашқа емес, ал тек соларды жигерлендириўге ғана кетти.

Хәтте хәлсизлердің көпшилигиниң аўхалы бизлердің қолымызға қарап қалды. Мен ендиги сауаштан алдын хеш кимниң кеўлин көтерип жүрмеўге шешим қабылладым, сонда олар орынларында қалып, сауаш жүргизеди деп үмит етемен. Егер олар кетиўди қалесе, кете берсин, себеби оларсыз жақсырақ болады. Бирақ және бир күтә әхмийетли бир нәрсе бар, ол нәрсе бурын бизлерде болмады хәм ол нәрсе менен бизлер әлбетте жеңиске ерисиўимиз шәрт.

- Ол не?

- Факел. Бул суў – хақыйқат. Ол бизлер менен бирге болыуы керек хәм бизлердің оған деген сүйиспеншилигимиз бизлердің ишимизде ол ушын жанымызды бериўге деген қәлеў туўғызыуы керек. Бирақ факел – бул бизлердің арамыздағы Жаратқан Ийениң хүзири. Мен сениң хәм факелдің қасында турғанымда, мен Оны сезип тураман!

Оның хүзириндей қылып адамды жигерлендиретуғын хеш нәрсе жоқ. Егер факел бурын да бизлер менен бирге болғанда, бизлердің жетекшилеримиз сонша көп ўақтың адамларды жигерлендириўге жумсамаған болар еди, оннан қалса, адамлар да ондай хәлсиз болмаған болар еди.

Дурыс, басқа да булақлар бар, бирақ Дәрья биреў. Олар усыған уқсас орынларда жердің үстиңги қабатына шығады. Маған айтып бергенлерине қарағанда, бундай булақлар бурын әдетий нәрсе болған. Хәзир олар оғада азғантай, себеби олар ушын сауаш жүргизетуғынлардың саны жүдә аз. Буған уқсас орынлардың басқа да жерлерде бар екенлигине, хәтте, мениң исенимим кәмил емес.

Бирақ хәзир бизлерге ең ишинде хақыйқый жаўынгерлер керек болса керек. Мениң еситкениме қарағанда, жаңа булақлардың көзлери жер астынан атлығып шыға баслаған гезлери, оларды

қорғайтуғынлар жүдә аз болғанлықтан, олар қолдан жибериледи. Әне, соның ушын, бизлерге факел көтеріушілер керек.

- Сениң хақықатты айтып атырғаныңа толық исенемен, бірақ не ушын адамлардың оларды қорғамайтуғынын елеге шекем түсинбей турыппан. Олар да бизлер сыяқлы үмитсиз дәрежеде аз ба?

- Мен «үмитсиз» деген сөзге исенбеймен, бірақ бул Дәрьяны излеушілер барқулла аз болады. Мен айтқанымда, буның санының қанша екени онша әхмийетли емес деп ойлайман. Бизлерге көп жауынгерлер керек, бірақ олар хақықый жауынгерлер болыуы керек.

Биреу: «Дәрьяны излегеннен гөре, жасырын қудықты қазған жақсырақ. Себеби қудықлар – душпанның онша дыққатын тартпайды», - деген еди, бірақ бул – дым кишкентай мәксет. Шамасы, бул сууды сүйетуғынлар жүдә аз, бірақ олардың орынлары әлле қашан жаулап алынған.

Буны түсиниу қыйын, себеби сууды ишетуғын адам өз-өзинен исенимге хәм күшке толады. Олар сууды тек уақты-уақты татып көрген деген кәуетердемен, бірақ хеш қашан қәдимгидей суу ишпеген. Олардың сүйиспеншилиги – идеяның өзине көбирек қаратылған, ал оның орынланыуына емес. Бул - олар ушын рас дүнья емес, ал қандай да бир романтикалық фантазия.

- Бундай қудықлардың жақын этирапта бар-жоғын билмейсең бе? – деп сорадым мен. – Бул қудықлардың қасында сууды қәдимгидей ишетуғынлар бар болыуы хәм олардың бизлерге қосылып, бул Дәрья ушын жүргизетуғын сауашымызға қатнасыуы мүмкин.

- Жазықлықтан узақ емес жерлерде бир нешшеси бар екенлигин билемен. Олардың суулары жақсы, бірақ бул суудай емес. Көпшилик қудықлар дым сайыз, олар узаққа бармайды. Олар және де тез-тезден патасланады. Бир адамларға олар растан да жәрдем береді, бірақ суу мына суу сыяқлы ашық ағып турса ғана, ол жазықлықты усы жердей қылып, бейишке айландыра алады. Суу узақ уақыт дауамында тири хәм таза болып турыуы ушын, ол ағып турыуы шәрт.

Мен артымнан биреудің киятырған аяқ сестин еситтим хәм бизлерге жақынлап киятырған адамның ким екенлигин көриу ушын, артыма бурылдым.

4-БАП

Жоба

Мен бизлердің қасымызға келип қалған адамға қарадым. Оның үстіндегі кийімлері колониялық дәуірлердегі кийімлерге ұқсас еді. Оның ұзын ақ шашлары бар болып, мен оны сол дәуірге тийисли жасалма шаш шығар деп ойлады. Оның кәдемлері нық хәм тап өмиринің көпшилик бөлегин ерде өткерген адамдай аяқлары бираз қыйсықлау еді.

- Ол хақ. Гей бир адамларға кудықлар жәрдем береді, бирак олар ұзақ уақыт дауам етпейді, себебі тез-тезден патасланады ямаса қурып қалады. Бул - хақыйқый ғәзийне, - деди бул адам.

- Ауа, бул суудан әжайыбырақ нәрсени мен хеш қашан татып көрмеген едим, - деп жууап бердим мен.

- Мен бул кишкене қыз хаққында айтып атырман, - дед иол.

- Әлбетте, ол хақыйқаттан да хайран қалдырарлық қыз, әсиресе, оның жасын қоссақ. Бундай қызларды мен еле ушыратып көрмедім, - деп жууап қайтардым.

- Тез арада сен оған уқсайтуғын көп кишкене балалар менен кишкене қызларды ушыратасаң. Олар өзлеринің әскерий сыпатлары жағынан сениң дәуириңнің көп еркеклеринен өтип кетеді. Сен сол ушырасыуларға таяр болыуың керек.

- Қандай қылып? – деп сорадым мен.

- Сен мына ат үстінде жүриуди үйрениуің тийис.

- Сиз кимсиз? – деп қызықсындым мен.

- Мен Джон Уэслимен. Мен де усындай атты алған бир факел көтерген адам сыпатында сениң менен сөйлесип турыппан. Сен енди келетуғынларды үйретиуің ушын бул жерге келдің. Мениң дәуиримде факел көтериушилердің саны дым азғантай еді хәм олардың да тек гей биреулері ақ ат үстінде болған еді. Ал сениң дәуириңде мыңлаған факел көтериушилер хәм жүзлеген мынадай әжайып айғыр атлар болады.

Сен өзіңнің келешекте не істейің тийіс екенінди билиің ушын, бул жерге келдің. Сен келешекте киятырған уллы күшти оятыўға жәрдем бериўи тийіс болған адамлардың биреўисең. Кейин сен жаўынгерлерди таярлаўға жәрдем берип, оларды соңғы саўашқа таярлық іслери менен шуғылланыўың керек.

- Бул жерде мен биреўлерди оқыта алмасам керек? Өзим мына кишкене қыздан бир талай нәрселерди билип алдым, - деп ашық тән алдым.

- Буның себеби, сен оннан өзіңнің шақырылған хызметинди, яғный исенимли муғаллим болыўың кереклигин билип алыўың тийіс еди. Суў ишиўди хәм қулақ салыўды даўам ет. Мен саған жәрдем бермен, сеннен алдын келген факел көтериўшилер де саған жәрдем береді. Пүткил өмир бойы қолған киргизген билимлеримди мен саған хәзир бир еки саат ишинде бериўим мүмкин. Бирақ бизлердиң саған бере алмайтуғын нәрсемиз, бул – кишкене балалардың үйрениўге деген қумарлығы. Бул кишкене балалар – дана, себеби олар үйрениўге барқулла таяр турады.

- Бул халаттан шығып кетиў ушын, мениң билимлерим менен мениң даналығым растан да жетпейди, - деп жуўап бердим мен. – Мениң ойымша, бул ат пенен оның үстинде жүрип билиў, - бул қыйын жағдайды шешетуғын гилт. Усы зат бизлерге булақты қорғаўға жәрдем береді. Егер сен маған жәрдем бериў ушын бул жерге келген болсаң, онда мен таярман.

- Бир нәрсени билип алыўың хәм ядыңнан шығармаўың керек, - деди қатал түрде Уэсли, - мына қыздың: «Кейин шегиниўге болмайды», - деген сөзи хәқыйқат. Хәзир сизлер қоршаўдасыз хәм хеш жаққа қаша алмайсыз. Бул аймақта бир нешше қудықлар қалды, бирақ олар тез арада қурайды. Сизлер бул Дәрьяны қорғаўыңыз хәм усы жерге армияны жыйнаўыңыз керек.

- Егер тек бир нешше қудықлар қалған болса, бизлер қалайынша армия жыйнай аламыз? Армия дүзиў ушын, садық болып қалған сол азғана адамлар жете ме?

- Әлбетте, жетпейди. Олардың арасынан сен тек бир нешеўин-ақ сайлап алыўың мүмкин, бирақ сол сениң армияң болады. Бирақ сениң бул шайтан ордасы үстинен ерискен жеңисин, сениң әскерлеринди хәқыйқый жаўынгерлерге айландырады. Кейин сен оларды өзектен суў ишиўге үйретиўиң керек. Сен өз жаўынгерлерине басқаларды ды қосыўың керек болады, сонда олар алға жүрип, жаңа жерлерди жаўлап алады. Мен де саған соны исендирип айтаман, - егер сен тәслим болмай, саўаш жүргизсең, жеңилмейсең.

Кейин кишкене қыз сөйледі:

- Мен буны билемен! Мениң көп досларым менен ағайынларым хәзир бул шайтан армиясының тутқынлығында. Бирақ мен соны билемен, бир күн келип, олар Патшаның жаўынгерлерине айланады.

- Сен хақсаң, - деп сөзин даўам етти Уэсли. – Сен оларды тек тутқынлықтан азат етип шекленбеўиң керек, ал оларды оқытып, қуралландырып, алға жиберийиң керек, сонда олар алға жүрип, душпанның набыт қылған қудықларын өмирге қайтарады хәм патасланып, қум сеўилген бул Дәрьяның булақларын ашып, тазалайды.

Мен көзлеримди көтерип, бәлентликлерде жайласқан душпан ордасы хаққында ойланып қалдым. Мениң ядыма бир атақлы генералдың душпанның қоршаўына түскени хаққында хабар келген ўақтында айтқан сөзи түсти:

«Әжайып! Енди олар бизлерге керек жерде турыпты. Бул рет олар қолымыздан шығып кетпейди. Барлық жаққа қарай хұжимге өтиңдер!»

Бул туўралы ойланып турғанымда, Уэслидің маған қарап турғанлығын көрдим:

- Мәртлигиң жете ме?

- Басқа шараны көрмей турман.

- Әжайып! Олар көп, бизлер аз, олар бизлерди қоршады, бирақ олар бизлердің дузағымызда! Сирә дә, тек Қудай бундай жағдайларда жеңиске ерисе алады.

Кейин Уэсли хәм кишкене қыз биргеликте:

- Әлбетте, бизлер бул ушын бар алғысты тек Қудайға жоллаймыз, - деди.

Мен душпанның жазықлықта қурып атырған бекинисине қарадым. Енди оны үлкен армия менен де қолға киргизиў қыйын еди. Мен жазықлықты қоршаған таўлардың шыңларында ылағысып жайласқан душпан армиясы тәрептен келип турған сеслерге қулақ сала басладым. Душпан армиясы жүдә үлкен еди, топар-топар аламан еди. Бундай күшке қарсы кишкене қыз, ат, хәтте Джон Уэсли менен мен не қыла алар едик?

- Мен енди жер бетіндеги саўашқа қатнаса алмайман. Мен хәзир аспандағы уллы гүўалар армиясының бир бөлеги болып есапланаман. Өз өмиримде мен сөйлеп, оқыта аламан, бирақ сизлер

сауаш жүргизиуиңиз керек. Мен жердеги өмиримде болған жеңислерди айтып сизлерди жигерлендириуим мүмкин. Мен бундай қоршауларда бир нешше мәрте қалғанман хәм қасымда жүдә аз адамлар бар болған. Бирақ хәр сапары мен Қудайдың жеңисине гүә болғанман. Қараңғылық қойыуласып, сизлерге қарсы қандай армия көтерилсе де, ол қәншелли үлкен болса да, хеш қашан үмитсизликке берилмеңлер. Егер сизлер артқа шегинбесеңлер, жеңиске ерисесизлер.

Кишкене қыз оның сөзин дауам етти:

- Мениң анамның «Мысқыллау» деп аталатуғын бөлимде тутқын экенин билемен. Ол басқа адамлардың қоллап-қууатлауларына мүтәж болғанлықтан, тутқынлыққа түскен еди. Оннан қалса, ол өз өмиринде хеш қашан хақыйқый сүйиспеншиликти билмеген еди. Исенимим кәмил, егер де мен оны садықлық пенен сүйгенимде, ол хәзир азатлықта жүрген болар еди.

Шайтан армиясының бул бөлиміндеги тутқынлардың тәғдири мениң анама уқсас екенлигине хеш қандай гүманым жоқ. Бизлер тутқынларды Қудай сүйиспеншилигиниң хақыйқаты менен азат ете аламыз. Демек, душпан армиясының басқа бөлимлеринде қуллықта жүргенлерди азат етиуимизге жәрдем беретуғын гилтлер бар.

Уэсли үндемеді, ол тек кишкене қыздың хақ экенин мениң түсингениме көзи жетиу ушын, маған қарады. Бул әпиуайы хақыйқатлықтың – бизлерди жеңиске еристиртетуғын гилт экени аттан анық болған еди. Қудайдың ким экени хаққындағы хақыйқат қәлеген шынжырды үзе алады.

Кейин мен сорау беріуге мәжбүр болдым:

- Илтимас, маған айтып бериңизши, не ушын гей биреулерге факел береді, бирақ ат бермейди? Олардың көмеги менен үлкен аралықларды басып өтиуге болады. Оларды және қалай қолланыуға болады?

- Көп адамлар Қудайдың хузин әкелиу қәбилети менен сыйлықланған, бирақ тек гей бир адамлар ғана қозғалыс баслауға шақырылған. Барлық факел көтериушилерге қозғалыс баслау тапсырылған, бирақ тек гей биреулері ғана бул қозғалысты дауам етеді хәм хақыйқаттың алға жүриуине мүмкиншилик туудырады. Ат - қозғалысты билдиреди хәм сен бул қозғалысты баслап беріуиң тийис.

Қозғалыслардың мәқсети бар: душпанның қолынан оның басып алған жерлерин тартып алыу. Олар душпан буза алмайтуғын

хақыйқатлық таянышларын қурыу керек. Бул таянышлар – тутқынлықтан азат болып, шыпаланыуға хәм қайта тиклениуге мүтәж болған адамлар ушын қәуипсиз орынға айланады. Бурын тутқынлықта болған адамлар сол жерлерде қуралланады хәм қайтадан сауашқа түседі. Көп адамлар факели бар адамларға қарай умтылады, бирақ факел менен қоса атларға ийе адамлар ғана оларды сауашқа баслап барады.

Биринши гезекте, сен бул орынды қорғауың керек, ал тек соннан кейин ғана Өмир Сууының хақыйқый излеушилерин толық әскерий халатқа таярлауың керек. Кейин оларды жақсылап үйретип, барлық қурал-жарақлар менен тәмийн етиуиң керек, сонда олар шайтан ордасы тәрәпинен аяқ асты қылынылып, харамланған хәмме жерлерди оннан тартып алып, алға жүрис қыла алады.

Шайтан ордасындағы тутқынлықтан азат болған хәр бир адам шыпа алып хәм қайта тикленип болғаннан соң, бурынғыдан да күшлирек болып, жоқарырақ бәлентликлерге көтериле алады. Өмир – өлимнен күшлирек. Есте тутыңлар, сизлер адамларға жерди тек қайтарып бериу ушын шақырылмағансызлар, ал оны қайта тиклеуге де шақырылғансызлар. Сонда олар бул жер үстинен ийелик ете алады.

Сениң қуралыңды көтерип жүриушиниң айтқанындай, бул өзектен ишетуғынлардың саны қанша көбейген сайын, суу ағымы да сонша үлкейе береді. Сондай қылып, бул кишкене өзекти – басқа орынларға қарай аға баслайтуғын үлкен Дәрьяға айландырууға болады. Дәрьяның Суулары бул жерде тола баслайды, бирақ басқа жазықлықлар менен шөлистанлықларға жарып өте алған соң ғана, ол күшли хәм көп суулы Дәрьяға айланады.

- Бул жерге басқа адамларды қалай әкелсем болады? – деп сорадым мен. – Егер бизлерди қоршаған бул орданың кейин шегиниуиң қәлесек, онда бизлерге әлбетте жәрдем керек-ғо.

- Өзиң бул Дәрьядан суу ише бер, сол арқалы басқаларды өзиңе тартасаң. Сен хәм басқалар бул Дәрьядан суу ишкен уақытта, оның үлкейетуғынын умытпа. Соқырлар көзи көретуғынлардың изинен ереді. Сен қаншама жақсы көрген сайын, изиңнен де соншама көп адамлар ереді. Олар саған келип баслағанда, олардың көбиси соқыр болады, ал басым көпшилиги жарадар халатта болады.

Хәр қайсысын сен бул Дәрьядан суу ишиуге үйретиуиң керек. Олар қашан шыпаланып, көзлери ашылмағанша, оларға суу ишиуди үйрете бериуиң керек. Олар басында қандай болып

көринбесин, көпшилиги беккемленеди хәм Енох пайғамбардың бизлердің дәуиримизде келетуғынын болжаған адамлары болады.

Кейин ол тап бир жүдә әхмийетли нәрсени түсингиси келгендей болып, маған қатты тәсир ететуғындай етип қарады.

- Көп адамларды сениң қолыңдағы факелдің өзи-ақ өзине тартады, бирақ Жаратқан Ийениң хузири жеткиликли емес.

- Қудайдың хузири де жеткиликсиз болыуы мүмкин бе? – деп сорадым мен. – Оннан әхмийетлирек нәрсениң болыуы мүмкин емес-ғо! Ол мына суудан да әжайыбырақ хәм оннан да көбирек күш береді, - деп қарсылығымды билдирдим.

- Сен хақсаң, бирақ Оның хузинин қәлейтуғын адамлардың көбиси елеге шекем хәлсиз болып қалып атыр, себеби олардың бирден-бир умтылатуғын нәрсеси – бул тек Қудайдың қууанышы. Бундай адамлар бул дәуирдеги қыйыншылықлар менен жүзбе-жүз ушырасыуды онша қәлемейді. Оның хузири барқулла ең жақсы хәм ең әжайып сый болып қала береді. Бирақ бизлер Оның хузининде мәңги боламыз, ал хәзир бизлер гүресиуимиз керек.

Уәсли кишкене қыздың қасына келип, оның ийнине қолын қойды. Кейин ол маған қарап, сөзин дауам етти:

- Саған Ийемизге табынатуғынлар керек, бирақ олар және де жауынгер болыуы шәрт. Бул сауашта қуралланбағанлардың хәм үйренбегенлердің хәммеси жеңиледи. Хәтте оларға Қудайдың хузири унаса да, оларға хақыйқатлықты сүйиуди үйретиу керек, шайтанға қарсы тура алатуғындай дәрежеде оларды үйретиу керек. Мен басқа адамларды хақыйқатлықты қорғауға хәм оның ушын гүресиуге үйретиу ушын, өзимде бул күшти рауажландырған едим. Сениң меннен үйрениуиң керек болған затлар бар.

Аз адамлар ғана жаулап алыуға қәдир адам күшин жарата алды. Мен кишкене адамлардың топарын кишкене хақыйқатлық бекинислерине айландырыуым арқалы буны ислей алдым. Олардың гей биреулері сондай дәрежеде өсип, өз қоңсыларын Хош Хабарға алып келди. Гей биреулері қүдиретли бекинислерге айланып, поселкалар сыяқлы болды. Гей биреулері қалаларға уқсады. Биргеликте бизлер халықлардың тәғдириң белгилеймиз, хәтте, сениң халқыңның да.

Ол «сениң халқыңның да» деген уақытта, маған қаяқтандур ол усы жазықлық тууралы айтып атырғандай болып көринди. Усы хаққында ойлап, оған қарағанымда, кәтелеспегенимди түсиндим. Ол және сөз баслады:

- Сениң халқың елеге шекем Пол Риверди (*Бостон қаласының миллий қақарманы. Ол англис солдатларының жақынласқаны қаққында ат пенен қала турғынларына хабар жеткізген*) хұрмет пенен еслеринде сақлайды. Себеби ол адамларды саўаш жүргизиўге орынларынан турғызған еди. Бирақ тез арада жүз беретуғын саўашқа халықларды орнынан турғызып, оларды баслап жүретуғын адамға аспан оннан да үлкен хұрмет көрсетеди.

Жәмәт дәўириндеги уллы хызметшилер – тез арада көринетуғын уллы күш-күдиреттиң тухымлары ғана. Бирақ душпан да өз тухымларын сеўмекте. Сен жер бетинде толық писип жетилискен барлық жаманлықлар менен гүресиўиңе туўра келеди.

Бул ат үстинде сен жер жүзин айланып шығасаң хәм адамларды жақынласып киятырған душпанлар қаққында ескертесең. Сен оларды үлкен саўаш ушын әскерий халатқа әкеле аласаң. Сен енди кейинге шегинбейсең. Сениң енди кейинге шегинетуғын жериң де жоқ, бирақ егер сен душпанға қарсы турсаң, ол сеннен қашады. Ал егер қарсылық көрсетпесең, онда набыт боласаң.

Кишкене қыз мәрт көзлери менен маған қарады. Ол туўры, қырағы хәм хәмме нәрсеге таяр халатта тур еди. Уэсли екеўимиз оған қарадық. Мен оны Жанна Д'Аркқа уқсаса керек деп ойладым. Егер оған уқсас және бир нешшеўи болғанда, хақыйқаттан да әжайып дәўирлер басланған болар еди. Уэсли сөзин даўамлады:

- Ийемиз көп ер адамларды шақырды. Ол оларды өзгертти хәм кейин олар дүньяны өзгертти. Сениң дәўиринде ол кишкене балалар менен де сондай қылады. Бул және де ана арысланлардың дәўири. Хош Хабарды жәриялайтуғын көп хаяллар болады. Сениң дәўиринде Қудайдың көп уллы адамлары болады, бирақ үлкен кәрамат пенен үлкен бөлеги – Ийемиздиң жолларында жүретуғын хаяллар менен кишкене балалар болады.

Есинде тут, хаял жыланға алданып, оның душпанына айланған еди, бирақ хаялдың нәсили оны жоқ қылады. Бул саўашта хаяллардың орны айрықша болады.

Ол кишкене қыздың көзлерине қарады.

- Бул хаял ретинде, сениң дәўириң. Бул кишкене бала ретинде, сениң дәўириң, себеби кишкене балалар арқалы кәраматлар хәм нышанлар көрсетиледи. Олар соңғы саўаштың нәтийжесин шешеди. Кишкене балаларды жыйна хәм биргеликте өз аналарыңызға жәрдем бериң. Уллы Ийемиз сизлердиң барлық мүтәжликлериңизди қанағатландырғай.

Көзимнің қыйығы менен мен қандай-да бір жылтылдыны көрдим. Енди душпанлар өзлери соққан бекинислеринен жанып турған оқларды жән-жаққа ата баслады. Олардың бул әжайып жазықлықты жағып жибермекши екенлиги белгили болды.

Уэсли тап Ийемизге уқсап, өз қолын мениң ийниме қойды:

- Сен хәр бир жанған отты өшире алмайсаң. Сен олардың бекинисин қыйратыуың керек.

Күтилмегенде, мен өз бөлмемде жалғыз қалдым.

5-БАП

ҚЫЛЫШ

МЕН ӨЗИМНИҢ МИЙМАНХАНАМДАҒЫ БӨЛІМЕМДЕ ЕДИМ хәм өз-өзіме сораў бердим: мениң көрген нәрсем әрман ба, аян ба ямаса растан да мениң менен жүз берди ме? Хеш нәрсени умытып қалмаўым ушын, көрген нәрселеримниң барлығын сол ўақытта-ақ жазып таслағым келди, бирақ мен қатты ҳалдан тайған едим. Мен азғана дем алып алыўым ушын, орныма барып жатым.

Сол заматта-ақ мен ашық көк аспанда пайда болдым. Ушыўшы болғанлығымнан - «Мениң офисим – бул аспан» - дейтуғын әдетим бар еди. Мен аспан кеңисликлеринде ушқан хәр бир ўақтымда жүдә терең рәхәтке бөленетуғын едим, бирақ мен хеш қашан буншелли сулыў аспанды көрмеген едим. Мен өзимди өз үйимде жүргендей етип сездим.

Кейин мен аяқларымның астында жерди сездим. Мен қайтадан теңиздиң жағасында турған едим. Дем алып атырған ҳаўам жүдә таза болып, мени қоршаған гөззалық басымды айландырып таслаған еди. Сонда мен өзимниң қайтадан Аспан Патшалығында турғанлығымды түсиндим. Мен өзимди жерде турғандай етип сездим, сондай болыўы да керек еди. Ишимде бул пүткил гөззаллық пенен таза ҳаўаның барлығын алып, қәйтип болса да, оларды жерге алып кетиўди кем-кемнен қатты қәлеп басладым. Бул жерде қуры қарап тура бергим келди, бирақ кейин мен бул жерден кетип, қайтыўымның керек екенлигин түсиндим. Ишимде жерди қайтадан дәретиўге деген терең бир сезим пайда болды.

Артымда мен Йемиздиң хузинин сездим, бирақ Оны көремен деген үмит пенен артыма бурылғанымда, ол жерде хеш ким жоқ еди. Мен терең дем алыў ушын көзлеримди жумдым, кейин көзлеримди ашқанымда, өзимниң улыўма бир басқа жерде турғанлығымды көрдим.

Мен көшениң ортасында тур едим. Көшени мен танымадым, бирақ оның Лондонда екенине исенимим кәмил еди. Аспанда сезген тынышлығым еле мениң менен бирге еди, бирақ мен қанша этирапымды көп көзден өткерген сайын, ол әсте-әсте кете баслады. Қолымда факелди ушлап турған едим. Тынышлық жүрегимнен кетти хәм факел кем-кемнен аўырласа баслады. Тезирек Жаратқан

Ийеге пүткіл дыққатымды қаратып, қайтадан Оның хұзирин сезиуім тийис екенлигин билдим. Мен буны ислей алғанымда, тынышлық қайта оралды, ал факел болса күшлирек жанып баслады. Кейин мен бир жүдә үлкен кәуиптиң дөнежағын сездим, бірақ хеш нәрседен қорқпадым. Бул тек мениң сергеклигимди күшейтті ғана.

Мен пүткіл дыққатымды факелге қараттым, ұақты-ұақты дөгериме қарадым. Хеш қандай қорқынышлы нәрсени көрмедим, бірақ кәуиптиң дөнежағын сезип турдым. Көше бойлап төменге қарай жасыл газон он метрдей кеңликте созылып жатырған еди. Оның ортасына тереклер отырғызылған болып, хәр қайсысы кишкене метал забор менен қоршалған еди.

Көше бойлап жүрип баратырғанымда, бир кишкене заборға көзим түсти. Оның иши бос еди, сонлықтан оның ишиндеги терек өлген болса керек деген шешимге келдим. Бул тап жүдә үлкен нәрсени билдиретуғындай, негедур, мен қапа болып, бул сезимнен қашып қутыла алмай қалдым. Бул туұралы ойланып алыу ушын, мен бос қоршалған орынның қасында тоқтадым. Усы ис пенен машкул болып турғанымда, Ийем қасымда пайда болды. Ол мениң артымда турды.

- Ол жерге факелди қой, - деди Ол.

Мен қорғаншаны айланып, факелди оның ортасына қойдым, кулап кетпеуи ушын оны жерге азырақ суқтым. Ол бирден топыраққа сиңип, тап тамырларын тереңге тиккендей болып, қатып қалды. Мен факелди суұырып алаламан ба деп тексерип көриу ушын, оны тартып көрип едим, ол аңсат суұырылып кетти, бірақ онда әлле қашан узын тамырлар пайда болған екен. Мен факелди орнына қойып, оны бақлай басладым: ол қайтадан беккем тамырласып, жалыны пәсеймеді.

- Сенде бул ушын бийлик бар болғанлықтан, сен оны аңсат суұырып ала алдың, - деген дауыс арқамнан еситилди. Маған сөйлеген адамның ким екенлигин көриу ушын, арқама бурылдым хәм бир үйдиң текшениң қасында өтип баратырған адамды көрдим.

- Кеширерсиз, - дедим мен. – Бірақ сиз факел хәкқында қаяқтан билесиз?

Ол мениң сорауыма жууап бермей, өз сөзин дауам етти:

- Бул тереклердиң хәр биреуи қашанлардур факел болған, оларды сен сыяқлы биреулер алып келген. Бул қала – қозғалыслар естеликке айланатуғын қала.

Маған еситкен нәрселерім улыұма унамады. Мениң факелим еле тири болып, мен оның бул түнерген көшеде қатарласып турған тереклердің биреуіне айланғанын хеш қәлемедим. Мен оны жерден жулып алып, өзим менен бирге алып кетким келди, бирақ Жаратқан Ийе маған оны сол жерге қойыұымды айтқан еди. Мен не қыларымды билмедим. Мен не қыларымды билмей турғанымды түсингени анық, жаңағы адам өз сөзин даұам етти:

- Ақыр заман келмесинен алдын, хеш тоқтамайтуғын қозғалыс пайда болады. Бәлким, сен усындай қозғалысты әкеле алатуғынлардың бири шығарсаң. Деген менен, хәзир саған Жаратқан Ийе не десе, соны ислеуің керек. Сонлықтан факелди турған жеринен қозғама. Мен сениң оны узақ аралыққа көтерип жүре алмайтуғыныңды сезип турыппан, ақырына шекем деп айтпай-ақ қояйын.

- Сен кимсең? – дедим мен.

- Мен бақлаушыман, - деп ол көзден ғайып болды.

Мен көшени таныу үмитинде оған жақсылап көз жүгирте басладым. Мен оның атын хәм оның қаланың қай жеринде жайласқанын билгим келди. Мен буның руұхый көринис екенине исенимим кәмил еди, бирақ бул көшениң растан да Лондонда бар екенін сездим. Руұхый көринис таусылғанда, мениң оны тапқым келдим. Мен буның Естеликлер қойылған аллея екенлигине хеш гүманланған жоқпан, бирақ мениң турған жеримнен бир де бир естелик көзге тасланбады.

Мен факелге қолымды тек бир тийгизейин деп, артыма бурылдым. Мен оның жалынларының маған өтип кеткенин қәледим. Мен анық түсиникке мүтәж едим. Мен факелге қолымды тийгизгенимде, мен күтпегенде басқа бир жерде пайда болдым. Мен енди қолына жүдә үлкен қылыш услаған Жаратқан Ийениң алдында турған едим. Гүмиске уқсаған бир заттан исленген қылыштың жүзи нур шашып турған еди, бирақ ол дерлик мөлдир айнадай еди. Ол бриллиант сыяқлы реңлер менен оттай алысып турды. «Гүмистен исленген жүз қатты беккем бола алмайды-ғо» - деген ой мениң мийиме бирден келди, сонда Жаратқан Ийе әдеттегидей мениң ойларыма жууап қайтарды:

- Бул – гүмис. Бирақ ол сен билетуғын барлық металлардан беккемирек. Бул қылыш - Қудайдан күш алған күшли қурал. Ол – Мениң қутқарылыұымның күши. Оны қолында услаушы адам, Мениң қутқарылыұымның мәқсети менен бир пүтин болыуы тийис. Қутқарылыу ушын, сенде жүрек болыуы керек, болмаса, сениң оны көтерип жүриуің қатты қыйын болады. Егер факелди узақ

аралыққа алып барыу нийетің болса, онда сен қылышты да көтерип алып жүре алыуың керек.

Мен қылыштың айтарлықтай әпиуайы дизайнына қарауды дауам еттим. Бирақ ол нурға тек шағылысып қоймай, өзи нурды шығарып турған еди. Нур хәр түрлі реңлерге дөнип, тап призма арқалы өтип турғандай, тууры оның ишинен шығып турды. Бул шығып турған нурдың саулатлығы – қылышты әжайып қылып көрсетип турды. Мен бундайды хеш қашан көрмеген едим.

Тап факел сыяқлы, оннан да көзди айырыу мүмкин емес еди.

Ийем қылыштың жүзинен услап, маған услауға қолай етип, Ол қылыштың сабын маған қарай усынды. Қылыштың үлкенлигине қарап, мен оны жүдә ауыр болса керек деп ойлаған едим, бирақ оны услағанымда, ол бир-еки унциядан (1 унция = 28,3 г) аспайтуғындай болып көринди.

- Сен оннан өзиниң күдиретіңе ерисиу үшін пайдаланып баслағаныңда ғана, қылыш ауырласа баслайды. Бул – Мениң хеш қашан бузылмайтуғын қутқарыушы Сөзим. Ол мәңгиге жасайды. Бул қылыш – Мениң қуралларымның бир бөлеги. Бундай қурал соңғы күнлерде хәр бир пайғамбардың қолында болады.

Жер бетинде Мениң қутқарылыуымнан күдиретлирек хеш қандай күш жоқ. Бирақ бул қуралдан надурис пайдаланыу – жер бетине оғада үлкен апатшылықларды алып келеди. Бундай қылыштың ийеси нени жарылқаса да, ол жарылқанып кете береді. Егер сен шайтанды жарылқасаң, ол жарылқанып, табысларға ериседи. Абайлы бол, Мениң Әкем тәрәпинен егилмеген нәрсени қутқарыуға урынба. Алға жүр хәм қутқар.

Қылыштың сабына қарап шығып, мен бес әжайып жылтыр тасларды көрдим. Аспан көк, жасыл, бриллианттай ақ, қызыл хәм **янтар**. Саптың өзи әпиуайы еди, бирақ айнадай алтынға уқсас алтынның гөззалығы адамды таң қалдырар еди. Бул мениң көргенлеримниң ишиндеги ең әжайып қылыш еди. Мен оның конструкциясын емес, ал оның неден исленгенлигин нәзерде тутып атырыппан. Оның көргизбе үшін жаратылмағаны аттан анық еди. Хәтте, оның қымбат бақалы тасларының да қандай да бир хызметти атқаратуғынына исенимим кәмил еди, бирақ қандай хызмет екенлигин билмедим.

Мен қылышты басымнан жоқары көтерип, былай-былай силтей басладым. Мени таң қалдырғаны, қолым сирә шаршамады, ал керисинше, күшиме күш қосылар еди. Күш қолым арқалы пүткил денеме ене баслады. Мен оның көзлериме қалай

жеткенлигин сездим, сонда этирапымдағы барлық нәрселер жарық хәм таза болып кетти.

Мен қайтадан қылышқа көзлеримди тиктим хәм мениң көзлерим тап линза сыяқлы оны үлкейтип көрсетти. Мен қылыштың – тири екенлигин көрдим, хәтте, жылтыр хасыл таслар да тири еди.

- Ең баста Руўх пәрўаз етер еди, - деп сөзин даўам етти Жаратқан Ийе. – Руўх хеш қашан хәрекет етиўин тоқтатпайды. Бул – Руўхтың қылышы. Хәрекет етиўи арқалы, қылыш өзін услап турған адамға күш-қуўат бағышлайды. Ол сениң өлетуғын дененди тирилтеди. Ядыңда сақла, Мениң Сөзим хеш қашан тоқтап қалмайды. Ол тири, ол өткир хәм хәрекетшең. Хеш қашан умытпа, өмир барқулла хәрекетте болады. Мине, соның ушын да, Мениң жумысымды жер жүзинде көбинесе «хәрекет», «қозғалыс» деп атайды. Мен әлем жаратылысының мәңги раўажланыўын алдыннан белгиледим, сондай-ақ Мениң Сөзим де мәңгиге таралады. Мениң ишимдеги өмирге көзи ашылғанлар – барқулла билим менен күште өсип бара береді. Олардың өсиўи хеш қашан тоқтамайды. Маған садық қалыўың арқалы, сен билим менен күште мәңгиге өсип барасаң. Хәзир Мен саған хәрекет етиўди хәм өсиўди буйыраман. Уақты келип, Мен саған көбейиўди хәм жаўлап алыўды буйыраман, бирақ, өмирлерди жоғалтып емес, ал оларды қутқарып.

Мен айтылған хәр бир сөзди ядыма мөрлеп таслағым келди. Мен бул сөзлерден шығып турған өмирди сездим. Қылышты былай-былай силтегенимде де, тап сондай өмирди сезген едим. Мен Оның Сөзлери үстинен ой-пикир жүрите басладым хәм кем-кемнен қылышқа деген мухаббатым артып бара берди. Мәңгиге бул қылышқа ийе болғым келди. Маған бул сезимди берип турған нәрсе факелден басқаша еди, бирақ сондай дәрежеде таң қалдырарлық болып, маған ер жүрекшилик бағышлап, күш-қуўат берер еди. Енди факел менен қылышты бирге алсам, олар маған бурын көрген барлық нәрселеримнен де уллырақ таза уғымларды беретугынына исенимим кәмил еди. Соны айтыўым керек, буны ойлап турғанымда-ақ, мен тек ғана кем-кемнен күшлирек болып емес, ал кем-кемнен саў-саламатлығым да күшейип барар еди. Ишимнен зәхәрлердиң жуўылып шығып атырғанын сезип турдым.

Кейин жүрегимниң төринде бул қылыштан пайдаланыўға деген хәм оны сүйген хәр бир адамыма тийгизип шығыўға деген оғада күшли кәлеўдиң пайда болып атырғанын сездим. Оннан қалса, егер де мен бул қылышты маған унамайтуғын адамларыма тийгизсем, оларды сүйип қалатуғыныма исенимим кәмил еди.

- Сениң сезип турған нәрсең – Мениң Сөзиме деген кумарлык. Сен Мениң Сөзиме асылып турыпсаң. Бул ҳақыйқый сүйиспеншиликтиң Мениң Сөзиме қылатуғын кумарлығы. Мениң ҳақыйқатыма деген ҳақыйқый сүйиспеншиликке ийе адамлар – Мен булардың барлығын кимлер ушын ислесем, барлығын жақсы көреді. Руўх қайтадан Мухаддес Жазыўлар арқалы куйылмақшы хәм Мениң Сөзиме деген бул сүйиспеншилик – сениң дәўириңдеги мениң хызметкерлеримди жақынлатады, - деди Қудай.

«Қандай ғәзийне! Оны қалай сүймей қалыў мүмкин?» - деп ойладым.

Мениң бул қылыштан сондай қатты пайдаланғым келди. Күтпегенде, қылышты өзимде сынап, оны жүрегимниң төрине сукқым келип кетти.

- Сук, - деди маған Жаратқан Ийе.

Мен қылыштың ушын жүрегиме тақап, көкирегиме суғып жибердим. Қылышты сукқаным да сол, мен оны ишиме тартып алғандай, көзден ғайып болды. Тек азмаз аўырыў сезилди, бирақ хеш жерим жараланбады. Кейин бул қылыштың бағышлап атырған күши өсе баслады.

Бираздан кейин, мен уша алатуғыныма хәм хәтте дийўал арқалы өте алатуғыныма көзим жете баслады. Мениң ишимде өсип баратырған күш соншелли дәрежеде үлкейди, мен енди өзимди физикалық нызамларға бағынбасам да болатуғындай етип сездим. Көриў қәбилетим де кем-кемнен өткирлесип, енди мен көз жетпейтуғын узақлықтағы нәрселерди көрип, жақсылап көргим келген қәлеген нәрсени үлкейтип көре алар едим.

Мениң сана-сезимим барлық нәрсени түсиниў ушын оянғанлығы соншелли, пүткил әлемниң жаратылысы мениң алдымда ашылып атырғандай болды хәм мен оның сырларын аңсат-ақ уғар едим. Бул мүмкин емес дәрежедеги сезим болған еди!

Мен барлық нәрсени Руўх арқалы көре басладым, ал көзлерим ямаса санам менен емес. Мен бир нәрсеге қарасам, дәрриў оны сезер едим хәм ол нәрсеге деген сүйиспеншиликке толар едим. Жер бетинде басымнан кеширип көрген хеш қандай нәрсе бул сезимге жетпейтин еди. Ал ол мениң ишимде кем-кемнен күшейер еди.

- Бул Мениң Сөзимниң күши. Мениң Сөзимди жүреги менен қабыл еткен хәр бир адам бул күшке ийе болады, - деп түсиник берди Ийем. – Мениң Сөзимди жүрегинге киргизиў ушын, сен хәр

күни хәрекет етиүиң керек. Сонда сен руўхый көриниске ийе боласаң.

Мениң Сөзим менен пүткил әлем жаратылған хәм Мениң Сөзим арқалы ол бирден-бир болып қалады. Мениң Сөзим – бул барлық сораўлардың жуўабы. Егер Мениң Сөзим сениң жүрегиңе барып түссе, ол өсип баслайды. Сонда сен хеш қашан өсиўде тоқтап қалмайсаң.

Сениң ақыл-ойың кем-кемнен үлкейе береді, себеби адамзаттың Мени, Мениң жолларымды хәм Мениң мийнетлеримди таный алыўы ушын, Мен оның ақыл-ойының раўажланыўын шеклемегенмен.

Биринши гезекте, Мениң Сөзим сениң жүрегиңе кириўи керек, тек соннан кейин ғана ол сениң ақыл-ойыңды ашады. Егер сен Мениң Сөзимди тек ақыл-ойың менен қабыл етип қойсаң, онда ол жасамайды. Мен жүрекке қарайман, сонлықтан Мениң тири Сөзим дәслеп жүрек пенен қабыл етилиўи керек.

Мен ески ўақытлардан бери қиятырған мына тартысты еслемей туралмадым: «Исениў ушын, дәслеп түсиниў керек пе ямаса түсиниў ушын, дәслеп исениў керек пе?» Мен жуўабын билемен!

- Дурыс, - деди Ол. – Тек исенгеннен соң ғана, түсиниў мүмкин, бирақ бул түсиникке ерисиў ушын умтылыў керек. Егер сениң түсинигиң өсиўин тоқтатса, демек, бул сениң өмир жолынан шыққаныңды билдиреди. Сен өмир жолында кетип баратырғаныңда, сениң түсинигиң сениң менен бирге қосылып өсиўин даўам ете береді.

Жаратқан Ийе сөйлеп турғанда, мен Оған қараў ушын артыма бурылдым. Сонда мен адам тилиндеги хеш қандай сөз бенен тәрийплеп болмайтуғын даңқ-саўлатты көрдим. Бул даңқ-саўлатқа тигилип қалғанымда, мен оны денем менен де сезе басладым. Оның Өзи хәм мениң жүрегиме кирген қылыш – бир пүтин болғанлығы себебинен, бундай жүз берип атырғанына исенимим кәмил еді. Оның Сөзи мениң жүрегиме суғылып кирди, сонлықтан мен бурын хеш қашан менде болмаған қәбилетке – Оның даңқ-саўлатын көриў қәбилетине ийе болған едим. Мен Оған қараўды даўам еттим хәм мениң руўхый көринисим де кем-кемнен өсе берди. Ол өсе берди хәм мен кем-кемнен көбирек Оның даңқ-саўлатын көрер едим. Буның хеш қашан тоқтамайтуғынын билер едим, сонлықтан оны тоқтатыўды қәлемедим. Мен сол ўақытта херувимлер менен периштелердиң не ушын үзиликсиз хұрмет хәм таң қалыўшылық пенен әсирлер даўамында Оған

табынатуғынының сырын түсіндим. Мен де сол жерде мәңгиге қалып, оларға қатты қосылғым келди.

- Бул – қууаныш дәми. Ғақыйқый өмир де сол, - деп сөзин дауам етти Жаратқан Ийе. - Ғақыйқый өмир – тек Менде. Бул қууаныш – сениң күшиң. Мениң изиме еретуғын адамларда, бул қууаныш тек мәңгиге сақланып ғана қалмайды, - ал ол барқулла өсип барады.

Ал хәзир сен мынаны ядыңда сақлап қалыуың керек: жер бетине келетуғын сынақлардың уақтында, сени тек Мениң хузіримниң қууанышы ғана қоллап-қууатлай алады. Бул қууанышқа сениң көзиң ашылады хәм ол сениң ишинде өсиуин дауам етеди. Бирақ жер бетинде Мениң жұмысымды орынлай алыуың ушын, Мениң қайғыма да сениң көзиң ашылыуы керек.

Ол бурылып, маған арқасын қаратты. Оның арқасында елеге шекем оғада ауыр жарақатлар бар еди. Мен оларға қарадым, ал олар кем-кемнен үлкейе берди. Мен қараңғылықты, ауырыуларды, үмитсизликти хәм өлимди көрди. Мениң қайғым менен азабым – усы уақытқа шекем сезген барлық нәрсемен де анағурлым күшлирек болды. Қайғы кем-кемнен өсе берип, әуел сезген қууаныш сыяқлы жүдә күшейди. Мен тап тууры дозаққа қарап турғандай едим. Мен сарқырамадай қуйылып, қәхәрге айланып атырған ғәзепти көрди. Мен және соншелли көп өлимди көрди, қанлар дәрья болып ағып атырған еди. Мен күшли кумарлыққа айланып атырған нәпсини, ашыуды хәм ауырыуды көрди: ол тап вулкан лавасы сыяқлы алдына шыққан хәмме нәрсени жоқ қылып баратырған еди. Бәринен де бетер эгоизм көбирек сезилип, ол мениң әуели көрген бирлигимниң тууры қарама-қарсысы еди. Оннан шығып турған қараңғылық мениң өкпелеримди күйдирди. Мен бул ауырыу менен үмитсизликке буннан ары шыдай алмайтуғынымды түсинип, Жаратқан Ийеге жалбарына басладым. Мен Оннан мени қутқарыуын ямаса өлтириуин сорадым.

Жаратқан Ийе қайтадан маған жүзин қаратты. Менде күш қалмаған еди. Мен елеге шекем өлиуди абзал көрип, жерге қулап түстим. Мен жығылып жатырып, Оның дауысын еситтим, бирақ Жаратқан Ийе меннен дым узақта турғандай болып көринди. Сондай қылып, мен бир неше мәуритлер бурын дыққат пенен көрген даңқ-саулатты пүткиллей жоғалттым.

- Қараңғылықтың даңқ-саулаттан соншелли күшлирек болыуы мүмкин бе? – деп таң қалдым мен.

- Бул – сизлер соқлығысатуғын күштиң дәми. Сизлер бул күш пенен өз дәуириңизде ушырасасыз. Егер сен дәслепп Мениң даңқ-

саўлатымның дәмин тартып алмағаныңда, тири қалмас едиң. Мен пүткил жаманлық пенен жаўызлықты жеңдим, сонлықтан бул жаўызлықтың күшинен үлкен болған Мениң даңқ-саўлатымның күшине сениң көзиң ашылады. Бирақ сен адамлардың соқлығысыў алдында турған жаўыз күшлердиң қандай екенлигин билип алыўың керек еди. Сен жаўызлықтың ортасында турып, Мениң хузириimde болыўды хәм жаўызлықты жеңиўди үйрениўиң керек. Егер сен Маған ақырына шекем садық болмасаң, онда жеңилесең.

Мен Жаратқан Ийениң айтқан хәр бир сөзин еситтим, бирақ Ол еле дым узақта турғандай еди. Кейин мен қолымда бир затты сездим. Ол қылыш екен. Оның өзи былай-былай сермелип, хәрекет ете баслады. Мен оны услап турғанға қарағанда, ол мениң қолымды услап турған еди. Тез арада маған күш-қуўат қайта баслады. Мен әсте орнымнан турдым. Бундай дәрежеде, мен өзимди хеш қашан иплас сезбеген шығарман. Әсте-әсте бул сезим азая баслады. Қылыштың қыймылдысынан шығып турған жеңил самал тап маған есип турғандай еди. Тез арада мен түргелип тура алатуғын дәрежеге жеттим. Ал кейин қайтадан Жаратқан Ийени хәм Оның даңқ-саўлатын көре алатуғындай дәрежеге жеттим.

- Сен Мениң көтерип жүрген аўырманлығымды көрген едиң, - деди Жаратқан Ийе. – Сен жер бетинде бүгин жүз берип атырған нәрсени, хәзир өсип баратырған қараңғылықты көрдиң. Жердиң өзи де адамзаттың жаўызлығын буннан былай көтере алмайды, сонлықтан ол адамзатқа қарсы шығады. Ол ғәзебин баслап, толғақ азабындағыдай болып дирилдеп баслаған ўақытта, қорқынышлы нәрселер көбейеди. Адамзат баласы усы ўақытқа шекем көрмеген қорқынышқа көзи ашылыў алдында тур.

Ал Маған ақырына шекем садық қалғанларды Мен исенимниң сондай бәлентликлерине көтеремен, ондай бәлентликлерди де адамзат баласы усы ўақытқа шекем көрмеген. Жер бетинде бүгин қорқыныш көбеймекте, сонлықтан ақыр заманның алдында Мен уллы исенимниң сәўлелениўин де таярлап қойыппан.

- Ийем, мениң көрген нәрсеме қалай шыдаў мүмкин? – деп үмитсизлик пенен сорадым мен, көрген нәрселеримнен елеге шекем азмаз қалтырап. – Маған мен көрген даңқ-саўлат пенен гөззаллықты қараңғылық жеңип кеткендей болып көринди.

- Өз күши менен ислеген нәрселерин бир де бир адам сақлай алмайтуғын күнлер киятыр. Сонлықтан егер Мен буған шек қоймасам, барлық адамлар набыт болады. Мен жерди қутқарғанман хәм Мен оны қутқараман. Ең қараңғы тас-түнектің ортасында, Мен қараңғылықты жеңетуғын жарық отты жағаман. Бул от – дүньяға

деген Мениң сүйиспеншилигим. Ол дүньяға қутқарылыў әкеледи. Сен бул факел менен бул қылышты қараңғылыққа көтерип барыўды үйренесең. Сен Мениң сүйиспеншилигим менен Мениң қутқарылыўымды хәр бир дәўирге көтерип барыўды үйренесең. Сен ең жаманларды хәм ең қатардан шығып қалған адамларды, хәтте, ең терең қараңғылықтың қысқысында жайласқанларды да сүйиўди үйренген ўақтыңда, Мениң Сөзим ҳақыйқаттан да сениң жүрегинде толық тамырласады.

Муўса Меннен даңқ-саўлатымды оған көрсетиўимди сорағанда, Мен оған арқамды көрсеттим. Ол Мениң бул дүньяның гүналары ушын алған арқамдағы камшы излерин көрди. Ол да сениң көргенлеринди көрди. Сениң көрген нәрселерин – бул Мениң атанақтағы басымнан кеширген аўырыўларым еди хәм Мен әлле қашан төлем төлеген гүна еди. Бул да Мениң даңқ-саўлатым.

Мениң жүзимди көргин келгени хәм Мендеги гөззаллық пенен өмирди танығың келгени дурыс. Буны дүньяға көтерип барыўды қәлегениң де дурыс, бирақ сениң таныўың хәм дүньяға алып барыўың керек болған және бир даңқ-саўлат бар.

Тарийхтағы ең уллы қахарманлар – булар ең уллы душпанларды жеңген адамлар. Ең уллы мухаддеслер – булар ең уллы қараңғылықты жеңетуғын адамлар. Мен сени ең қараңғы күнлерде Маған хызмет ететуғынларды шақырыўға жиберип атырман. Сонлықтан Мениң қутқарылыўымның тереңликлерине сениң көзлериниң ашылыўы керек.

Мениң нурым қәлеген қараңғылықтан күшли.

Жүрегиниң төр-төри менен, хәтте, ең уллы жаўызлыққа шатылған адамларды да Мениң сүйетуғынымды билиўиң керек. Мениң қутқарылыўымның күши хәтте сондай адамларды азат етиўге қәдир екенлигин түсиниўиң керек. Мениң хызметкерлериме берилген қылыш, соңғы күнлерде, хәр қандай қуллық мойынтырығын сындырып, қәлеген шынжырды шаўа алады.

Оның сөзлери мени жуўып, қараңғылықта көрген хәр бир нәрсемнен мени тазалап, кем-кемнен тереңлесер еди. Жаратқан Ийени тыңлап атырып, мен қылышты арқайын былай-былай сермеп турдым хәм кем-кемнен маған күш-қуўат пенен көринистин қайтып атырғанлығын сездим. Мениң жанымды тазалап, маған руўхый көринис пенен күш-қуўатымды қайтарып берип атырған қутқарыўшы Сөздиң бундай құдиретин естен шығарыў мүмкин емес еди. Жүрегим жылый баслады хәм маған – бул өмирди, ал қолларыма – күшти берип атырған нәрсениң, көкирегиме суғылып кирген қылыш екенлигин билдим. Жүректе жасаўшы Сөз бенен

қолды байланыстырып тұрған нәрсенің исенім хәм ислер екенлигине көзім толық жетер еді. Мени тазалап, қайта тиклеуі ушын, екеуі де керек болған еді. Біраз ұақыт өткеннен соң Жаратқан Ийе сөзін дауамлады:

- Сен қолыңа факелди де, қылышты да ушлауың керек. Сен Мениң анық хузіримде жасауың керек, ал сениң жүрегің менен қолыңда Мениң Сөзім болуы керек. Усыны Мениң хызметкерлеріме үйрет. Онсыз хеш ким киятырған дәуірлерден өте алмайды. Қараңғылық үлкейеди, бірақ сен нурда оннан тезирек өсиуің керек. Мениң нурым қараңғылықтан күшли, бірақ ол нур болып қалуы ушын, өсиуі керек.

Мен ерксіз қылышты сермеуді дауам етип, Ийемди тыңлап турдым хәм мениң күшим кем-кемнен өсе берди. Сонда мен өзимди қайтадан уша алатуғындай етип хәм жер бетіндегі қәлеген күшти жеңе алатуғындай етип сездім. Мен Жаратқан Ийеге қарадым хәм көз алдымда Оның даңқ-саулаты кем-кемнен өсип, көбейе берди. Кейин мен қылыштың сабын еки қоллап ушлап, қолымнан келгенинше, қатты қыстым. Мен алдымда мени нелердің күтип тұрғанлығын хәм не ислеу кереклигимди билген едім. Жаратқан Ийе маған Өзинің арқасын көрсетиуі ушын, қайтадан арқасына бурылды. Мен қараңғылыққа қарай қәдем тасладым.

6-БАП

Күш

Мен қайтадан факелим қалған көшеде пайда болдым. Тек сонда ғана мен факелди қолыма алмай, қараңғылыққа киргенимди түсиндим, бірақ қандай да жол менен оны таслап кеткен көшеге қайтып келдим. Өзиме келген бул жерде факел көзге көринбеди хәм мен бұрынғысынша қылышымды былай-былай сермеп, көше бойлап алдыға жүре басладым. Қалай болмасын, факелди табыўым керек еди.

Жүрип баратырғанымда, қараңғылық қойыўласып, кеўилсизлик күшейип баратырғандай болды. Бул, әлбетте, естеликлер аллеясы еди. Мен қылышты былай-былай сермедим, сонда мениң руўхый көринисим үлкейип, қәўетерли сезимлер мени орап алды: маған этирапымда өмир жоқтай болып көринди. Көше бойындағы тереклер менен шөплер көгерип турса да, өмирсиздей болып көринди. Олар жасалма болыўы мүмкин деген гүман келди хәм көк шөплерди жақыннан жақсылап көриў ушын, төменге ийилдим: өмирдің барлық белгилери көринип турса да, бірақ бәри-бир ол өлидей еди.

Мен жүриўди даўам еттим. Бул суўық, ызғар хәм қорқынышлы жер еди. Ақыр-соңында мен бир естеликке жақынластым. Қоладан исленген бул естелик гүңгирт тартып, жасыл-қоңыр реңге айланғанлықтан, айнала-этирап еле де қорқынышлырақ болып көринди. Естелик мраморлы постаментке беккем етип қойылған болып, булардың бәринен суўықлық пенен мәниссизлик сезилип турар еди. Деген менен, мен оның кимнің естелиги екенін билмегениме қарамастан, ол бир уллы адамның естелигиндей болып көринди.

Енди не ислеўим кереклигин билмей, мен әсте қылышымды сермей басладым. Кейин алыстан мениң көзиме бир алтын сәўле шалынды. Ол жерде өмир бардай болып көринди. Жақынырақ барғанымда, оның терек екенлигин көрдим. Ол еле кишкентай, мениң бойымнан өтер-өтпес терек екен. Бірақ, оған жақсылап қарағанымда, мен таң қалдым. Бул терек – мениң қалдырып кеткен факелим еди. Ол өсипти, енди оның шақалары да бар еди. Ол өмирге толы болып, шөлистанлықтағы оазиске (шөлистанның ортасындағы суўлы хәм өсимликли жерге) уқсайтын еди. Мен

өзиме жақын шақаға қолымды созғаным, дәрхал, мениң қолымда екінші факел пайда болды. Ол терекке айланған биринши факелдің нағыз өзи еди.

- Оны естеликке алып бар, - деди артымнан бир даўыс.

Артыма бурылғанымда, ақ бүркитти көрдим. Мен оны алдын көргенимде, ол буншелли ақ емес еди. Бәлким, бул жер жүдә қараңғы болғанлықтан ба, ол бурынғыдан да бетер ақ болып көринди. Мен оның даналаў болғанын да билдим. Оның тырнақлары еле де ушқырлаў хәм еле де күшлирек, ал нәзери еле де өткирлеў болыпты.

- Факелди егип, туўры ис қылған едиң. Егер сен қолыңнан жаздырмағаныңда, онда хәзир сенде тек бир жақсы факел болған болар еди, ал хәзир ол сенде көп.

- Қалай? – деп сорадым мен. – Бизлер қай жердемиз?

- Сен - өлген, бирақ тез арада қайтадан тирилетуғын уллы қаланың жүрегінде турыпсаң.

- Сен бул жерликсең бе? – деп сорадым мен, оның бул жерлик емес екенлигин билсем де. Себеби мен ойларымды бир жерге жәмлеп, бир ақыллылаў нәрсени айтпағанымша, сөзди даўам етип турғым келген еди.

- Бул жерде мениң досларым хәм бир нешше шәкиртлерим бар. Олар саған бул жерге келгениндеги мәқсетти орынлаўға жәрдемлеседи.

- Қандай мәқсетти?

- Сенде факел хәм қылыш бар. Оннан қалса, сен бул жерде турыпсаң. Демек, сен оларды бул жерде қолланыўың керек.

- Мен оларды қоллана алмасам керек. Маған оларды қуры берип қойды.

Бирақ, бүркиттиң ашыўлана басланғанын сезип, мен сөзимди даўам еттим:

- Бирақ меннен не талап етилсе де, барлығын ислеймен. Маған айтшы, сен нени билесең, мен не ислеўим керек?

- Бул мениң жумысым: мен саған қолымнан келгенинше, барлығын айтаман. Сениң ондай көп затларды билмейтуғыныңды еситкениме де қуўанышлыман. Сондай болса, саған қәўипсизирек болады. Ис-хәрекет ўақты басланған гезде, барлығын билип аласаң.

- Ал сен қай жерде боласаң?

- Сен бир нешше жыл бурын факелиңди теңизге тийгизген ўақтыңдағыдай, сени бақлап тураман.

- Бир нешше жыл бурын? Бир нешше саат та болмады-ғо! – дедим қарсыласып.

- Яқ, ол бес жылдан көбирек ўақыт бурын болған еди. Умытпа, аспан патшалығындағы ўақыт жердегидей емес. Мен сонда сениң не ислегениңди көрген едим. Жаратқан Ийениң саған қылыш берген ўақтынан, сениң факелди суўға тийгизген ўақтыңа шекем, үш жыл болған еди. Солай екен, Ол саған оны сегиз жыл бурын берген.

- Мен сениң ол жерде болғаныңды еслей алмайман. Сен қай жерде турған едиң?

- Ядында тут, мен ол жерде көзге көринбеўим шәрт болған еди. Мен сениң алған басқа сыйларыңды да көрдим. Олардың иске түсетуғын ўақты келди, бирақ сен еле көп нәрселерди билип алыўың керек. Сениң сабақларың еле жуўмақланған жоқ, бирақ жер бетинде ўақыт аз қалды. Сен сабақларыңды тез өтип болыўың ҳәм басқаларға оннан да тезлеў сабақ бериўди үйрениўиң керек.

Мен қолларымда турған қылышқа ҳәм факелге қарадым. Қарап, олардан пайдаланғым келди, бирақ қалай пайдаланыўды билмедим. Сонлықтан факелди қуры ушлап турдым, ал қылышты жән-жаққа сермедим.

- Мен саған баслаўға жәрдем бериў ушын, бул жердемен, - деди ғарры бүркит. – Жолда саған басқалар жәрдемлеседи. Хәзир естеликке қайтып бар. Оған факелди тийгизип, бақлап тур.

Ғарры бүркит қанатларын жайып, самалдың пәти менен қараңғы аспанға көтерилди, бирақ маған самалдың пәтин сезиў берилмеди. Тез арада-ақ оның көзге көринбей кеткенине қарамастан, мен оны сезип турдым ҳәм оның мени бақлап турғанын билдим. Кейин мени жүдә көплердиң бақлап турғанлығын сездим.

Мен алдымда факелди ушлап, қылышты жән-жаққа сермеп, алдыға жүрдим. Маған күш-қуўат енип, руўхый көринисим өсе баслады. Мен сол заматта-ақ қараңғылыққа хұжим етким келди.

- Мен усы ушын туўылғанман, - дедим мен өзиме-өзим.

- Аўа, тап сондай, - деди бийтаныс бир даўыс. – Сен ҳәм басқа көплер. Сениң ўақтың келди.

Мен бурылып, басқа бир бүркитти көрдим. Ол алдыңғы бүркиттен айтарлықтай жас еди. Бирақ бул жас бүркит ғарры бүркитке қарағанда көбірек патшалық көриниске ийе еди. Ол көкирегін керип, қанаттарын бираз жайып, тап қәлеген мәүритте бултлар арасына көтерілип кетиўге таяр турғандай еди. Оның жаратуғын дәрежедеги энергияға толып турғанлығы аттан анық болса да, ол оны бир уллы мийрим менен байланыстырып турған еди. Ол мениң хәр бир ойымды еситип турған еди. Ол жуўап қайтарды:

- Мен басқа әўладтың ўәкилимен. Мениң уллылығым әкемнің салтанатына жетпейди, бирақ маған көбірек бийлик берилген. Мен бул жерде уллы көрнекли чемпионларды оятып, жетелеўге келдим. Олар хәзир жер бетинде ер жетип атыр. Мен саған да, басқаларға да, яғный, чемпионларды таярлайтуғынларға жәрдем бермен. Сизлер оларды алдында күтип турған затларға таярлайсызлар.

- Мен оларды қалай таярлайман?

- Дәслеп сен қылыш хәм факелди өзиңнің жеке таярлығыңнан басқа нәрселерге де пайдаланып үйренесең. Сениң таярлығың – жүдә әхмийетли, бирақ ол – тек ең басы ғана. Сен қолыңдағылардан қанша жақсы пайдаланыўды үйренген сайын, саған түсиник хәм басқа да саған берилген барлық нәрселер келе береді. Сол ўақытта, сен өзиңнің барлық сыйларың менен не қылыўың кереклигин билетуғын боласаң.

Бизлер жолға түстик. Мен этираптағы тереклерге нәзер тасладым. Кейин мениң көзим жемиске түсти. Ол әжайып хәм оғада шырайлы еди. Мениң оны жегим келди.

- Хәтте оған қараўшы да болма, - деди жас бүркит, тап ол буны жүз рет айтқандай етип.

- Неге? – деп сорадым мен. – Ол жүдә жақсы болып көринип тур-ғо, ал мен ашпан.

Бирақ кейин мен бул мийўелерден неге жеўге болмайтуғынын түсиндим:

- Булардың барлығы жақсылықты хәм жаманлықты таныў тереклери, солай емес пе?

- Аўа. Сен буны қаяқтан билдиң?

- Олар тиридей болып көрингени менен, олар – өли. Ал мийўелери мазалы болып көринип тур. Олар бул естеликлер

аллеясына қалай түсіп қалған? Бул тереклер не ушын бул жерде оғада көп?

- Бул естеликлер – бұрын тири болған, бірақ хәзир өлген адамлардың естеликлері. Олар өмирди жер бетине әкелийи ушын, оларға өмир берилген еди, бірақ, олар Мухаддес Руўх басшылығында хызметин баслап, өз күши хәм өз даналығы менен оны жуўмақламақшы болды. Сол арқалы олар усындай тереклерди өсирип шығара баслады. Әне, соның ушын, олар бул жолдың бойында барлығы биргелесип турыпты.

Бул көше қаланың ең баслы көшелериниң бири. Бул жерге адамлар келеди. Оларға бул естеликлер унамайды, бірақ олардың қасларында адамлар өзлерин әхмийетли хәм қәўипсиз сезеди, тап олар бул естеликлердеги адамлардың уллылығының мийрасхорларындай. Адамларға бундай тереклердин мийўелери унайды. Бірақ адамлар ушын, ол зәхәр болып, ол олардың империясын қалай өлтирген болса, оларды да солай өлтирип атыр.

Бизлер жолымызды даўам еттик. Мениң руўхый көринисим де өсе берди. Мен көшениң жүдә кең хәм таза екенлигин көрдим. Шамасы, қуяшлы күнде ол жүдә сулыў болып көринсе керек. Бірақ ол елеге шекем өли болып көриниўин даўам етти. Мениң төбемде жас бүркит пәрўаз етип жүрген еди. Мен оның мени хәм мениң ойларымды жүдә жақсы көрип турғанлығын билдим.

- Мен бул жерде өз қылышым хәм факелим менен не ислесем болады? – деп оннан сорадым.

- Дәслеп бул естеликлерди билип ал. Қудайдың берген өмири хәтте кирттай тийсе де, ол сондай үлкен күш бере алады, нәтийжеде, жер қайтадан туўылып, және бағқа айланады. Бул естеликлер – ишинде өмир қайнаған адамларға қойылған. Олар тоқтап, өли естеликлерге айланды. Себеби олар өз өмирлерин қалай естелик етип қалдырыўға болатуғыны туўралы ойлана баслады. Жер бетинде естелик қурыў – мәниссизлик! Олар бәри-бир жоғалып кетеди!

Сениң қурып атырған нәрсең – бул аспандағы қаланың бир бөлеги. Егер сен адамлардың сениң жумысың хаққында не ойлайтуғыны туўралы қайғыра басласаң, сен хеш нәрсени қыла алмай қаласаң. Сен бул туўралы тек Қудайдың не ойлайтуғыны хаққында бас қатырыўың керек. Сен бул жерге естелик жаратыў ушын емес, ал хеш қашан тоқтап қалмайтуғын хәрекетти (қозғалысты) жаратыў ушын келгенсең. Өмир Дәрьясы хеш қашан өз хәрекетин (қозғалысын) тоқтатпайды. Мухаддес Руўх хеш қашан хәрекет етиўин (өз қозғалысын) тоқтатпайды. Егер сен тоқтасаң,

онда Мухаддес Руўхтың жолынан хәм Өмир жолынан шетке шығып қаласаң.

Бизлер мен алдын қасынан өткен естеликтің жанына келгенимизде, жас бүркіт тоқтап, былай деди:

- Сен оны өмирге қайтарыуың керек.

- Буның не кереги бар? – деп қарсылық билдирдим мен, - оннан қалса, мен оны қалай истеймен?

- Әке қутқарғанды жақсы көреді. Патша қутқарғанды жақсы көреді. Ол, және де, жер бетінде Оның жолларынан жүрген әкелерді құрмет етеді, хәтте, олар тек аз уақыт жүрген болса да. Бул естеликлер – Оның ерки емес. Ол оларды қутқаруыды қәлейді, сонда Ол оларды, бул қалада жасап атырған әкелер менен балалардың бахты ушын, пайдалана алады.

Ядыңда ма, Исмайыл да Оның ерки емес еді. Бирақ Жаратқан Ийе оны жарылқады хәм оннан уллы халықты жаратты. Сен Исмайылдың балаларының соңғы күнлерде Жаратқан Ийени қалай алғыслап атырғанын хәм бул естеликлердің Оны қалай алғыслап атырғанын көріп, хайран қаласаң.

Егер сен өмир жолында қалғың келсе, онда саған Оның усындай қутқарылыуы унау керек. Саған бекитилген хызметтің бир бөлеги – бул естеликлерді қутқаруыға көмеклесіу. Әне, соның ушын, сен бул жерде қылыш хәм факел менен турыпсаң.

- Бирақ, мениң ойымша, олар өзлерине естелик құрғаны ушын қулаған-ғо, - деп мен және қарсыластым. – Мен оларды қалай қутқара аламан? Қылыш пенен факел бул өли естеликлерге не қыла алыуы мүмкін?

- Егер қутқарылыуы хәкқында сениң түсинигің өспесе, сен қараңғылықта жүриуіди дауам ете бересең. Сен бул әкелер менен аналарды құрмет етиуің керек. Сен оларға Сөзди хәм отты тийгизиуің керек. Сен усындай қылған уақтыңда, олар қайтадан өмир булақларына айланады. Себеби олардың ишинде бурын мәңгилик өмир булақлары бар еді. Олардың ишиндеги өмирдің жәрдемисиз, сен өз мәқсетиңе ересе алмайсаң.

Жаратқан Ийе бул естеликлерді қайтадан тирилтпекши, сонда олардан қайтадан тири суу аға баслайды. Бул Оның қутқарыушы күшинің хәм Оның қайта тирилиуінің кәраматлы нышаны болады. Бул тереклер тиридей болып көрингени менен, олар өли. Олардың мийуелери – бул әжел (өлим). Бул естеликлер өлидей болып көрингени менен, олардың ишинде еле өмир бар.

Олардың ишиндеги өмири – мәңгилик. Факелди мына хәйкелдин үстине қой.

Мен факелди көтерип, уллы инглис шайырының хәйкелинин жүзиниң сәл төменирегине жайғастырып қойдым. Қола тезден өз қәлпине қайтып, хәйкел жарқырай баслады. Тез арада оның пүткил жүзи нур шаша баслады.

- Жетерли! – деди бүркит.

Мен кейинге бир неше адым атып, басымды жоқары көтердим. Естелик бурынғысындай естелик еди, бирақ оның жүзинде өмир бар еди. Бул өмир – мениң қолымдағы факел менен қылыштың ишиндегидей өмир еди. Соннан кейин мен қылышты алып, оны естеликтиң жүрегине суқтым. Ол бирден сабына шекем кирип кетти.

Мен оны тартып алған ўақтымда, естеликтиң көкиреги факел сыяқлы, батып хәм шығып атырған қуяштың жақтылы түрли-түрли реңли нурлары менен жарқырай баслады. Сол заматта, көз жетер жерде және бир кишкене нур пайда болды. Мен факел менен қылыштың ислеп атырған кәраматларына қайтадан таң қалдым, - олар өмирди алмайтуғын еди, ал беретуғын еди.

- Олардың өлтирийүи де мүмкин, - деди мениң туўры төбемде ушып жүрген бүркит. – Олар бурын өмирге ийе болған адамларға өмирди қайтара алады, бирақ үлкен қәўип соннан ибарат, олар бурыннан өли болғанларға да өмир бере алады.

- Түсинбедим.

- Сениң қолларыңдағылар – жарылқаў келтиретуғын күш болып есапланады. Сениң жарылқаған нәрсең, жарылқанады, хәтте, буны Жаратқан Ийе қәлемесе де. Егер сен душпанның исин жарылқасаң, ол табысларға ериседи. Сен тек Жаратқан Ийениң буйрығы менен жарылқаўың керек.

Душпан өз күшин тек адамнан ғана ала алады. Сонлықтан саған исенип тапсырылған бийлик қанша үлкен болса, онда сен сонша зыян әкелийүиң де мүмкин, егер сен оннан натуўры пайдаланып қойсаң, сонда бул бийлик пенен сыйлықланған душпан сонша күшли болады.

Сениң қолларыңдағылар – хәм уллы жарылқаў, хәм қыйратыўшы апат. Сен тек Жаратқан Ийениң қурғысы келетин нәрселерди ғана қурып, Оның қыйратпақшы болған нәрселерин ғана қыйратыўың керек. Саған хәм әспаблар, хәм қураллар

берилген. Сениң қолында олар қанша құдиретке ийе болған сайын, сен сонша абайлы болыуың керек.

- Мениң ойымша, мен дәслеп мына тереклерди жоқ қылып алыуым керек, - деп жууап бердим мен.

- Аўа, сен буны өз ўақтында ислейсең, бирақ бул ўақыт еле келмеди. Ҳәзир бизлер бар дыққатымызды өмир беретугын затларымызға қаратайық. Ал бул тереклер елеге шекем Қудай ушын пайдалы.

- Қалай?

- Жаратқан Ийе Едем бағының ортасына Жақсылық пенен Жаманлықты Таныў Терегин бийкардан-бийкарға қойған жоқ, буның үлкен себеби бар еди. Жүрек қулақ салмаўға еркинлик алмағанша, қулақ салатуғын жүрекке айлана алмайды. Бул тереклер адамларды бул жерге тартып турады хәм бул тереклердин бул жерге тартқан адамларының гей биреўлери, бул жерде бизлердин достымыздың ишинде қайтадан өмир пайда болғанын байқап қалады.

Оған кимдур қолын тийгизсе, өмир өсе баслайды. Өмир өз-ара хәрекетте өседи. Бизлер оның ислеўи керек болған хызметиниң толық қайта тикленетуғынын анық билмеймиз, бирақ буған толық имканият бар. Оның тәлими қайтадан жер бети бойлап ағыўы мүмкин. Бирақ бул бизлердин қолымыз бенен исленетуғын нәрсе емес. Сен жумыстың өзиңе тийисли бөлегин иследиң, ал енди бизлер алдыға жүриўди даўам етиўимиз керек.

- Бизлер қаяққа барамыз?

- Бул қалада басқа да естеликлер бар, сен оларға да факел хәм қылышыңды тийгизип, оларды өмирге қайтарыўың керек. Егер адамлардан буған мақул жууап болса, онда бул қала арқалы тири суў ағыс болып ағады. Олар құдиретли бир Дәрья болып биригеди. Егер өз өтмишинде жасап атырғанлар жетерли дәрежеде оянса, онда олар хәзир жасап атырғанлар менен биригеди. Сонда олардың хәммеси уллы Дәрья бойлап бирге алдыға умтылады хәм Дәрьяның суўлары оларды салтанатлы келешекке алып барады.

- Егер сен бул жерде бүркит болсаң, демек, сен бул қаланың келешегине әлле қашан нәзер таслаған болыуың керек. Бул усы жерде және жүз бере ме? – деп сорадым мен, егер ақыр-соңында нәтийже шықпайтын болса, ўақытты бийкарға өткергим келмей.

- Нәтийжелер ҳаққында бас қатырыў – бизлердин жумысымыз емес. Жаратқан Ийе хәммеге имканият береди, хәтте,

бул имканиятынан адамлар бас тартатуғынын билсе де. Бирақ, мен айтарлықтай бәлентке көтерілген уақыттыңда, келешекте көре аламан, бирақ оның кишкене бир шетин ғана. Мен бул қалада қайтадан өмир қайнайтуғынын билемен, бирақ егер де бул қаланың мүмкиншиликлери жеткиликли дәрежеде болмаса, онда бул жерде маған уксаған көплердің болмайтуғынын да билемен.

Бизлердің жұмысымыз – бизлерге берилген сыйлардан пайдаланыу хәм нәтийжелерин Жаратқан Ийеге тапсырыу. Сен бул қаланың сабақларын жақсылап үйренип алыуың керек. Сонда сен бул ислерди және ислеуиң ушын, Жаратқан Ийе сени басқа да көп қалалар менен басқа халықларға жибереди. Сен қалалар менен халықлардың өтмишин хәм естеликлерин қайтадан тирилтип, оларға өмир бериуіге шақырылғансаң. Бул жұмысты атқаратуғын басқа да адамлар бар хәм зүрәтке басқаша етип таярланып атырғанлар да бар. Бирақ сен өз жұмысыңды атқаруың керек.

Мен жүриуді дауам еттим, ал бүркіт мениң төбемде айланып ушыуын дауам етти. Сонда мениң ишимде «бул тереклерди шаусам, кейин не болады екен-ай?» - деген ой пайда болды хәм олардың бирин қылыш пенен қатты шауып көргим келди.

- Қәне, көр, - деген қоллап-қууатлаушы сөзди еситтим төбемнен.

Мен терек сүйенип турған кишкене қоршаудың тууры үстинен теректе шаудым. Қылыш бирден оны кесип өтті. Мен оны қулайма екен деп күтип турдым, бирақ ол қуламай турды. Кейин оннан мийуелер шашылып түсе баслады. Дым жаман ийис этирапқа тарқала баслады. Мен теректен түспей қалған мийуелерге қарадым. Олар мениң тап көз алдымда ширий баслады. Мен олардың бир де биреуи мениң үстиме түспесин деп, айтарлықтай қашықлыққа шегиндим.

- Мине, усындай етип Жаратқан Ийе әнжир ағашты ғарғаған еди, - деди бүркіт. Ол да көрген нәрсесине таң қалып: - Бул қылыш – Оның Сөзи. Ол өмир бере алады хәм оны қайтарып ала алады, - деди.

Буннан кейин мен жақынырақ барып, факелди теректең өресине тийгиздим. Ол тап терек емес, ал құрғақ қағаздай, от жалыны оны орап алып, демде-ақ жутып жиберди. Тек күли қалды. Самал келип, бул күлди ушырып алып кетти. Тез арада бул жерде теректең болғанын билдиретуғындай хеш нәрсе қалмады.

- Қылыш хәм факел - Қудайға тийисли құдиретли құрал! Бул терек көп адамларды алдаған еди, - деди бүркіт.

- Демде-ақ! Буның демде-ақ жүз бергенине исене алмай турман, - деп жууап бердим мен.

- Мен он жети жылды «демде-ақ» деп айтпаған болар едим, - деп қарсылығын көрсетти ғарры бүркіт, қаяқтандур бирден пайда болып. Ол ашыуланып турғаны анық еди.

- Хәй, еки ақмақ! Бул жерде уақыт жердегидей емес екенлигин умытпаңлар! Мине, соның ушын, жер бетинде исенимге сабырлылықты да қосыу керек, болмаса сен Жаратқан Ийениң расписаниесин өткизип қоясаң. Бизлер бул былғасықты туурылауымыз ушын, қайтадан буған қайтыуымға туура келеди, - деп ол қалай бирден келген болса, солай бирден көзден ғайып болды. Ол оғада қатты асығыстай болып көринди.

Мен усы уақытқа шекем, не ушын ғарры бүркіттиң буншелли ашыулы екенлигин билмеймен. Мениң достым, жас бүркіт те, сасқалақлап қалғанлығын айта аламан. Ғарры бүркіт өзиниң не ушын ғәзепленгенин түсиндирмей кетип қалғанына өкинип, мен қайтадан жолға түстим хәм естеликлерге факелимди тийгизиуди дауам еттим. Тез арада күн жақтыланып атыр деп айтыуға болатуғын болды. Енди бурынғыдай онша қорқынышлы да болмады. Тез арада қуяштың думанды жарып өтетуғынын билдим.

- Көп адамлар бул қаланың келешегі жоқ, оған түн жақсы деп ойлаған еди, бирақ оның ең даңқлы күни енди-енди басланып атыр, - дедим мен қасымдағы жас бүркітке.

Мениң ишимде бул қалаға деген үлкен үмиттиң оянып атырғанлығын сездим. Маған жас бүркіт мени тыңламай атырғандай болып көринди. Ол алысларға, келешекке тигилер еди.

Не айтпақшы болғанымды мен де умытып қалып, жазықлық хаққында, ат хаққында, кишкене қыз хаққында ойлай басладым. Мен қызықсынып, бул қалада қайтадан Өмир Дәрьясы ағарма екен деп ойлай басладым. Мен булардың арасында қандай да бир байланыс барлығын хәм бул Дәрьялардың бул жерден жазықлыққа баралатуғынын билгим келди.

Мен сол кишкене батыр қызды қатты қайғыра басладым. Оның мийримлиги, даналығы хәм жасының киши болғанына карамастан ер жеткенлиги – мениң тапқан ғәзийнелеримниң ишинде оны ең уллы ғәзийнеси қылып турған еди. Оның қасына қайтып барғым келди, бирақ мен соны билдим: бул жерде маған берилген нәрсе хәм мениң үйренген нәрсем – бул ол қызға да хәм оның қорғап турған жазықлығына да байланыслы жобаның бир бөлеги еди.

Мен қайтадан жоқарыға бүркітке қарадым. Оның бир нәрсени көргени анық еди, бирақ оның я қуўанып турғаны, я қәўетерленип атырғаны анық емес еди. Оған қарап турып, мен оның сезип турған нәрсесин сезе басладым. Мен өз таярлығымның дерлик таўсылғанлығын билдим. Азғана ўақыттан кәрнай сести еситиледи. Тез арада уллы саўаш басланады.

7-БАП

ПАТШАНЫҢ ҲАЯЛЫ (МАЛИКА)

Жас бүркіт төменге мениң қасыма қонды.

- Мен сениң маған не айтпақшы болып турғанлығыңды билемен, - дедим мен.

Ол таң қалып, қасларын көтерди хәм маған қарап, баслаған сөзин даўам етти:

- Барлық нәрсе мен ойлағанымнан тезлеў жүз берип атыр. Бәлентлирек ушсаң, узағырақты көресең. Бирақ алдыңғы сапар мен бәлент ушыўдан бас тартқан едим. Мен хәтте бурын көрген нәрсемди көриўге де таяр болмай қалдым. Мен басқа бүркітлерди жыйнап, биргеликте әкемизди табыўымыз керек. Алдымызда не күтип турғаны дым түсиниксиз болып тур. Алға жүриўди даўам ете бер хәм бизлер тез арада қайтадан көрисемиз.

Мен еле оған қарсылық билдириўге үлгермесимнен бурын-ақ, ол көзден ғайып болды. Мен оған: «Сениң маған не айтпақшы болып турғаныңды билемен», - деп асығыслық еткениме өкиндим. Мен оның маған жаман хабарларды әкелгенин билген болсам да, бул хабардың анық не екенлигин билмейтуғын едим-ғо.

«Ақмақ мениң менменлигим», - деп ойладым.

Енди қайтып, сәўбетлесиме оның не айтпақшы болып турғанын билемен деп, айтпаўға бел байладым. Болмаса, барқулла бир билимнен айырылыўыма туўра келетуғын қусайды. Мен қылышымды жән-жаққа силтеп, факелди өзиме жақынырақ услап, алға жүриўди даўам еттим.

Буннан кейин мен бир хаялдың хәйкелине жақынластым. Ол оғада сулыў еди хәм оны Англияның королевасы болса керек деп шамаладым. Мен оған анықлап қарай баслағанымда, мениң жүрегим дерлик тоқтап қалды: оның жүзи маған жүдә таныс болып ғана қоймай, ол тири еди, ал оның скипетри (бийлик хасасы) туўры мени көрсетип турған еди. Естеликлердиң үстилеринде кептерлер қонып отырғанындай, оның үстилеринде бүркитлер қонып отырған еди. Бул бүркитлер де маған қарап турды. Хаял маған жүдә жақсы таныс болған қәдир-қымбатлылық пенен сөйлер еди. Бул хаял патша таң қалдырарлық дәрежеде әжайып еди, бирақ соның менен бир қатарда, онда адамды қалтырататуғын бийлик бар еди.

- Сиз – мен жазықлықта қалдырып кеткен сол кишкене қызсыз! Сен бул жерге қалай келип қалдың? Не ушын сен естеликсең? – дедим мен тутлығып-тутлығып.

- Бул жер менен жер бетиндеги патшалықта ўақыт хәр қыйлы болып жүретуғынын умыттың ба? Бирақ бул сен көрген сол қыз емес, ал бизлердиң ханымымыздың руўхый мийрасхоры.

- Кеширерсиз. Мен сизди көрген ўақтымда, сизлердиң қатты уқсайтуғыныңызға таң қалдым.

Уллы ханым мениң айтқан сөзиме улыўма итибар да бермегендей болып көринди. Өзиниң скипетри менен мени көрсетиўин даўам етип, ол сөйлеп баслады:

- Қудай аналарды уллы даңқ-саўлатқа шақырған. Сен оларды усы даңқ-саўлат ушын оятасаң ба? Сен мениң қызларымның қолларына қылыш хәм факеллерди саласаң ба? Олар – факеллердиң өшиўине жол қоймайтуғынлар хәм олар – қылыштан даналық пенен пайдаланатуғынлар. Мениң қызларым өлимди тоқтатады хәм өмирди қайтарып алады!

Мен үнсиз үлкен хұрметке оралып турар едим. Оның бийлик хәм жоқары қәдир-қымбатлылық пенен айтқан сөзлери, оның өзи сыяқлы әжайып еди. Мен оның сөзин тоқтатқанын қәлемедим, себеби оның сөзлери маған үлкен қуўаныш берер еди.

- Сиз Елизаветасыз ба? – деп сорадым.

- Яқ.

- Мүмкин, сиз Ийсаның анасы Мариям шығарсыз?

Жыллылық пенен беккемлилиқ шығып турған көзлери менен ол маған қарап, жуўап берди:

- Сен мени танийсаң. Елизавета мени танийды. Ибрайым мени қыдырды. Мен Мариям емеспен, бірақ мен де Масихтың анасы болып есапланаман. Мен – Ерусалиммен. Мен – сениң де анаңман, себеби мен – Руұхта хәм хақыйқатлықта табынатуғынлардың хәр биреуиниң анасыман.

Мен оған қарағанымда, ол расында да пүткіл даңқ-саўлатқа ийе хақыйқый ананың нағыз өзи еди. Оның сөзлери маған тек хақыйқатлықты ғана емес, ал өмир, үмит, мәртлик хәм күшти де берер еди. Оннан да сулыұырақ хаялды көз алдыңа келтириў мүмкин емес еди, бірақ соған қарамастан, оның сулыұлығында адамды азғыратуғын ямаса жынысый сезимлер оятатуғын улыўма хеш нәрсе жоқ еди. Мен тек оған илажы болғанынша жақын турыўды қәледим. Оның хузиринде соншелли жыллылық пенен миймандослықты сезгенлигимнен, оған жақынласа басладым. Мен бундай нурға ийе бола турып, оның қалай пүткіл қаланы оятып жибермей, естеликлер аллеясында турғанына хайран қалдым.

- Не ушын сиз бул жердесиз? Не ушын сиз бул қаладасыз? Усындай гөззаллыққа ийе бола турып хәм соншелли өмирге толы бола турып, қалай бул аллеяда турыў мүмкин? Не ушын сизиң аяқларыңыздың алдында топар-топар адамлар отырған жоқ? – деп сорадым мен.

- Адамзат маған көп ғана естеликлер соқты, бірақ мен хеш қашан өлген жоқпан. Көплер мени табыўға урынды. Олардың көпилик бөлеги мениң аяқларымның қасында отырғанлар, бірақ олар буны өз күшлери менен ислемекши болды, ал исеним менен емес. Себеби тек исеним ғана мени таба алады. Сен мени хәзиргидей етип, өзиңниң руұхый көринисиңниң жәрдеми менен көрип турыпсаң. Егер сениң руұхый көринисиң еле де үлкенлеў болғанда, онда сен менде еле де көплеў уллылықты көрген болар едиң. Хақыйқатында, сен тек қоладан исленген хәйкелди көретуғынлардан, сәл көбирек ғана көрип турыпсаң.

Бул қалада менде естеликтен көплеў нәрсени көрип баслап атырған адамлар растан да бар. Олардың руұхый көриниси өскен сайын, мен де бул қалаға көбирек ашылып бара беремен. **Олар тек өзлериниң ақылы менен емес, ал жүреклери менен исенип баслаған ўақытта, мен бул естеликлер аллеясынан азат боламан хәм адамзат соққан сарайлар менен бекинислерден жоқары көтерилемен. Сонда бул қалаға Патша келеди.**

Ол мениң қолларыма қарады хәм жүзинде азғана күлки көрингендей болды.

- Мине, сениң қолында қылыш пенен факел бар. Олардың хәзир нағыз керек ўақты. Өз әкелерин хәм аналарын хұрмет етпейтуғынлардың бир де бирейи мени көре алмайды. Егер сизлер әкелерди хәм аналарды хұрмет етсеңиз, онда улларыңызға хәм қызларыңызға қылыш бериңлер.

Оның сөзлери бир ўақыттың өзинде хәм оттай, хәм палдай еди. Олар күйдирер еди, бирақ соның менен бир қатарда, рәхәт хәм тынышлық бағышлар еди. Оған жақынлаў турыўды қәлемейтуғын адамның өзи болмаса керек. Ол мениң ойларымды оқып турған болса керек, мениң ойларыма жуўап қайтарды:

- Алдын айтқанымдай, көп адамлар мени тек суўық хәм көриксиз естелик етип көреді. Адамлар мени, негизинде қандай болсам, сондай етип көре баслағанда, онда олар тап кишкене нәрестелердиң меҳрибан анасына талпынғаны сыяқлы талпынады. Мен де хәр бир излеген жүрекке жағымлы болыўым ушын жаратылғанман. Патша хәм мен – бир пүтинбиз.

Сен буны есинде сақлап қалыўың керек. Мен қандай болсам, сондай бола алыўым ушын, әкелер менен аналардан, сондай-ақ, уллар менен қызлардан нур талап етиледі. Мен, незизинде, хәзир сениң көрип турғаныңнан анағурлым артықпан, бирақ мен жазықлықта сен ушыратқан кишкене қыз сыяқлыман да.

Аналықтың даңқ-саўлатын түсинбейтуғын бир де бир адам мени көрмейди. Себеби көплер тек әкелерди ғана хұрмет етеди, ал аналар ҳаққында умытады. Сонлықтан олардың өзлери де, олардың жемислери де жер бетинде узаққа бармайды. Сизлердиң улларыңыз да, қызларыңыз да алға жүре алыўы ушын, сизлер әкелерди де, аналарды да хұрмет етиўиңиз керек.

Кишкене балаларда даңқ-саўлатты көре алмайтуғынлар да, мениң негизинде қандай екенлигимди көре алмайды. Менде әсирлердиң даналығы бар, және де, жаңа туўылыўдың да даналығы бар. Өмир соқпағы даўам етиўи ушын, әкелер менен аналардың, ғаррылар менен жаслардың даналығы керек болады.

Оны тыңлап турып, мен аллеяға егилген тереклерге шегиниңкиредим. Бул оның дыққатынан шетте қалмады, ол және мениң ойларыма жуўап қайтарды.

- Аўа, ҳаял алданды хәм сонлықтан биринши болып қадаған етилген мийўени жеген еди. Бирақ, еркек не ислеп атырғанлығын биле тура, оннан жеди. Оннан қалса, пайғамбаршылық: «Ҳаялдың нәсили жыланның басын езеди», - деп айтпайды ма?

- Кеширерсиз, - деп жууап қайтардым мен, - бул тап мениң жүдә көп оқытқан нәрсем-ғо, - яғный, ҳаяллар жүдә аңсатлық пенен алданып қалады. Бирақ тап ҳәзир мен таң қалдым: сизин ҳүзириңизде сондай етип ойлау мүмкин бе?

- Көплердиң сондай етип ойлайтуғыны түсиникли, бирақ сен ҳәзир мыналарды түсинип алыуың керек: қутқарылғанлар – жаңа жаратылыс болады. Олар ески жаратылыстан үлкен. Қайтадан жаратылған ҳаял да бурынғысынан үлкен. Сен жаңа жаратылыстың бир бөлегине айланған уақтыңда, сениң бурынғы хәлсизликлерин енди сениң күшли тәрәплериңе айланады. Жаңа жаратылыста хәмме нәрсе жаңа болады. Сонлықтан жаңа ой пикирге ийе болғанлар басқаларды сыртқы көринисине қарап ҳүким етпейди, ал Руўхтың басшылығында ҳүким етеди.

Жаңа Жаратылыстағы ҳаял тез арада көринеди. Оны көргенлер оны хұрмет ететуғын болады. Мениң улларым да, мениң қызларым да, қашан бир-бирин хабарландырып, хәр-қайсысы көрип турған нәрселерине жүреклерин ашып, маған қарауды үйренбегенинше, мениң негизинде қандай екенимди көрмейди. Мениң улларым хәм мениң қызларым пайғамбаршылық етиулерин керек. Сен мениң қызларыма, және де, мениң улларыма факеллер менен қылышларды бериуиң керек, болмаса, сен де ақыр-соңында бул көше де қуры естелик болып қаласаң.

Сен «ҳаялды алдау аңсат» деген ой тәшүишиндесең. Хәр бир адам алданыуы мүмкин. Бирақ ҳаялдың даналығы сени ақмақшылықтан сақлап қалыуы мүмкин, мысал ушын, сен сол теректи шауған уақтыңда жиберген ақмақшылығыңнан!

Ол бундай деген уақтыңда, мен қалтырап кеттим. Мен сол заматта-ақ, жүдә жаман заттың жүз бергенин түсиндим.

- Мен тек қылышымнан пайдаланып, шайтан мийуесин берип турған теректи шауған едим. Буның қандай жаман жери бар?

- Сен оның орнына ҳақ теректи екен жоқсаң. Сонлықтан ҳәзир ески терек қайтадан өсип шығып, ондағы шайтан күши көбейди. Душпанды қуры қууып қойыуға болмайды, ал барқулла оның орнын жақсылыққа толтырыуың керек, болмаса, жүз берген нәрседей нәрсе жүз береді.

Мен уллы Маликаның хүзирин таслап кетиуде хеш қәлемедим, бирақ сонда да арқама бурылып, теректи шауған жериме қарай жууырып кеттим. Жууырып баратырып, Патшаның Ҳаялының таң қалдырарлық сулыулығын хеш болмаса және бир рет көрейин деп, артыма бурылғанымда, оның бүркитлерге, мениң менен бирге барыуға ишарат берип атырғанлығын көрдим. Өз

тәғдирлерине оғада терең қайғырып атырғанлығы соншелли аттан анық еди, хәтте, мен орнымда тоқтап қалдым.

- Айтшы, соншелли жаман нәрсе жүз берди ме? – деп бақырдым мен.

Уллы Ханым тап мениң ишки дүньяма үңилип атырғандай етип, маған қарады. Ол мениң жууапты көтере аламан ба ямаса көтере алмайман ба, сол туұралы ойланып турғанына исенимим кәмил. Мени көтере алады деген шешимге келди ме, хеш қандай жууап қайтармады, ал бүркитлердің биреуи жууап берди:

- Жүдә тез арада нениң жүз бергенин түсинип аласаң. Бизлер алдымызда бизлерди күтип турған затқа таяр болмай қалдық, мениң ойымша, сен де. Бирақ хәзир бизлердің кетиуимиз керек. Қала ушын сауаш хәм басқа да сауашлар әлле қашан басланды.

Есик қағылып, мен бирден оянып кеттим. Кәтимнің жанындағы саат 5.55 ти көрсетип турған еди. Мениң бул «хақыйқый дүньяға» үйренисиуим қатты қыйын болды. Мен саатыма қарап, дууа етиуди дауам еттим хәм Қудайдан бул алдымдағы сауашта жеңип шыға алыуым ушын, маған қәбилет бериуин сорадым. Мен Аспан Патшалықлары менен жердің ортасында көпирдің бар екенлигине гүман жоқ екенлигин билдим. Мениң көрген нәрселерим рас дүнья еди. Олардың ортасындағы ўақыттың айырмашылығы да бизлердің ойлағанымыздай емес екенлиги хаққында ойладым. Гейде Аспан Патшалығындағы минутлар хәм саатлар жер бетинде жылларға айланды. Не болса да, ояныў ўақты келгенлигин түсиндим. Соңғы сауаш, мине-мине, басланыў алдында.

Мениң бираз отырып алыуым керек болды. Мен Аспандағы Малика Ерусалим хаққында ойлай басладым. Аспандағы Ерусалимди жер бетиндеги хәр қандай ғәзийнеден де бетер көбирек излеуимиз керек екенлигин түсиндим. Жәмәэт сондай болыўға шақырылған. Егер де жер бетинде Патшаның Хаялының (Жәмәәттің) негизинде қандай екенлигин көргенде, онда халықлар, шубхасыз, Оның нурына ағып барған болар еди! Бир де бир адам бийпәрўа болып қалмайтуғын шығар? Мен қәншелли қәлер едим, - хәр бир жәмәэт, хәр бир исениуши Оны азырақ болса да көрсе еди, Оның сөзлерин еситсе еди, Оның хузиринің уллылығын хәм Оның хәр бир ис-хәрекетинің бахалылығын сезип көрсе еди! Ол – пүткиллей толық сәўлеленген нәзиклик пенен мүләйимлиликтің өзи. Ол – Патшаға ылайықлы Келиншек! Күн бойы мен усыны ойлап, Жәмәәттің қандай болыўға шақырылғанлығы хаққында көрген руўхый көринисимди қандай қылып, басқаларға анығырақ қылып жеткизип бериўге болатуғыны хаққында пикир жүриттим.

Оның естеликлер аллеясына хеш қандай қатнасы жоқ, Оны хәмме адамлар көриуи ушын, Ол ең бәлент таудың басында жайғасыуы керек!

Кейин мен алдымызда турған сауаш ҳаққында ойладым. Қара тауар сыяқлы қорқыныш мени орап алды. Күш-қууат мени тәрк етті. Шаршағанлығым соншелли, қайтадан терең уйқыға кете басладым. Сонда қайтадан Патшаның Хаялын көрдим. Ол енди естеликлер аллеясындағы хәйкел емес еди, Ол – нур шашқан сауыт кийген жаўынгер еди. Оның патшалық саулатын сөз бенен сүүретлеп болмайтуғын еди. Оның хүзиринен мийрим хәм күш тарқалып, олар мени қорқыныш араласқан хұрметке толтырды. Ол тууры мениң көзлериме қарады хәм ең хәқыйқый күлки Оның жүзин нурландырып жиберди.

- Қорқпа. Мен де жақынласып киятырған сауаш ушын жерге алындым. Мен ана ретинде танылыуым керек, себеби мен солман. Бирақ мени усиндай етип те таныулары керек, себеби мен жаўынгермен де. Қорқпа. Бизлердиң ишимиздеги нур – қараңғылықтан күшли. Енди бизлер гүресиуимиз керек.

8-БАП

ТЕРЕК ХӘМ ОНЫҢ МИЙҰЕСИ

Мен теректи шаўған жериме қарай, күшимниң барынша, қатты жуўырдым. Бир оғада қорқынышлы нәрсениң жүз бергенине исенимим кәмил еди, бирақ буның не екенлигин билмедим.

Кейин мениң мурныма бир ширип атырған мийўениң оғада жаман ийиси келе баслады. Бундай сасық нәрсениң ийисин бурын хеш қашан көрмеген едим. Оны болса, кейин көрдим, - басқа тереклерден бәлент өскен теректи. Оның үлкейкенлиги соншелли, естеликлер аллеясының көпшилик бөлегин ол жаўып турған еди. Оның жапырақлары болса, соншелли қалың болғанлықтан, оның асты қап-қараңғы еди.

Оған жақынлағанымда, бир қулап атырған нәрселердиң шаўқымын еситтим. Қанша жақынласқан сайын, олардың шаўқымы сонша күшлирек еситиле баслады. Мен әстерек алға жүре басладым, себеби пүткил ишки дүнья, буның мениң дусласқан

нәрселеримнің ишінде ең кәуіплиси болыуы мүмкинлигин, маған ескертип турар еди.

Кейин мен бір дауыстарды еситтим. Дәслеп бір қанша дауысты, бірақ мен әсте жақынласа бердим хәм дауыстар да кем-кемнен көбейе берди. Олар жүдә көбейип, бір нешше жүзлеген дауыстарды есите басладым. Кейин мыңлаған дауыстар шыға баслады. Бул теректен шығып турған ийис пенен хауа, адамды туншықтуратуғын думанға уқсайтуғын бір түскинликти жаратар еди. Ақыр-соңында, мен тоқтауға мәжбүр болдым, себеби мениң буннан артық терекке жақынласуға шыдамым жетпеди. Сонда бүркітлердің биреуи тилге кирди:

- Бул жақсы емес!

- Бундай деп хәмме де айта алады! – деп дәлил таудым мен. – Буның жаман екенін билгеннің не пайдасы бар?

- Бул терек бундай болмауы керек еди, - деди жас бүркіт, оның дауысы қалтырап шықты.

- Бул сениң сабырсызлығыңның, сениң билимсизлигиңнің хәм шалалығыңның нәтийжеси, - деди ғарры бүркіт, мениң қасыма қонып атырып.

- Не болды? Не ушын бул мениң қәтемнің нәтийжеси? – деп сорадым мен.

- Сен ойланбастан тереклердің биреуін шаудың, бірақ оның орнына факел екен жоқсаң. Сен шайтанды қуған уақтыңда ямаса оның таянышларының биреуін жоқ қылған уақтыңда, оның қайтып келиуге урынатуғынын хәм егер буны еплей қойса, оның бір нешше есе күшлирек болып қайтып келетуғынын аттан анық билесең.

- Мен буны ойламаппан. Бір шалағайлығымның соншелли жаман нәтийжелерге алып келетуғына исениу жүдә қыйын!

- Бизлерге берілген қурал оғада күдиретли, бірақ сен шайтанның ислерин, олардың орнын Қудайдың ислери менен толтырмайтуғын болсаң, бузбауың керек. Егер сен шайтанның екен өсимлигин жоқ қылсаң, оның орнына сен Жаратқан Ийениң терегин егиуің керек хәм оны қорғауға таярланыуың керек, - деп сөзин дауам етти ғарры бүркіт, оның дауысында кейис анық сезилди.

- Бірақ мен теректи шаумақшы болғанымда, мениң қасымдағы бүркіт мени мақуллады-ғо, - деп қарсыластым мен. – Бизлердің екеуимизге де бул тууры болып көринди.

- Жас бүркітлер саған жәрдем бериў ушын бул жерге келген хәм олар саған жәрдем бере алады да, бирақ олар бәри-бир еле жас. Сениң қасыңда ким турса да хәм сени ким мақулласа да, ислеген исиңе барқулла тек өзиң жуўап бересең.

Көп билим берилген адамлардың көпшилиги – терең даналықтан айырылған. Сен Даналықтың Өзи менен бирге жүрген едиң хәм Ол саған барқулла садық болды. Жаратқан Ийениң саған берген бийлиги менен қуралын пайдаланбасыңнан алдын, Оның еркин сорағаныңда, даналық болған болар еди. Даналық бизлердиң биреўимиз арқалы саған сөйлеўи мүмкин, бирақ көбинесе Ол саған өз жүрегиң арқалы сөйлейди. Сен Оған қулақ салыўың керек, ал жас ямаса ғарры бүркітлерге емес!

Мен ғарры бүркіттиң қапа екенин сездим, бирақ мен бәрин ақырына шекем түсинип алыўым ушын, оны сөйлеўге мәжбүр етиўим керек еди. Мениң себебимнен усындай үлкен машқалалардың келип шыққанына басым қатқан еди.

- Бирақ, егер мен теректиң орнына факелди еккенимде, онда мен басқа естеликлерге факелди тийгизе алмаған болар едим-ғо, - деп және қарсыластым мен.

- Бириншиден, сен Жаратқан Ийениң рухсатысыз теректи шаўмаўың тийис еди. Екиншиден, егер Ол саған факелди егиўди буйырса, онда Оған қулақ сал, хәтте, бир қанша ўақыт иркилип турыўға мәжбүр болсаң да. Хәр сапары сен бул факелди еккен ўақтыңда, ол көбейип баслайды. Әкеге тийисли хәм Оның еккен хәр бир нәрсеси жемис береді хәм көбейеди.

Бәлким, сениң күтиў кереклигиң – саған мүмкин еместей болып көринетин шығар. Себеби сен сондай сабырсызсаң, бирақ Оның Патшалығы сабырлылық пенен жемисти өсириў арқалы көбейеди, ал шайтанның исине хұжим етиў арқалы емес. Шайтанның бекинислерине хұжим етиў ушын арнаўлы белгиленген ўақытлар бар, бирақ бул хұжимлер хәш қашан Патшалықтың баслы жұмыслары болмайды.

Ядыңда сақла: сени, неше естеликти тирилткениңе қарап, баҳаламайды, хәтте, бул сениң хызметиңниң бир бөлеги болса да. Сени, шайтанның еккен тереклериниң нешеўин шаўғаныңа қарап та баҳаламайды. Қудай сени, сениң Оған қәншелли қулақ салатуғыныңа қарап, баҳалайды. Сабак таўсылды.

Бизлер уллы саўаш ушын жуўапкершиликти мойнымызға алғанбыз. Әлбетте, егер асықсақ, даналықты көрсеткен боламыз. Бул терек еле өсиўин даўам етпекте, душпан пүткил қаланы жаўлап алыўды нийет еткен, ал буған улыўма жол қойып болмайды.

Мен қайтадан алдыға қозғалдым. Ғарры бүркіттің маған хақыйқатты айтқанына исенимим кәмил еди. Маған исенип тапсырылған куралдан мен ақылсызлық пенен пайдаланып, үлкен қарама-қарсылықты келтирип шығарған едим. Бул қарама-қарсылықтың керегиси жоқ еди, себеби бизлер оған таяр емес едик.

Мениң қасымда барлық бүркітлер, хәтте, ғарры бүркіт те бирге жүрип киятыр еди.

- Сизлердің ушып жүргениңиз жақсы болмай ма? – деп сорадым мен.

- Бундай хаўада ушыў қыйын, - деди биреўи хәм қалғанларының бәри оны мақуллағаны айқын көринип турды.

- Қыйын? Маған жүриў қыйын десең болады, бирақ мен жүриўим шәрт екенлигин билемен. Сизлер усындай етип жерде урыса аласыз ба?

- Ондай емес, - деп тән алды ғарры бүркіт. – Сен хақсаң. Бизлер ушыўымыз керек.

Ол бул сөзлерди айтып, әсте хаўаға көтерилди. Қалғанлары да оның изинен көтериле баслады. Олар узаққа ушып кетпеди хәм қатты бәлентке көтерилмеди. Мен буған қуўандым. Бизлер қанша алдыға жүрген сайын, жаўызлық та сонша көбирек сезиле баслады. Мениң хеш алдыға жүргим келмеди. Түскинлик үлкейип, қорқынышқа айлана баслады хәм мени кем-кемнен орай баслады.

Мен бул қаладан шығып кетип, басқа бир жерлерде, бәрин қайтадан баслағым келди. Егер де бүркітлер мениң қасымда болып, жоқарыдан мени қорғап жүрмегенде, мен алдыға жүре алмас едим. Бирақ, хәтте, сондай болса да, мен кем-кемнен әстерек адым ата басладым. Тез арада мен порсыған ийистен туншыға басладым.

Мен теректен бираз қашықлықта болған ўақтымда, мен нениң бундай сести, тап бир зат сынып атырғандай сести, шығарып турғанын көрдим. Бул теректен жерге түсип атырған мийўелердің сести еди. Олардың аўырлылығы соншелли, олар жайлардың төбелерине хәм басқа да қурылыслардың үстине түсип, оларды сындырар еди. Көшелерге түскенлери, тап бомба сыяқлы, үлкен күш пенен жарылып кетер еди. Олар түскен жерлердің этирапында болса, жеркенишли түтин көтерилер еди.

Кейин мен даўыслардың қаяқтан шығып атырғанлығын көрдим. Жүдә көп топарласқан адамлар бул мийўелерди татып көриўге келген еди. Олар тап таңланған аўқат жеп атырғандай рәхәтленер еди. Бул сондай жеркенишли еди, мен қусып қоймайын

деп, артыма бурылдым. Сонда қасымда ғарры бүркіттің турғанын сездім.

- Буны көриуің шәрт, - деп талап етти ол. – Бул мийўелердин адамларды неге айландыратуғынын түсиниуің шәрт. Қылышыңды жән-жаққа силте! Факелиңди жоқары көтер!

Мен өзим услап турған қолларымдағы қылыш пенен факелге қарадым. Мен олардың барлығын дерлик умытып кетиппен хәм ойланып турмастан дәрхал оларды иске салдым. Мен қылышты жән-жаққа силтеген ўақтымда, өлпең бир таза самал есе баслады. Шамасы, қайтадан кислород келе баслаған қусайды.

Мен қылышты жән-жаққа сирмеўимди даўам ете бердим, ете бердим, ақыр-соңында бул теңиз самалының үстимизде пәрўаз етип жүрген бүркітлерге де барып жеткенлигин көрдим. Таза ҳаўада бизлердин көриў қәбилетимиз тезден жақсыланды. Әсте-әсте бизлерге беккем исеним қайтып, ал қорқыныш кетип баслады.

Мен факелди иләжы болғанша, жоқарырақ көтердим. Қылыштың сермеўинен шығып турған таза ҳаўада факел бурынғыдан да қаттырақ жана баслады. Арамыздағы хүкимдарлық етип турған түскинликтің орнына үмит пенен батырлық келе баслады. Қылыш хәм факелдин жәрдеми менен бизлер өзлеримиздин атмосферамызды жаратып алдық.

Мен жоқарыға қарадым хәм барлық бүркітлердин пәрўаздан күш-жигер алып атырғанлығын көрдим. Бизлердин ишимизде жүдә үлкен исеним пайда бола баслады, бизлер алдымызда болатуғын саўашты алдыннан сезип турдық. Бизлерге берилген қурал, бизлерге қарсы қаратылған нәрседен, күшлирек еди. Мен Жаратқан Ийеге берилип дуўа етип: «Жаратқан Ийем, Сениң маған берген қуралларымнан туўры пайдаланыўым ушын, маған даналық бер», - илтижа ете басладым. Мен алға кәдем тасладым, бирақ ғарры бүркіттің бақырған даўысы мени тоқтатты:

- Тоқта! Алдыға бир адым да атпа!

Мен орнымда қатып қалдым хәм оның буйрығынан бираз сасқалаңқырап:

- Не болып қалды? – деп сорадым.

- Сизлердин хәммеңизди өлтириўге сәл қалды. Батыр болыў – мақтаўға ылайық, бирақ сенде не улыўма даналық жоқ па?

- Нени айтып турсаң? – деп сорадым мен. - Қалай бизлерди өлтириўге сәл қалды? Бизлерде бар нәрселердин, душпанның барлық қуралларынан күшлирек екени аттан анық-ғо.

- Бул дурыс, бирок теректен кулап түсип киятырған мийўе сизлерди көзди бир ашып-жумғанша жоқ қылайын деп еди. Мен саған айтып едим-ғо, - бизлер бул жерде турып, бул мийўелердин адамларды неге айландыратуғынын көриўимиз керек. Бизлер басларымызға бундай мийўе кулап түспейтуғын жерди анықлағанымыздан соң ғана, алға батырлық пенен қәдем бассак болады.

Ғарры бүркиттин ҳақ екенлигин дәрхал түсиндим. Мен өзимди аўыш ақылсыз кишкене баладай етип сездим хәм оннан кеширим сорадым. Барлық жас бүркитлер де өзлерин айыплы сизди, деп исенимли түрде айта аламан.

Соннан кейин мен бизлерге жақынырақ жердеги мийўелерди жеп атырған адамларды бақлай басладым. Ғарры бүркит ескертиў берип атырған ўақытлары, мен бираз қылышымды сермемей қалыппан, бирок кейин дәрхал оны сермеўге киригим хәм усы кишкене ўақыттын өзінде-ақ, ҳаўаның қәншелли жеркенишли болып кеткенлигине таң қалдым.

Мен қайтадан факелди жоқарырақ көтердим. Жалын бизлердин жүзимизге нурын шашып, бизлер жақсырақ көре басладық. Бираздан кейин сол нәрсе мәлим болды, думанның арасындағы адамлар бизлерди улыўма көрмей турған екен. Олар тап дерлик соқыр еди, тек алдындағы бир неше футы ғана көрер еди. Бул оларды ҳайўанлар сыяқлы мийўени қырмаланып излеўге мәжбүр етер еди хәм олар бул мийўелерге қатты аштай еди.

Адамлар мийўелерди жеп, түри қашып, азып кетип атыр еди. Биреўлер соншелли дәрежеде ашлық пенен жер еди, тап олар узақ ўақыт ашлықта қалып қойғандай еди. Олар бул азықты қанша тез жутқан сайын, олар сонша тез салмағын жойтты, себеби оларды иши өтиў кеселлиги қыйнар еди. Ол жер қатты сасық ийиске толған еди, бирок олар оны тап байқамағандай, я болмаса, оларға бәри бердей еди.

Олар қанша аўқатланған сайын, сонша жарақатланып, аўырыўлардың зардабынан азап шегип, бир-бирине қағысты. Сонлықтан олар бир-биреўлерине мушларын көтерип жуўырыса баслады. Бул оларды бир-биреўинен кем-кемнен узақласыўына алып келди.

Бизлер оларға қарап турыўды даўам еттик. Бир ўақыт көзлеримиз көрип турған жердеги адамлар өле баслады. Гей бир адамлар қасындағыларды өлтирди. Зорлық, жин урыўшылық, түскинлик өсе берди. Дозақты қоспағанда, буннан да жаманлаў нәрсени көз алдыңа келтириў қыйын еди.

- Шайтан тек бирден өлтирип қойғанды сүймейди, оған адамларды масқаралаған унайды, - деди ғарры бүркит. – Ол не қылса да, адамды пәске урыўға, оны хайўанның халатына түсирийўге урынады. Оның ойынша, Қудайдың түрине хәм келбетине уқсас етип жаратылған адамларды пәске урыў – бул Қудайдың Өзиниң үстинен күлиўдиң жолы.

Бизлердиң көрип турған нәрселеримиз кем-кемнен жаман, әбеший, жеркенишли түске ене баслады. Хәрамшылық көбейе берди хәм азғана ўақыттан соң, бизлердиң алдымызда турғанлардың адам баласы екенлигине исениў қыйын болып қалды.

- Топарласқан ийтлерде жақсы қәсийетлер көбирек табылса керек, - деп ойладым мен.

Кейин мен жер үстинде қанды көрип қалдым. Ол топырақ жерге әсте, бирақ тап шаң тартқыш пенен тартып атырғандай, исенимли түрде сиңер еди. Мен жақсылап қарағанымда, теректиң тамырлары қанды өзине тартып атырғанлығын көрдим. Қан – оның азығы еди. Урыстың қайнаған жерлеринде, адамлар көп өлип атырған жерлерде, терек шақаларының тез өсип шығып, еле де көбирек өли мийўелерди берип атырғанын көрдим.

- Буннан артық күтип тура алмаймыз, болмаса, пүткил қала набыт болады, - деп бақырды бүркитлердиң биреўи. – Бизлер бир зат қылыўымыз керек.

Ол хақ еди. Бирақ күниң менен көрген нәрселеримизди көрмей турып, алға жүргенимизде, онда бизлер қараңғылықта өз батырлығымызды сақлап қала алмаған болар едик.

Сондай-ақ, тынышлық орнатыў ушын жумыс ислеп атырған хәр бир адам - Қудайдың жумысын орынлап атырғанлығын түсиндим. Барлық қан төгиспелер бул шайтан терегин азықландырып, шайтан мийўелерин шығарып, жер бетиндеги жаўызлықты көбейтер еди.

- Не қылыўымыз керек? – деп сорадым мен ғарры бүркиттен.

- Соның ушын сен бул жердесең, - деп жуўап қайтарды ол. – Мен саған билим, арасында даналық бериўим мүмкин, бирақ бундай саўашқа басшылық етиў – мениң жумысым емес.

- Бундай жаўызлық мениң ақмақшылығымнан болды, мениң себебимнен бәримиз өлиўге сәл қалдық! – деп қарсыластым мен. – Мен – бундай саўашқа басшылық ететуғын адам емеспен!

- Бәлким, сен хәзир кишипейил болып, буны ислей алыўға жетерли сабақ алған шығарсаң, - деп бирден ғарры бүркит мени

қайтарып таслады. Ол өзинің жетекшилик етпейтуғынын, ал мениң буны ислеўим тийис екенлигин анық уқтырған еди.

Тартысып турыўға ўақыт жоқ еди, сонлықтан қашан анық жетекши шықпағанша, ислеўим тийис деп ойлаған нәрсемди иследим. Мен барлық бүркітлерди шақырып алып, оларды еки топарға бөлдим хәм оларға еки жетекшини бекиттим.

Биринши топар алға ушып, теректиң мийўелери қулап түспей атырған жерлердеги жолды табыўы керек еди. Олар, және де, мийўелер писип үлгерместен бурын, оларды жерге урып қулатып түсирийи керек еди. Сонда бул жолды еле де көбирек тазалаўға жәрдем берер еди. Буннан тысқары, жерге ўақтынан бурын қулап түскен мийўе дым көк болғанлықтан, адамлар оларды жемейди деп, үмит еттим.

Екинши топар бириншисиниң изинен ерийи тийис еди. Олар биринши топардың қалдырып кеткен мийўелерин табыўы хәм жүдә тез өсип атырғанлығы себебинен, бизлерге қәўип туўғызыўы мүмкин болған мийўелерди табыўы тийис еди. Ғарры бүркіттен мениң жанымда қалыўын өтиниш еттим хәм ол келисим берди.

Мен жолға түстим, бүркітлер мениң алдымда ушып кетип, өз ислерин орынлаўға киристи. Мен қылышты сермеп, факелди бәлент көтериўди даўам еттим. Мениң қолларым күшке тола баслады, хәтте, атқан қәдемлерим де жеңиллесе баслады. Қылыш тез арада ҳаўаны тазалады, ал факел узағырақ аралыққа шекем жолды жарқырата баслады.

Бул жүдә әхмийетли еди, себеби бүркітлер тек факелдиң нурында хәм қылыштың пайда еткен ҳаўасында ғана уша алар еди. Болмаса, олар туншығып, хәлсиреп қалар еди.

Бизлер әсте бир неше сааттай алға жүргенимизден кейин, алыстан бир қорқынышлы ала-пасырды еситтик. Мыңлаған жыртқыш даўыслар шығар еди. Арқамыздан суўық дем өтти. Ғарры бүркітти де бир түрли болып кетти деп айта аламан. Алдымызда анық бир қайнаған уллы саўаш кетип атырған еди.

Жолды даўам етиўге тәўекелшилик етиў етиў керек пе? Ол жерде кимлер урысып атыр? Бизлердиң жетекшимиз қаяқта? Мен жән-жағыма, бизлерге жәрдемге киятырғанлар жоқ па екен деп, қарай басладым. Бирақ хеш нәрсе көринбеди де, еситилмеди де. Буның орнына, мен бизлерге алыс емес жердеги соқпақтың үстине қайтадан мийўелер қулап түсе баслағанын көрдим. Олардың өсийи тезлиги мүмкин емес еди.

Мен өзлеримиздің дузаққа түскенимизди де түсіндім. Кейінге қайыу мүмкін емес еді, орнымызда қалыу да мүмкін емес еді. Бизлердің тек алға жүриуимиз мүмкін еді хәм буны түсиниуим ушын, маған бүркиттің мәсләхәтинің керегиси жоқ еді.

9-БАП

ЖАҰЫНГЕРЛЕР

Мен еки топардың жетекшилерин де қысқа ойласыққа шақырдым. Қандай халатта қалғанымызды олар да түсинген еді, - артқа жол жабық еді, алдыға да жабық еді, бірақ бизлер алға жүриуге таяр едик. Мен бүркитлерден иләжы болғанынша бәлентлирек, иләжы болғанынша узағырақ ушып, иләжы болғанынша тезирек, алдымызда дыққатқа тартарлықтай бир нәрсе бар-жоғын маған жеткизиуин өтиниш еттим.

Бизлер алға жүре басладық хәм уллы сауаштың шауқымы тайсалмастан жақынласа баслады. Тез арада бүркитлердің биреуи қайтып келип, көрген нәрсеси хәққында хабар берди.

Алдымызда, кишкене қылышлары хәм кишкене шыралары бар еки жүзге шамалас адам бар екен. Гей бир қылышлары хәтте пышақтан да кишкенелеу болып, бірақ бул жауынгерлер ер жүрек болып, олардан шеберлик пенен пайдаланып атыр еді. Олар урыс жүргизип, үлкен аламанды тоқтатып турған еді. Олардың тоқтатып турғаны армия емес, ал бир нешше мыңлаған үлкен аламан еді.

Бундай үлкен аламан менен сауаш жүргизип атырған бул кишкене отрядқа нур зорға жетер еді, сонлықтан көриу мүмкиншилиги жаман болып, ал дем алып атырған хәуасы өлим менен түскинликке сиңген еді. Үлкен аламан оларға шириген, зәхәрли мийуелерди ылақтырып атырған уақытта, олар кишкене қорғаншаларды қурып алып, өз орынларын ер жүреклилик пенен сақлап турған еді. Бул мийуелер соншелли дәрежеде уулы еді, олар кимге түссе де, оларды я өлтирер, я көп ғана жарақат түсирер еді.

Кишкене отряд жауынгерлери қаймығыуға хәрекет етип атыр еді, бірақ олардың шаршағаны хәм узақ уақыт шыдап тура

алмайтуғыны көринип турған еди. Бизлердің кишкене отрядымыз, бундай үлкен душпан ордасына қарсы тура алыу үшін, оларға жәрдем бере алатуғынына анық көзім жетпеди, бірақ бір нәрсе қылыуымыз тийис екенлигин түсіндим.

Ғарры бүркіт екеуіміз хәрекет майданына жақынластық. Аламанның көріу қәбилети дым төмен еди, сонлықтан олар бизлерді көремен дегенше, бизлер дым жақын келип қалған едик. Бірақ олар бизлерді байқағанда, бизлерге қарай мийуелерді ылақтыра баслады.

Олар бизлерге мийуелер жетпейтуғын қашықлықта болғанлықтан, гей биреулері бизлерге қарай жууырды. Жас бүркітлер төменге ушып келип, олардың жолын тосты. Олар болса, қорқып кетип, тоқтап қалды.

Қылыштан шыққан таза хауа хәм факелден шыққан нур аламанды қараңғылықтан қутқаруы мүмкин деген үмит пенен, мен оларға қарай бір нешше адым аттым. Бірақ нур хәм таза хауа оларға түсиуден-ақ, олар қатты сасқалақласып кейинге, қараңғылыққа қарай жууырысты.

Жоқарыда қалған бүркітлердің биреуі төмен ушып келип, көзге көринбейтин узақлыққа кеткенин хәм таза топарларға бөлиниуге кеткенин хабарлады. Белгили бир себеплерге бола, бул аламан қәхерге минди хәм олардың бул кишкене отрядты жоқ қылмағанша, өз хәрекетлерин тоқтатпайтуғыны анық болды.

Мен алдыға қарай жүрип, бекинис қорғанларға жақынластым. Ерлер хәм хаяллар, жетекшилер болса керек, бөлинип жол берди. Олар бизлерді көрип, хәм қууанып, хәм қәуөтерленгендей болды. Мен оларға өзимнің атымды айттым хәм олардың батырлығы бизлерде үлкен тәсир қалдырғанлығын айттым.

- Бизлер сизің ким екенлигиңизди билемиз, - деп жууап берди бир хаял. – Сизің китапларыңыз бизлерге жәрдем берип атыр.

- Егер олар сизлерге жәрдем берип атырған болса, онда не ушын сизлер мениң келгениме қатты қәуөтерленип қарап атырсызлар? – деп қызықсынып сорадым.

- Бизлерді сиз қатты қәуөтерге салып атырған жоқсыз, ал сизің қасыңыздағы кептерлер. Не ушын олардың Сизің қасыңызда жүргенлигин билгимиз келер еди, - деди бир ер адам өзинің ғәзебин жасырууға хәрекет етип, бірақ оны онша келистире алмай.

- Булар кептерлер емес, булар – бүркітлер! – деп қайтарып тасладым мен, биринши гезекте, өзімнің ашыуымды басқара алыуға хәрекет етип.

Ерлер менен хаяллар маған исенимсізлік пенен қарады. Олар мениң кеуліме тийіп қоймауы ушын, өзлеринің бүркітлерге деген жаман көз-қарасын көрсетпеуіге урынып тұрғаны көриніп тұрды. Мен бір нәрсе деп айтыуға еле үлгерместен, ғарры бүркіт мени бір шетке алып кетти.

- Олардың бизлерди кептерлер деп атағанының өзи, бизлер ушын жақсы. Негизінде, олар бизлерди қара қуслар деп атағысы келген еди. Расын айтқанда, мен оларды айыпламайман. Жас бүркітлер сондай дәрежеде былғастырып жибереди, кептерлер түүе, хәтте мен сыяқлы ғарры бүркітлерге жақын турыу мүмкин емес болып қалады. Мениң ойымша, бурын, бизлердің жас досларымыздың биреуі бул адамларды қыйын жағдайға салып кеткен. Тынышлан, әлпайымырақ бол.

- Түсіндим, - деп жууап бердим мен. – Ал олар мениң ақмақшылығымның хәм писпегенлигимнің нәтийжесінде, бул теректің өсип кеткенлигин билсе, не дейди?

- Бизлердің бәримиз де өмирде үлкен қыйыншылықларды келтирип шығарамыз, буны түсиніп жететуғынлар аз, - деп жууап берди ғарры бүркіт. – Мухаддес Китапта жазылған уллы мухаддеслер: Ибрайым, Дауыт хәм хәтте елши Павел де өзлеринің ақмақшылығы хәм писпегенлиги себепли, дүньяға үлкен машқалалар алып келген. Ал бизлер олардан артықпыз ба?

- Яқ, әлбетте яқ, - деп жууап бердим мен, бул хақыйқатлықтан бираз руухланып.

- Елши Павелде Жәмәәтке деген жаман қарым-қатнас болған еди хәм қалған пүткіл өмирінде усы қарым-қатнас пенен гүресиуіне туура келди. Жаратқан Ийениң мийрими менен бизлер де Оннан имканият аламыз хәм өзлеримиз келтирип шығарған жауызлыққа қарсы гүресемиз хәм оны жоқ қыламыз, - деп ғарры бүркіт сөзин дауам етти. – Сениң имканиятың – бул терек. Бизлердің досларымыз – жас бүркітлерге болса, бул адамларға байланыслы басқа имканият бериледи. Себеби бул оларға унасын-унамасын, олар бизлердің көмегимизсіз аман қала алмайды.

- Бул дурыс, бирақ бизлер биргелесип ислей алатуғын дәрежеге жетемиз дегенимизше, бизлерге көп уақыт керек, ал бизлердің уақтымыз болса аз. Ал зорлық болса көбейіп, мына терек болса өсип баратыр, - деп үмитсізленип бақырдым мен.

- Оларды бизлерди бүркітлер деп атамай-ақ қойсын. Олар бизлерди кептерлер деп атаса да, маған бәри-бир. Бизлер бирге жұмыс истей алатуғын жолды табыуымыз керек, - деп жууап берди ғарры бүркіт.

Мен бул жупқа бурылып қарағанымда, олар бираз тынышланғандай болып көрінди. Қылыштың сермелиуі хаўаны тазалап, факел пүткіл этирапты нурға бөлеген еди. Мен нәзеримди қалғанларға қараттым, - олардың барлығы жақын жерде пәрұаз етип жүрген бүркітлерге қарап турған еди.

- Бизлер олардың хақыйқый бүркітлер екенлигин билмеген едик, - деп бир ўақыттың өзінде сөйледі алдымдағы кисі менен хаял. – Оларды қатты қапа алып, өзлеримизден қатты қашықлыққа қуўып жибердик пе екен деген қәўетердеміз, себеби бизлер ойлап едик, олар - ... , қатты уялып турыппан, бираз расында да бизлер оларды қара қуслар деп ойлаған едик.

Ғарры бүркіт сөйлеп баслаған еди, бираз оннан жаслаў бир бүркіт оның сөзін бөліп жиберди:

- Бизлер – бүркітлерміз, бираз бизлер бул адамлардың қасында болған ўақтымызда, оларға көп қыйыншылықлар туўдырғанымызды билеміз. Бизлерди не деп ойлап қалғаныңыз ушын хәм бизлерди қуўғаныңыз ушын, бизлер сизлерди айыппамаймыз. Негизінде, сизлер туўры қылдыңыз. Бизлер сизлерден кеширим сораўымыз керек. Бизлер сизлерге кесент еткеніміз ушын хәм сизлердің аўқамыңызға зыян тийгизгеніміз ушын, қатты өкинишлиміз.

Мен қылышты сермеўимди хәм факелди услаўымды даўам етип, бақлап турдым. «Хаўаны тазалаў деген усы екен-ғо», - деп ойладым мен. Бул ўақия қатты тәсирли болса да, мен артыма ғарры бүркітке қарағанымда, хайран қалдым, себеби оның көзлеринен жас ағып атырған еди. Маған қарап, ол бираз қысынды, бираз ол оғада бахытлы болғанлықтан, буған онша әхмийет бермеді.

- Мен буны узақ жыллар күткен едим. Буннан әжайыплаў нәрсе болмаса керек, - деді ол.

- Түсинемен, - деп жууап қайтардым, қысыныс жағдайдан шығыўға хәрекет етип. – Нелердің жүз бергенин билгенимде, мен де сендей болып тәсирленген болар едим.

- Егер сен не жүз бергенинің бәрін билгениңде, онда хәзир хақыйқый кәраматқа гүа болып турғанымызды түсинген болар едиң. Хақыйқатта, бул маған толық исеним бағышлаған кәрамат

болды хәм бул сауашқа қатнасыўымыз ушын бизлер сондай исенимге мўтәж едик.

- Бизлер дегениңиз не? Мениң бир өзимниң себебимнен бәримиз бул сауашқа түсиўге мәжбүр болмадық па?

- Егер бизлер жеңиске ерисиўди қәлесек, онда бирге болыўымыз хәм бир-биримиздиң қәтелеримизди дүзетиўимиз керек, - деди ғарры бүркит. – Сен ол исти ислеген ўақтыңда, сениң қасыңда бүркит бар еди. Сондай қылып, бәримиз де буған себепшимиз. Мен де буның болатуғынын билер едим, бирақ сени ескертпедим. Яқ, бизлердиң бәримиз айыплымыз.

Кишкене отрядтың хәм олардың бекинислериниң этирапындағы атмосфера толық өзгерди. Басында сезген тынышсызлықтың, тек бир неше кеширимнен хәм бираз кишипейилликтен кейин, бирден өз-ара исенимге айланып кеткенине мен таң қалдым.

Егер де бизлер бир-биримиз бенен жәнжеллескенимизде, онда алдымыздағы сауашқа қарсы тура алмайтуғынымыз аттан анық болған еди. Бул жарасыўдың жүз бериўи шәрт еди. Мен буның соншелли тез арада жүз беретуғынын көз алдыма келтирип те көрмеген едим. Егер бүркитлер өзлерин басында не деп атағанына қапа болғанда, онда бул сауашта тири қаламаған болар едик. Шынында, бизлер еки бағытта урысқан болар едик, ал бул бизлерди сөзсиз жеңилiske ушыратқан болар еди.

Ақыр-соңында, бизлердиң бәримиз бурылып, қараңғылыққа жақсылап нәзер сала басладық. Мийўелер хәзир сондай етип қулап түсип атырған еди, олардың қулап түскен даўысы узақтағы гүлдирмаманың гүркиреген сестин еслетип жиберер еди. Егер бул мүмкин болса, тап қараңғылық еле де қойыўласқандай еди. Мен ғарры бүркитке қарадым. Екеўимиз де тез арада алға жүриўимиз тийис екенлигин билер едик.

Мен жаңағы киси менен хаялға қарап, былай дедим:

- Бизлердиң сизлерди ушыратқанмыз хәм сизлердиң мениң досларым менен жарасып алғаныңыз – қандай әжайып болды. Бирақ бизлердиң ўақтымыз аз. Тез арада бизлер бул теректиң тамырларын жоқ қылыўымыз керек, болмаса, қала набыт болады.

- Илтимас, бизлерди таслап кетпең! – деп бақырды хаял хәм оның менен бирге барлығының даўысы еситилди. – Сизлердиң жәрдемиңиздиң арқасында бизлер қайтадан үмитке хәм руўхый көриниске ийе болдық. Сиз хәм бүркитлер бизлерге керексиз.

Мен ғарры бүркітке қарадым хәм екеуимиздің бир затты ойлап турғанымызды түсіндим. Егер бизлер бул адамларды қалдырып кетсек, онда қараңғылық бизлердің үстимизде қайтадан қойыуласады. Бизлер оларға жақынлаған уақтымызда, олар дерлик жеңілген еди, ал бизлер кеткеннен соң, олар узақ уақыт шыдап тура алмайды.

- Бизлер олар ушын не ислей аламыз? – деп сорадым бүркіттен.

- Егер бизлер қысқа уақыттың ишинде бул теректің тамырларына жетип алмасақ, бул адамлар да, бул қалада хәзир гүрес жүргизип атырған басқа адамлар да, набыт болады. Бизлер алдыға жүриуимиз керек, бирақ бизлер оларға жәрдем бере аламыз. Тез жетекшилеріңизди жыйна! – деп жаңағы киси менен хаялға буйрық берди ғарры бүркіт.

Топарлардың жетекшилері жыйналаман дегенше, жаңағы киси менен хаял мени бир шетке шығарып алып, нәсият бере баслады.

- Сиз бул теректің тамырларын жоқ қыла алмайсыз. Бир нешше жыллар бурын бизлер бул қалада емін-еркін жүре алар едик. Хәтте, бизлерди жек көретуғынлар да, бизлерге қандай да бир дәрежеде хұрмет пенен қарар еди. Бирақ хәзир олар бизлерге я мийуени жегизбекши, я өлтирмекши.

Қалада бизлердикине уқсас көп ғана аўқамлар бар еди. Гейбиреулерінде мыңлаған адамлар бар еди. Бул жерде үлкен-үлкен қозғалыслар негиз салып, пүткил дүньяға таралар еди. Хәзир тек бизлер ғана қалдық.

- Қалада тек сизлердің қалғаныңызға көзиңиз жете ме? – деп сорадым мен.

- Толық көзим жетеди. Бизлер негизинде қаладағы ең үлкен хәм ең күшли жәмәэт едик. Ал хәзир мине қалғаны, сонлықтан басқа хеш ким қалмады деп ойлайман. Егер және биреулері қалғанда, хеш болмағанда, бизлердің қулағымызға сауаштың сеслері еситилген болар еди. Көп уақыттан берли бизлер хеш нәрсе еситпедик хәм көп уақытлардан берли бизлерге басқа топарлардан хеш ким қосылмады.

- Қалада тек бизлер қалған болыуымыз мүмкин, - деп хаял сөзин баслады. – Басқа жәмәэтлер әдетте бизлерге ашыу-ғәзеп пенен қарар еди, бирақ исениң, хәзир бизлер басқалардың бар екенин билсек, барлық нәрсеге таярмыз. Бирақ бизлерден басқа хеш кимнің қалмағанына толық көзимиз жетеди.

- Ғарры бүркіттің не ойлайтуғынын билип көрейік, - дедім мен. – Мен бүркітлерді жүдә жақсы билип алғанман. Олардың бул жерде қалып, бекинислерде турып урысқанынан хеш пайда жоқ. Олар кептерлер болып қалады, оннан да жаман болыуы мүмкін, егер оларды сондай қылыуға мәжбүрлесек. Егер оларды ушырмасак, онда сизлерге тек жаман болады хәм сизлерге хәзир улыуа керегиси жоқ басқа бир машқала пайда болады.

- Ондай болса, оларды ушырып жиберің, олар теректің тамырларына хұжим қыла берсин. Ал сиз бизлер менен қалың, - деди хаял.

Мен бул хәкқында ойладым. Мен қараңғылыққа үңилип қарадым хәм ол жаққа қайтып барыуым хәкқындағы ой мени қууантпады. Бир жағынан, мениң қолларымдағы факел хәм қылышсыз, бүркітлер улыуа узаққа бара алмайтуғынын да түсіндим. Улыуа жол жоқтай еди.

- Мен бүркітлердің қуры өзлерин жибере алмайман, - деп түсіндире басладым мен. – Олар теректи жоқ қыла алмайды, оның үстине, мен де оларсыз буны қыла алмайтуғынымды әлле қашан түсінгенмен. Дурыс, олардың себебинен гейде қыйыншылықлар болыуы мүмкін, бирақ соған қарамастан, олар қасымда болмаса, мен хеш жаққа барыуды қәлемеймен. Мениң ойымша, бизлер қатты байланып қалғанбыз.

- Дурыс, сиз бүркітлерге байланып қалғансыз, - деди ер адам.

- Сизлерди айырмақшы болғаным ушын, мени кеширің, - деп хаял шын жүрегинен кеширим сорады.

Бәлким ғарры бүркітте бул қыйын жағдайға шешим болса керек деген үмит пенен, оған қарадым. Қасымдағы киси менен хаял да, бул тууралы ғарры бүркіттің не ойлайтуғынын билгиси келип, оған қарады. Бүркіт сөз баслады:

- Тек ғана бир жол бар, - деди бүркіт. – Бизлер қашан теректің тамырына жетип, оны жоқ қылмағанымызша, бәримиз биргелесип сауаш жүргизиуимиз тийис.

Мен дәрхал бүркіттің сөзлеринің қатты даналық екенлигин түсіндим, бирақ кишкене топардың буны дурыс қабыл ететуғынын күтпеген едим. Буған кимдур дәрхал қарсы шығады, деп ойлаған едим.

- Бизлер бул жер ушын узақ жыллардан бери урысамыз, - деди қандай да бир ер киси. – Булардың бәрин таслап, сизиң хәм

бүркітлердің изине ерип кеткенимизді, сиз де қәлемейтуғын шығарсыз?

Бир қанша ұақыт тынышлық хұким сүрді, хәр қайсысымыз бул туұралы ойланып қалдық. Кейин жас бүркітлердің биреуі сөзге араласты.

- Бизлер сизлердің қалай саұаш жүргизип атырғаныңызды биринши рет көргенимизде, мен бундай ер жүрекшиликти хеш қашан көрмегенимді түсіндим. Сизлердің не сезип турғаныңызды түсинемен. Сизлер бул жер ушын узақ ұақыт аұыр гүрес алып бардыңыз хәм бул урыста көплерді жоғалтқан болыұыңыз керек. Әлбетте, мен сизлердің бул жерден кетиұди қәлемей турғаныңызды айыпламайман.

Деген менен, бизлердің көз қарасымызша, сизлерді қоршап алған шайтан ордасының және бир хұжимине сизлер қарсы тура алмайсызлар, теректің өсип атырғанын айтпай-ақ турайық. Оннан қалса, сизлердің кишкене қорғаншаларыңыздан дерлик хеш нәрсе қалмаған. Сонлықтан алдымызда тек бир ғана жол бар деп ойлайман, ол да болса, алға жүриұ! Бизлердің жалғыз үмитимиз – бул теректің тамырын балта менен урыұ.

Кейин ғарры бүркіт сөзге араласты:

- Бул хәқ гәп, егер де бизлер үлгерип қалмағанымызда, сизлер узақ ұақыт тура алмаған болар едиңиз. Бизлер де сизлердің көмегиңизсиз, узаққа баралмаған болар едик. Жаратқан Ийениң Өзи бизлерді усы ұақытта гезлестиргенге уқсап тур. Бизлер бир-биримизге мүтәжбиз хәм мәқсетимизге ерисиұ ушын, тек ғана бир жол барға уқсайды.

- Әлбетте, сиз – хәқсыз, - деди ақыр-соңында жетекши. – Бизлерге бул жерді таслап кетиұ – бәринен де қыйын болады. Бул жер бизлерге жүдә қымбатқа түсти, бирақ енди, кишкене бир жерден әхмийетлирек бир зат ушын гүресиұимиз тийис екенлиги аттан анық болып тур. Бизлер пүткіл қала ушын урысыұымыз хәм бул теректің тамырын жоқ қылыұымыз керек, басқаша жағдайда, бизлер набыт боламыз. Бизлер бул жерден шығамыз хәм сиз бенен бүркітлердің изинен еремиз.

СТРАТЕГИЯ

Барлығы бурылып, маған қарады. Ақыры, ғарры бүркіт тилге кирди:

- Қандай жобаң бар?

- Илтимас, маған тек аз-ғана уақыт берің, - дедім мен, себеби даналық ізлеп, Құдайға дуға арқалы келиуім үшін, маған бираз уақыт керек болған еді.

Тәғдирдің тамашасы не екен деп ойланбай тура алмадым! Бул апатшылықтың тийкарғы себепшиси мен едим, соған қарамастан, мениң өзим оны жеңіп шығыуым керек еді.

Мен, және де, маған исенип тапсырылған қураллардан ақмақшылық хәм писпегенлик пенен қолланғаным үшін, қаладағы жоқ қылынған барлық аўқамлар тууралы хәм жоғалтылған адамлар тууралы да ойланбай тура алмадым. Мен өз-өзимди жек көрдим, бірақ мен негедур ғарры бүркітке де топылғым келди. Егер ол сондай ғарры хәм дана болатуғын болса, не үшін оның өзи қандай да бир жоба ойлап таппайды, деп оған сорау бергим келди.

Ақыр-соңында, тынышлық хәким сүрди. Хәзир бундай быжылдының орны емес екенлигин, оннан қалса, мениң бундай сорауым тек ғана шубха оятатуғынын, ал буның хеш кимге керек емес екенлигин түсіндим. Мен бир дем менен-ақ, жәрдеп сорап, қысқа дуға еттим хәм дәрхал сөйлеп басладым.

- Мен сизлердің барлық жетекшилеріңиз бенен танысыуым хәм олардың қандай имканиятларға ийе екенлигин билиуім керек, - дедім мен бул кишкене отрядты басқарып атырған киши менен хаялға. – Олардың өз имканиятларына қарап хәм қандай қуралларға ийе екенлигине қарап, кишкене топарларға бөлінгенин қәлер едим. Хәр бир топарға, хеш болмағанда, мен бир бүркіттен бекитемен. Бүркітлер олардың көзлери болады. Бизлер барып, биргелесип урысамыз, бірақ бизлер жақсы шөлкемлестирілген болыуымыз тийис. Бизлердің шөлкемимиздің хәм бизлердің бирлигимиздің өзи-ақ, бул шөлкемлестирілмеген аламанды кейинге ылақтырып таслайды.

Кейин мен бүркітке қарадым:

- Дәрхал өзиннің ең жақсы ушқырларыңды аспанға жибер. Олар барып, душпан ордасының ең хәлсиз жерин, бизлер жарып өте аламыз-ау деген жерин хәм сол жерден теректин тамырына дейинги ең қысқа жолды анықласын.

- Орынланады, - деп ол жууап қайтарды да, өзиниң ең жақсы ушқырларына буйрық бере баслады.

- Илтимас, қолға киргизген хабарларыңыздың бәрин маған дәрхал-ақ жеткизиңдер, - деп мен ғарры бүркитке хәм киси менен хаялға тапсырма бердим.

- Бизлердиң куралларды хәм имканиятларымызды анықлап алыуымызға, мына көпти көрген бүркиттиң бизлерге жәрдем бергенин кәлер едик, - деп хаял сорады, биресе маған, биресе ғарры бүркитке қарап.

- Әжайып пикир, - деп жууап қайтардым хәм ғарры бүркит те олар менен бирге барыуға келисим берди.

Мен ойланып алыуым хәм дууа етиу ушын, бир шетке шықтым. Ислеген кәтемниң аұырманлығын өз үстимде сезер едим. Қаладағы барлық үлкен жәмәәтлердиң жоқ болғаны ушын, қатты өкиништен хеш қутыла алмас едим. Қашанлардур, бул қала өзиниң мәденияты хәм уллығы менен аты шыққан қала еди, ал хәзир, оны шириген терек хәм мийуелердиң адам шыдап болмайтуғын сасық ийиси арқалы таныйтуғынына исенимим кәмил еди.

Аламан бул мийуелерди ең қолайлы мийуе деп санайды, бул адамлар өзлерин негизинде өлтиретуғын нәрсени жеу ушын, дүньяның барлық тәреплеринен келип атырғаны көринип тур. Мениң ойыма бирден, егер бизлер бул теректиң тамырын шауһсақ, онда бийшара адамлар бизлерди олардың азық-ауқат дерегинен «айырды» деп санайтуғыны, келип кетти.

- Оларға жейтуғын бир нәрсе бер, - деген бир дауыс арқамнан еситилди. Кимниң сөйлеп турғанын көриу ушын артыма бурылғанымда, мен қатты таң қалдым. Көз алдымда жазықлықта көрген кишкене қыз турған еди.

- Сен бул жерде не қылып жүрипсең? – деп сорадым мен.

- Мен усы адамлар менен бирге сауаш жүргиздим.

- Сен бул жерге қалай келип қалдың? – деп қызықсынып сорадым мен, оны көргениме елеге шекем аң-таң болып.

- Мениңше, бизлер таныс емеспиз, - деп жууап берди ол. – Түсинемен, хәмме жерде маған уқсайтуғын көп қызлар бар. Шамасы, мени солардың биреуи деп ойлап, сиз алжасып турсыз.

- Егер сен мениң ойлап турған қызым болмасаң, онда сизлер таң қалдырарлық дәрежеде уқсайды екенсиз. Жақсылаңқырап карасаң, расында да азғантай айырмашылықтарыңызды көриуге

болады екен, бірақ сизлер я егизек, я апа-сиңли болсаңыз керек. Ал сен мениң не ойлап турғанымды қалай билдиң?

- Гей бир адамлардың ойы басқалардыкине қарағанда «қаттырақ» шығады. Гейде мен адамлардың ойын есите аламан. Бул – мениң сыйым. Мен сол арқалы адамларға жәрдем бере аламан.

- Түсинемен. Бірақ сен тек мениң ойымды оқып қоймай, мениң не ислеу кереклигимди де айттың-ғо. Буны сен қаяқтан алдың? Мен оларға қалай аўқат бере аламан?

- Маған адамларды тек сыртқы көринисе қарап емес, ал Руўхқа қарап айырыу сыйы берилген. Мен бүркитлер менен бирге ўақтымды өткерген ўақытта, усы сый мениң ишимде оянды. Бүркитлер адамлардың ишиндеги сыйды басқа хәммеден жақсы оята алады екен.

- Бул жердеги хәмме оларға қапа еди-ғо, сен қалай олар менен ўақыт өткиздиң?

- Буны жасырын ислеуиме туўра келди, бірақ соған мәжбүр едим. Бизлердеги жаслардың көпшилиги бүркитлерден сабақ алды. Олар бизлерди Жаратқан Ийениң даўысын еситиўге үйретти. Саған айтқан нәрсемди айтыўды маған Жаратқан Ийе буйырған еди.

- Жаратқан Ийе саған бундай деп айтыўы ушын, сен дым өзине исенген еле кишкене қыз сыяқлысаң, - деп жуўап бердим мен. – Маған және не айта аласаң?

- Шынында, саған не айтқанымды өзим түсинбеймен. Бул адамларды сениң қалай аўқатландыра алатуғыныңды мен билмеймен, бірақ Жаратқан Ийениң тап сондай деп айтқанына исенимим толық кәмил. Бүркитлер бизлерге: «Қулақ салыу ушын алдын түсинип алыу шәрт емес, ал қулақ салғаннан кейин түсинип баслайсаң», - деп үйреткен еди, - деп қыз адамды куралсызландырып таслайтуғын кишипейиллик хәм исеним менен жуўап берди.

Сизге қарап турып, Сизиң – муғаллим хәм шопан екенлигиңизди түсинип баслап атырман, - деп сөзин даўам етти кишкене қыз. Қойларға өз ўақтында аўқатын бериу – бул Сизиң жумысыңыз. Бул адамлар да Оның қойлары болғаны ушын, Жаратқан Ийе буны Сизге хабарлаўды маған буйырған болса керек. Олар тек хәзирше буны билмейди. Мениң ойымша, бул бизлерге оларға жақсылап қараўымызға жол ашып береді. Бизлер бул саўашта – оларға зыян тийгизиўимиз арқалы емес, ал оларға жәрдем бериўимиз арқалы жеңиске ерисемиз!

- Сен таң қалдырарлықсаң! Жәрдем ретінде сен маған және нени айта аласаң? – деп сорадым мен, оның шынында да Жаратқан Ийе сөйлескенін сезип.

- Мен саған және де соны айта аламан, оғада зейинлилердің, нәтийжели гүресетуғынлардың хәм шайтанның дузағынан қутылатуғынлардың көпшилиги – жаслар. Егер де жетекшилеримиз буны тән алғандама еди, онда бундай аз болмаған болар едик, ал бир нешше мың-мың болған болар едик.

Егер де жоқ болып кеткен аўқамлар буны түсингенде, олар набыт болмаған болар еди. Мен саған соны айтыў ушын бул жерге келдим – егер сиз жетекшилерди олардың жасына хәм сыртқы пишимине қарап емес, ал олардың сыйларына хәм майланыўына қарап таңласаңыз, онда сиз жеңесиз.

Мен буның шубхасыз Жаратқан Ийениң сөзи екенлигин билдим.

- Илтимас, барып, мениң алдыма киси менен ҳаялды, яғный жетекшилеринизди хәм ғарры бүркитти баслап кел, - деп өтиниш еттим.

Олар кетти, ал мен қуралларды анықлаўдың хәм қасымда қалған адамлардың күшин бахалаўдың аңсат емеслигин ойладым.

- Солай етип, Сизге келисим бериў қыйын болды, - дедим мен, көзим менен көргенлерди анықлап өтип.

- Аўа, - деп жуўап берди киси. – Мен бундай тәжирийбели бүркиттиң даналығын хәм зейинлилигин бахалайман, бирақ ол бул адамларды мен сыяқлы билмейди. Мен көп жыллардан берли олар менен биргемен. Бүркиттиң айтқан гей бир нәрселери улыўма шынлыққа туўра келмейди. Бизлерге дерлик хәр бир адам бойынша келисимге келиў жүдә қыйын.

- Бул туўралы сен не дейсең? – деп сорадым мен ғарры бүркиттин.

- Ол дурыс айтты. Мениң ойымша, бизлер келистире алмаймыз.

- Мырза, - дедим мен ер кисиге қарап, - сизлердің аўқамыңыздың оғада қысқарып кеткенлигиниң тийкарғы себепшиси – бул реҳимсиз урыс емес, ал сизлердің адамлардағы сыйлар менен Қудай шақырған хызметти анықлай алмағаныңызда.

Бул мениң сәўбетлесимди тек ҳайран қалдырып ғана қоймай, оның намысына да тийди. Азғандай иркилип алдым да, кейин сөзимди даўам еттим.

- Сизлер оғада үлкен аламанды жыйнай алатуғын ўақытлар да болды. Буны сизлер хәр түрли жоллар менен иске асырдыңыз хәм ислериңиз оңынан келди. Бирақ ўақытлар өзгерди, ал сизлер болсаңыз – яқ! Сиз – уллы жетекшисиз хәм ҳақыйқатлық ушын таң қалдырарлық дәрежеде узақ ўақыт қахарманларша гүрес жүргиздиңиз, бирақ бул саўашта қуры жетекшиликке қарағанда, жас жетекшилерди таярлаўға көбирек ўақтың ажырататуғынлар ғана аман қалып, жеңип шыға алады. Бул сизиң хәм басқалардың хәлсиз жери: сизиң жетекши қылмақшы болған адамларыңыз да хәлсиз.

Бул ер адам бурынғыдан да бетер қапа болып, қарсылық билдирмекши болды, бирақ өзін усады. Үзиликсиз жеңилислер оны кишипейил болыўға тәрбиялаған еди. Ал оның аўхалы болса, сондай дәрежеде төмен еди, ол хәтте бир нәрседе азғантай қәтелескени ҳаққында сөйлесиўди де мақул көрмеді. Ал саўашқа хәм жетекшиликке байланыслы алып барып атырған жолында ол улыўма нахақ еди. Оның өз руўхын қалай бойсындырып атырғанлығын көрип, мен сөзимди даўам еттим:

- Мырза, илтимас, туўры түсиниң, мен Сизди хәмме нәрсени қәте қылған демекши емеспен. Сизиң батырлығыңыз хәм сабырлылығыңыз – алдымыздағы жеңистиң тийкарғы фундаменти болып хызмет қылады. Деген менен, Сиз соны тән алыўыңыз керек, ең тийкарғы нәрсе еле исленилген жоқ. Сиз қалай ис-хәрекет алып барыў жолын табыўыңыз керек, болмаса, нәтийже шықпайды. Сизиң бүркитлерге мүтәж екениңиздиң себеби бар. Бизлер жүдә тез ўақыттың ишинде ҳақыйқый жетекшилерди таўып, оларды көтериўимиз керек.

- Сиз ҳақсыз, - деп ақыр-соңында киси мени мақуллады. Усы жерде мен жаңылысыппан. Не ушын жүдә көп саўашларда жеңилгенимизди хәм ... не ушын жүдә көп адамларды жоғалтқанымызды енди түсиндим. Мен буны түсинбеген едим. Мениң көре алмаған нәрсемди бүркитлер көре алатуғын болғаны ушын, олар керек деп ойлайман. Мен Сизиң айтқаныңыздай қыламан. Өзгерислер болыўы тийис. Бүркитлердиң сол өзгерислерди әкелгени анық. Бизлер тек «кешикпедик» деп үмит етемен.

- Тәкирарлап айтаман, мениң ойымша, Сиз – ҳақыйқый жетекши бола аласыз, - дедим мен. – Бүркитлер көриў қәбилетине ийе, бирақ әдетте олар жетекшиликти келистире алмайды. Сизлер

хақықаттан да бир-бириңизге мүтәжсизлер. Сизиң кишипейиллигиңиз хәм өз қәтелериңизди мойныңызға алғаныңыз – бул адамларды тек жигерлендиреди, ал олардың руўхын түсирмейди.

Мениң ойымша, бизлер еле кешикпедик, болмағанда бизлер бул жерде турмаған болар едик. Мен сол нәрсени түсиндим, егер бир нәрсени ислеў мүмкин емес болып көринсе, демек, Жаратқан Ийе Өз хәрекетин баслайжақ. Бизлер қандай да бир дәрежеде Жаратқан Ийеге хәзир хәрекет етиўге имканият ажыратып бердик! Бизлер дурыс стратегияға мүтәжбиз, бирақ бәринен де бетер бизлер Оған, Оның мийримине хәм Оның қайырхомлығына мүтәжбиз. Кишипейиллерге Ол Өз мийримин береді хәм бизлер буны умытпаўымыз керек. Бәлким, Сиз бул жердеги ең хақықый кишипейил адамсыз. Енди сен өз адамларыңды жетелеўиңди даўам етиўиң керек, ал бизлер саған жәрдемлесемиз.

- Хәзир мен қатты алжасқанымды растан да түсинип атырыппан, мен басқалардың сыйларын тән алмай, сыйларды раўажландырыўына жол қоймаппан, - деп жуўап берди киси. – Мен, сондай-ақ, басқа адамларға берилген жетекшиликти де тән алмаған едим. Оларда қандай бир қәўипти көргенимди мойныма аламан.

Өтмиште зейинли адамлар қыйыншылықлар менен бөлиниўлердиң келип шығыўына себепши болған. Оларға жетекшиликти бериў хәм адамларға тәсир етиўге имканият бериў – қатты қыйын болған. Соған қарамастан, мен оларға өсиўге имканият бермей, қайта еле де көбирек қәте қылыппан.

- Мырза, егер де Сиз мениң қәншелли жаман қәте ислеп қойғанымды билгениңизде еди. Маған даналықтың жетпегенинен хәм шалағайлығымнан оғада үлкен апатшылықлар келип шықты! Буған салыстырғанда, Сизиң қәтелериңиз хәм жас бүркитлердиң қәтелери хеш нәрсе емес, - деп жуўап бердим мен. – Бәримиз де үлкен қәтелерге жол қойсақ керек, бирақ мен соны билдим: бизлерди адамлардың көз алдында пәске уратуғын нәрсе, көбинесе, бизлерди Қудайдың мийримин алыўға бейимли қылады.

Дурысын айтқанда, бизлер – Оның усы жерде көргиси келген адамларымыз. Ақмақлар менен хәлсизлерди даналар менен күшлилерге қарсы қолланған Оған елеге шекем унайды. Бизлер өзлеримиздиң хәлсизлигимиз хәм ақмақшылығымыз себебинен бул жердемиз, мен сондай деп ойлайман. Бирақ мен соны да билемен, Ол бизлердиң хәлсиз хәм ақмақ болып қалғанымызды қәлемейди, ал Оның даналығы менен Оның күш-қүдиретин излеўге жететуғын дәрежеде кишипейил болғанымызды қәлейди.

- Жақсы айттың, бірақ хәзир бизлерге жоба керек, - деп ғарры бүркит сөзге араласты. – Душпанды қалай жарып өтип, теректің тамырына қалай хұжим жасаў жолын таптың ба? Өтмишти еслеп отырыўға артық ўақтымыз қалмады.

- Менде бир жоба бар, - деп жуўап бердим мен. – Дәслеп бизлер арамыздан ҳақыйқый жетекшилерди хәм күшли қуралларды табыўымыз керек. Кейин қай жерден жарып өтетуғынымызды анықлап, иркилип турмастан, теректің тамырына қарай умтыламыз. Хәзир кейин қайтып, топарыңыздан жетекшилерди хәм сыйларды излеңлер.

Кисиге қарап, мен былай дедим:

- Мына ғарры бүркитке хәм мына кишкене қызға исен, - деп кишкене қызды көрсеттим. – Онда сизлерге керек сый бар.

Кишкене қыздың сыйы туўралы айтқан ўақтымда, киси менен хаял хайран қалып, қасларын көтерди. Олардың қарсылық билдиргиси келгени анық көринди, бірақ бундай қылмады, ал: «О'Кей», - деди де бирге жүрип кетти.

Буннан кейин тез арада ушқыр-бүркитлер келип қона баслады. Олар көргенлерин баянлап атырғанда, мен: «Олардың қасына ғарры бүркитти де қосып жиберий керек екен», - деп ойлай басладым, себеби олардың мағлыўматлары бир-бирине қарама-қарсы болып көринди. Дәрхал оларды биримлеп тыңлаўым керек екенлигин түсиндим.

Бираз ўақыт өтті хәм олардың хәр қайсысының пүтин бир картинаның хәр тәрәпин көргенлиги мәлим болды, бірақ бүркитлер оғада жас болғанлықтан, өзлери көрген тәрәпин пүткил картина деп көрсеткиси келер еди. Мен олардың мағлыўматларының хәммеси де қымбат екенлигин сездим, тек ғана олардың бәрин жәмлестирий керек еди, сонда ғана жағдайды толық көрийге болатуғын еди.

Мениң қорқынышыма бола, барлық баянламалардан соң, маған пүткил картина еле де толық еместей болып көринди. Бизлер көрмей турған және бир нәрсениң болыўы керек еди, себеби бизлердиң халатымыздың соншелли дәрежеде үмитсиз болып қалғанлығына исене алмас едим. Бизлер үлкен аламан тәрәпинен толық қоршалып алынған едик хәм олардың хәлсиз жери жоқтай еди, оның үстине, хәмме тәрәптен бул үлкен аламанға үзиликсиз мың-мыңлаған адамлар қосылар еди. Олардың өз-өзине исеними артып, тез арада қорғаншаларды жарып өтип, кишкене отряд пенен бизлерди жоқ қылатуғынына үмит етер еди.

Мен қайтадан әкелінген мағлыұматлардың үстинен ой-пикир жүрите басладым. Бір ушқыр-бүркіт душпанның бір тәрәпин ең күшли тәрәпи десе, екіншиси оны әззи тәрәпи деп санар еди. Соның үстинен ой-пикир жүритип турғанымда, артымда кишкене достымның даўысын еситтим.

- Сен не ислеў кереклигин билмейсең, солай емес пе? – деп кишкене қыз я сорады, я тастыйқлады.

- Хәзир мен үлкен исеним менен Жаратқан Ийениң сөзинен пайдаланған болар едим! Сен Оның сөзин әкелдиң бе? – деп сорадым.

- Аўа, мен айта аламан. Ол жерде нелердиң бар екенлиги әхмийетли емес, әхмийетли нәрсе – бул бизлердиң ишимизде Жасаўшы Қудай.

- Хәқыйқат! Және не?

- Мениң ойымша, бул соны билдиреди: бизлер өзлеримизге берилген Жаратқан Ийениң сыйлары менен шақырған хызметлерин билип алып, Оның берген күши менен алға жүриўимиз керек, ал душпанның хәлсиз жерин излеп отырмаўымыз керек.

- Әжайып! Енди пүткил картина анық көринди деп ойлайман! – дедим мен.

- Нени нәзерде тутып турсыз? – деп сорады кишкене қыз.

- Бизлер бул теректиң жанған отының этирапында дем алып отырғанымызда, саған барлығын түсиндирип беремен, - дедим мен.

11-БАП

САЎАШ

Шамалағанымдай, ең күдиретли сыйлар жаслардың арасында екен, хәтте, еле дым жас есапланғанлардың арасында да бар екен. Олардың гей биреўлери өз сыйларын қурал ретинде қолланып, жақсы саўаш жүргизиўди әлле қашан меңгерип алыпты. Билимниң жетпеген жериниң орнын, олар таң қалдырарлық исеним менен толтырды.

Жаслар урыстың жеңис пенен тамамланатуғынына хәм теректиң шабылатуғынына улыўма гүманланбайтуғындай болып көринди. Қалған адамларда болса, жеңиске ерисетуғынымызға аз исеним бар екенин билер едим. Не болса да, бизлер урыс майданына түстик, себеби бизлерде басқа жол жоқ еди.

Сонлықтан мен шешим қабыл етип, жасы үлкенлерден туратуғын хәр бир топарға, бир нешше балаларды хәм бүркитлерди бекиттим, олар да биргелесип гүрес жүргизиўи тийис еди. Бул қыйын саатларда оларды гүрес майданына **мәртлик** пенен **ер жүреклилик** баслап барыўы шәрт екенлигин түсиндим. Булар расында да бизлерге керек нәрселер еди.

Саўаш ушын маған берилген ең баслы еки стратегиялық сөз – душпанның күшин емес, ал өз күшимизди есапқа алып, шешим қабыл етиўиме жәрдем бериўи керек еди. Буның үстине, бизлер өзлеримиздиң ең баслы мәқсетимизден бир шетке шығып кетпеўимиз тийис еди, ал ең баслы мәқсетимиз – теректи жоқ қылыў еди.

Бизлердеги ең күдиретли күш – бул мениң қолларымдағы факел хәм қылыш болғанлықтан, мен биринши болып жүриўим тийис екенлигин түсиндим. Мен гүманларға жол берип отырыўды қәлемедим, сонлықтан топарлар дүзилип болыўдан-ақ, бизлер дуўа етип басладық. Бизлер Жаратқан Йеге Оның бизлер ушын әлле қашан ислеген уллы ислери ушын хәм бизлерди барқулла Өзиниң уллы табысына баслап баратуғыны ушын, миннетдаршылық билдирдик. Кейин, жүреклеримизде миннетдаршылық пенен алғыс-мақтаўды сақлап қалыўға толық бел байлап, алға қәдем тасладық.

Мен қылышты жән-жаққа сермедим хәм оны вертолеттың пәригиндей қылып, төбемде айландырдым, ал факелди қолымнан келгенинше, бәлентлирек көтердим. Сермелген қылыштан пайда болған ҳаўаның хәрекетти оғада күшли болғаны мени хайран қалдырды, себеби мен қылышымды ондай самал пайда ете алады деп улыўма ойламаған едим.

Артыма бурылып қарағанымда, изимде киятырған отрядлар да өз қылышларын көтерип, мениң ис-хәрекетлеримди тәкирарлап атырғанлығын көрдим. Ересек адамларға тийисли қылышлардың көбиси қыйсайған, зыянланған, ал гей биреўлери болса, хәтте, сынған еди, бирақ олар пүткил этирапты жарқыратып, нур шашып турар еди.

Енди бул қылышлардың тири екенлиги аттан анық болды, ал олар хәрекетке түскенде, бурынғыдан да көбирек өмирге толды. Оларды қанша күшлирек хәрекетке түсирген сайын, олар сонша

көбирек нурланды. Өз қылышларын жән-жаққа сермеген пүткил отряд бойлап шыққан нур, тез арада хақыйқый тамашаға айланды. Усы хәрекетти даўам етип атырғанымызда, мениң ишимде, бул нурдың қәлеген қараңғылықты қуўып шығаратуғынына исеним пайда болды.

Бизлердиң қылышларымыздың пайда еткен самалы, ширип атырған мийўелердиң жеркенишли ийисин қасымыздан қуўар еди. !тирапымызда хаўа тынық хәм тап-таза болды. Бизлер кишкене қорғаншаларымыздың ишинен шыққан ўақтымызда, қандай да бир нәрсе жүз берди, бир күдиретли руўхый күш иске түсти, азатлыққа шықты. Бул сондай дәрежеде анық сезилгени соншелли, хәр биримиз буны сездик. Хәр адым атқан сайын, нур менен самал күшейип, исенимимиз де арта баслады. Мен: «Хәтте егер де мен бир нешше жүз мыңлаған әскерлерге ийе армияға басшылық еткенimde де, мениң исенимим буннан күшлирек болмас еди», - деп ойладым. Бир нешше жүзлеген адамлардан қуралған бул кишкене отряд соншелли дәрежеде күшли еди, бизлер ислеўимиз тийис болған хәмме нәрсени ислей алатуғынымызды билдим.

Бизлер жолға түсиўден-ақ, бүркитлер аспанға көтерилип, үстилеримизде пәрўаз ете баслады. Самал қанша күшейген сайын, олар да сонша бәлентлирек көтерилип ушар еди.

Бизлер бир талай жол басып өттик, бирақ бул кишкене отрядты қоршаған сол қутырынған аламанның бизлер менен елеге шекем дусласпағанына мен таң қалдым.

Мени таң қалдырған және бир нәрсе, бизлер жүрип баратырғанымызда, бизлердиң төбемизде жайылып өсип турған шақалардан бир де бир мийўе үстилеримизге қулап түспеди. Бул тереклердиң мийўелери сондай дәрежеде үлкен хәм зәхәрли еди, егер ол биреўимиздиң үстимизге тупа-туўры түсе қойса, оның өлтире алатуғынын билер едим. Деген менен, бизлердиң жолымызда жақында жерге қулап түскен мийўелердиң излери де жоқ еди. Тек ғана кишкене-кишкене өсимлик шаңларының үйиндилери хәр жерде жатып, оларды самал ушырып алып кетер еди. Бүркитлердиң биреўинен төменге түсип, көрген нәрселерин баянлаўын усиндым.

Бүркит шайтан ордасының, бизлер жолға түсиўден, қорқыныш пенен артқа қашқанлығын айтты. Олар кишкене қорғаншалардың артында сондай күшли нур шашқан хәм сондай күшли күдиретке толған отрядтың пайда болып атырғанлығын көргенде, қандай дәрежеде қорқынышқа түскенин көз алдыма келтирдим. Бирақ мен олардың қайтадан топарларға бөлинбегенлигин хәм қәлеген жолдан пайдаланып, бизлерге хұжим

жасамайтуғынлығын көз алдыма келтире алмадым. Бірақ аламан соншелли узаққа қашып кеткен еди, хәтте бүркитлер оларды көрмепти.

Кейин мен бир нешше бүркиттен, таза хаўа таўсылмағанынша, илажы болғанынша алдыраққа хәм этирапқа ушыўын өтиниш қылдым. Олар қайтып келгенде, олардың әжелген мағлыұматы мени бурынғыдан да бетер таң қалдырды.

Бизлердің пайда еткен атмосферамыз, теректиң шақаларын өлтирип, оның мийўелерин курғатып таслапты. Теректиң мийўелериниң бир де бирейи үстимизге кулап түспегени сол екен. Бірақ оннан да бетер таң қалдырған нәрсе, бизлердің пайда етип атырған атмосферамыздың кәншелли узақлыққа тарқалып кеткенлиги болды. Теректиң тамырына шекемги бизлердің пүткил жолымыз енди толық қәўип-кәтерсиз еди.

Қайсы этирапымызда таза хаўа жетпей атырған болса, сол жерге шайтан ордасы жыйналар еди. Бірақ олар аң-таң болып, тек орнында жер тепкилеп турар еди. Шамасы, олар хәтте зәхәрли мийўелерди жемей атырған да болса керек, олардың барлығы бирдей хаўлығысқан, хәлсиреген хәм аш болғанға уқсар еди.

Мен жетекшилерди жыйнап, оларға не жүз бергенлигин түсиндирдим. Тезирек теректиң тамырын жоқ қылыў ушын, бизлер тезирек жүриўимиз тийис екенлигине мен толық исенимде едим. Олар келисим берди.

Бизлер жуўырдық, бизлер шаршамастан, самал сыяқлы жуўыра алар едик. Өмиримде бундай куўанышлы йошты бурын да сезгенимди еслей алмайман. Бизлер теректиң тамырына жеткен ўақтымызда, куўанышымыз соншелли күшейип кетти, оны зорға-зорға көтере алдық. Мен кишкене отрядымыздағы жаўынгерлердің жүзлерине тигилип қарадым хәм бизлер душпан менен саўаш майданында жүзбе-жүз соғлығыспағанымызға қарамастан, олардың жүзлери сондай дәрежеде көрнекли еди; олардан күшлирек армия, олардан хәк нийетлирек миссия жоқтай еди.

Теректиң жуўанлығы соншелли, оны орап алыў ушын, бизлердің бәримиз бир-биримиз бенен қол усласып турыўымызға туўра келди. Бизлер сондай қылдық та, қылышларымызды сермеўди даўам еттик. Кейин бәримиз қылышларымызды терекке суқтық хәм терек дәрхал өлди.

Жапырақлар қардай болып, жерге түсе баслады. Теректиң карама-қарсы тәрeпинде жайласқан мийўе дәрхал курғап қалып, үлкен шаңғытқа айланды хәм самал оларды ушырып алып кетти.

Соннан соң бизлер теректи шаўа басладық хәм ол жерге кулады. Кимдур оны майдалап шаўа баслады, басқалары түбири менен тамырына тийисти. Бизлер оның бәрин қашан толық майдалап, қырындыларға айландырып тасламағанымызша, тынбай мийнет еттик. Оғада үлкен теректиң орнында енди үлкен шунқыр ғана қалды. Бирақ бизлер оны толтырдық хәм тез арада бул жер жаңадан отырғызылған бағқа уқсап қалды.

Мен не ислеўим тийис екенлигин билер едим. Мен теректиң орнына факелди отырғыздым. Ол дәрхал тамыр жайып, бизлердиң көз алдымызда гүллей баслады. Кейин мийўелер көрине баслады. Соннан кейин мен барлық адамларды жыйнадым хәм ғарры бүркит бизлерге былай деди:

- Бул жеңис жақсылап байрамлаўға ылайықлы, бирақ хәзир буған ўақтымыз жоқ. Деген менен, бул жерде не жүз бергенин сизлер толық түсинип алыўыңыз ушын, болған ўақыяны бастан баслап айтып бериўге туўра келеди.

Соннан соң ол маған қарады, ал мен не қылыўым тийис екенлигин түсиндим.

- Бул ўақыя мен өзимниң қылышым менен кишкене теректи шаўып, бирақ орнына Өмир Терегин отырғызып кетпегенимнен келип шыққан еди. Патша мениң бул қопал қәтемниң дурысланғанын маған көрсетип, маған уллы меҳир көрсетти. Қәте дурысланды хәм бурын өлим патшалық еткен жерде, енди Өмир Тереге жемис әкелип атыр. Сонлықтан бизлер өмирдиң өлимнен күшлирек екенлигин еслеримизде сақлаўымыз керек.

Бул қаланың көпшилик бөлегинде руўхый атмосфера өзгерди. Қаланың шетлеринде толық аламан аш адамлар бар, олар хәзир-ақ бул теректиң жемислерин жеўге таяр болып тур. Сизлер оларға жемислерди бериўиңиз керек. Бул жерде қайтадан жүдә көп жәмәәтлер көтериледи хәм хәр қайсысы хақыйқатлық пенен өмирдиң таянышларына айланады. Ядларыңызда сақлаң: сизлердиң хәммеңиз – бир пүтинсиз.

Ғарры бүркит қайтадан сөзге араласты:

- Жеңисти байрамлаўымыз ушын, бизлердиң есабымызда мәңгилик бар. Ал бул жеңиске болса, аспанда үлкен естелик орнатылады. Бурын көп адамларға ашылғандай, енди сизлер де, бир адамның мың душпанды, ал еки адамның он мың душпанды қалай қуўа алатуғынын билдиңизлер. (Нызам. 32:30). Ал енди сизлер араңыздағы бир адамның мың адамды, ал еки адамның он мың адамды жыйнай алатуғынын билетуғын боласызлар.

Тез арада сизлерди бул жерде уллы зүрәәт күтип тур. Тез арада сизлерге жердиң барлық шетлеринен оғада көп адамлар ағып келеди. Олардың бул жерге келетуғынының себеби, бул жерде - нур, таза руўхый ҳаўа хәм бул теректиң жемислери бар. Олар бул жерге сизлер ушын ямаса мен ушын келмейди. Бизлер бүгин тек ғана исенип, қулақ салғанымыздан басқа, хеш нәрсе қылмадық, ал көпшилигимиз басқа жол жоқ болғанлықтан ғана, усылай қылдық. Келиңлер, менменшиликке жол қоймайық хәм бул жерде жүз берген нәрсениң алдында кишипейил болайық.

Не болса да, хәр биреўимиз изимизден жүдә көп адамларды ертиўимиз керек. Олар жемислерди жеўи ушын, сизлер оларды усы жерге баслап келиўиңиз керек. Сизлер оларға қылыш бериңлер хәм бул қылышлардың күшинен пайдаланып билиўди үйретиңлер. Егер олар да жетекшилерге айланса ғана, сизлердиң жетекшилигиңизди табысқа еристи деп айтыўға болады. Сондай қылып, жеңис кем-кемнен көбейиўин даўам етеди. Егер ишинде жасырныў ушын өзлериңизге кишкене қорғаншалар қурып алсаңыз, кейни неге алып келетуғынын хеш қашан умытпаңлар. Ал енди барыңлар хәм қаланың дөгерегинде гезип жүрген жүдә көп адамларды шәкиртлерге айландырыңлар! Енди олар сигналды есигеде.

12-БАП

ҚОРҒАН

Мен қайтадан өзимниң мийманханамдағы бөлмемде ояндым. Бул руўхый көринис болғанлығына қарамастан, ол маған пүткиллей ҳақыйқый дүньядай болып көринди. Мен умытып қалмасымнан бурын, не көргенлеримниң бәрин тезирек жазғым келди. !йнектиң сыртында елеге шекем жаўын жаўып, еле қараңғылық ҳүким сүрип турған еди, бирақ мен өзимде күшли руўхый күшти сездим хәм аспанның атмосферасынан дем алыўға еле де имканиятым бардай етип өзимди сездим.

Кейин мен күтилмегенде бир үлкен ақ аттың үстинде пайда болдым. Бул ат мениң жазықлықтағы кишкене қыздың қасындағы көрген атыма уқсады. Бирақ ат мениң ушын дым үлкендей болып түйилди. Ол қәдимги атлардан айтарлықтай үлкен еди, себеби мен

жерден жүдә бәлентте отырған едим. Кейин мен қасымда Жаратқан Ийениң турғанын байқадым.

- Енди сен өз орныңды таптың, - деди Ол.

Ол сондай деп айтқан гезде, мен аттың ерине қарадым. Ол қойыу қызғылт-көк, дерлик қара рендеги тери менен қаптанған, батыс жақлардың ерине уқсап кетер еди. Оның шетлери алтыннан еди. Ол маған оғада келсип, тап сыналып көрилген креслодай жүдә қолайлы еди.

- Ийем, ер – жүдә әжайып! - дедим мен.

Бул атқа қалай минип-түсетуғыным маған қызық болды, себеби ол жүдә бийик еди. Оның туяқларына нәзер таслағанымда, олардың жерге тиймей турғанлығын көрдим. Бизлер жерден бир нешше фут бийикликте пәрұаз етип турған едик.

- Ол қәдимгидей ат емес, - деди Жаратқан Ийе. – Ол сени жерден жоқарыға көтере алады. Сен оның үстинде отырған ўақтыңда, сениң жолың жердиң ойлы-бийиклигин тәкирарлаўы шәрт емес, сенде жердиң барлық жағдай-шәраятларынан жоқары көтериле алатуғын имканият бар.

- Ийем, бул мениң жазықлықтағы кишкене қыздың қасында көрген атым ба?

- Аўа, сол ат. Бул – сениң миссияң. Бул ат – Мениң жерге үстинде қайтып келетуғын хәм Маған Мениң Әкемнің берген Атынан. Бул атлар – Мениң қайтып келиўиме жол таярлайтуғын адамларға берилген.

Көп адамлар өтмиште бул атлардың үстинде жүрди хәм сениң дәўиринде де көп адамлардың жүриўи тийис. Бул саған жоқарыдан әзелден белгиленген миссия. Сен оның үстинде жүриўди үйренген гезинде, сен басқаларды да буған үйретиўин тийис.

Мен жазықлықтағы кишкене қыз ҳаққында хәм шайтанның терегине қарсы бизлер менен бирге гүрескен кишкене қыз ҳаққында ойлай басладым. Олардың екеўи де әлле қашан уллы жаўынгерлерге айланған еди хәм жас болыўына қарамастан дана еди. Егер де сондай жаўынгерлер көп болғанда, онда олар тез араның ишинде еле дүнья көрмеген уллы руўхый күшти қураған болар еди.

Сондай-ақ, мен бул аттың - мениң көз алдыма келтириўим қыйын болған кәраматларға қәбилетли ат екенин билер едим. Қызық, егер бул армияның барлық кишкене жаўынгер-балалары

усындай атлардың үстінде жүретуғын болса, онда ол қандай армия болады екен?

- Сен уллы кәраматлар дәуиринде жасап атырыпсаң, - деди Ийем аттың жүуенин қолына алып хәм жолға түсип. – Аспан Патшалығы – бул таўсылмайтуғын кәраматлар менен әжайып сезимлер мәңги даўам ететуғын жер. Ал Мениң алға жиберетуғын адамларым жер бетине бул кәраматлардың көбисин әкеледи. Сениң ушырататуғын балаларың – кәраматлар хәм кәраматлы белгилер. Олар жер бетине тез арада жибериледи. Олар Мениң қайтып келмесимнен алдыңғы Мениң ең соңғы миссиям менен келеди.

Бир нешше фут жүргенимизден соң, бизлер бир үлкен залға кирдик. Бизлер залдың еки тәрәпине узын сап тартып дизилип турған адамлардың қасларынан өттик. Олардың үстінде хәр әсирлерлерге тийисли костюмлар бар еди. Бизлер залдың орайына келип тоқтатық хәм барлық адамлар бизлердің алдымызға жыйналды.

- Бул адамлар – сени хызметіңе таярлаўға көмек берген адамлар. Олар саған билим хәм тәжирийбе берди. Олар – сениң гүуаларың. Сениң, азғантай болса да, таярлаған адамларың – сениң гүуаларың болатуғыны сыяқлы, сен де бул адамлардың гүуасысаң. Бизлердің бәримиз - Әкениң ең уллы еркин орынлаўда бир пүтинбиз. Әкениң уллы ерки – бул жерди хәм адамды олардың негизги тәғдири ушын қайтадан туўылдырыў.

Мен аттың үстінде отырғанымда, хәр бир адам Жаратқан Ийениң алдына келип, дизелерин бүкти хәм кейин мениң көзлериме туўры қарап, қандай да бир сөзден айта баслады: «Күшли бол», «Хеш нәрседен қорқпа», «Жақсы бол», «Жақыныңды сүй», «Патшаның изине ер» хтб.

Бул, мениң ойымша, бир нешше саатқа созылды, бирақ мен буның еле де көбирек даўам еткенин қәледим. Оларға қарап хәм олардың маған айтқан сөзлерине қарап, мен өзимнің олар менен айрықша бир пүтинлигимди, өз-ара байланыста екенлигимизди сезер едим. Мен олардың гей биреулерин танығаным, ал басқаларын, атларын билмесем де, қаяқтандур белгениме исенимим кәмил еди. Оларда сондай жоқары хәк нийетлилик хәм сондай бәлент мийрим бар болып, олар қәдимги адамға тийисли сыпайылықтан нешше есе артық еди.

Ең соңғы адам өз сөзин айтып болғаннан соң, Ийем маған бурылып, былай деди:

- Жүдә тез ўақыттың ишинде сен оларға қосыласаң, бирақ дәслеп сениң орынлаўың тийис болған жумыслар бар. Сенсиз олар

толық курамда емес, сен де оларсыз жеткиликсизсең. Бул сен арқалы шақырылатуғын адамларға да хәм сениң дәуириңдеги хызметшилерге де тийисли. Олардың сөзи, сениң ушын таңланған жолдан, сениң бурылып кетпеуіңе жәрдем береді. Сондай-ақ, басқа адамлардың да бурылып кетпеуі ушын, сен өз сөзлериңди оларға айтсаң болады. Ишинде өмирге ийе адамлардың бәри – Меннен.

Кейин мениң қасыма қызғылт көк реңли үлкен шапанды алып, еки адам жақынласты. Олардың ерлери де, меникіндей болып, алтыннан жийекленген еді. Олар шапанды Жаратқан Ийеге берді. Ийем оны көріп болып, мениң үстиме жапты хәм алдымды илдирді. Шапан сондай үлкен еді, ол тек мени ғана емес, ал аттың да барлық жерин жауып турды.

Мен адамларға қарап шықтым хәм қайтадан шапанға нәзер тасладым. Оның ашық қызыл реңге айланғанына хайран қалдым. Мен көзимди жумып, қайтадан аштым хәм ол аспан көк реңге, оннан қалса, мен өмиримде көрмеген сондай ақшыл көк реңге айланған еді. Кейин мен көзимди қайтадан жумып-аштым, енди ол көзди қамастыратуғындай ақ реңде еді. Бирақ хәр сапары оның алтын жийеклери сол турысында қалатуғын еді.

- Бул сениң қорғаның, - деди Жаратқан Ийе. – Ол сени хәм сениң миссияңды қорғап турады. Тек усы жерде ғана, сен оның хақыйқый келбетин көре аласаң. Жер бетинде ол улыўма басқаша болып көринеди. Жер бетинде ол оғада әпиўайы. Ол сениң жүрегинди хәм сениң миссияңның жүрегин сақлайды. Ол үстинде гезинде, сен Мениң мийримимде хәм бийлигимде жүресең. Ядыңда тут, бул мантия қандай болса, ол сондай. Ол сениң өтиўиң тийис болған шайтан дәуирлериниң суўығынан сени сақлайды.

Кейин Ийем ишарат пенен мениң аттан түсиўим кереклигин буйырды, сонда ат дизелерин бүгип, төмен түсиўиме жәрдем берді. Мен де дизелеримди бүгиўим тийис екенлигин билдим хәм сондай қылдым. Мен аттың қасында диз шөгип турғанымда, Жаратқан Ийе маған аттың жүўенин услатты. Кейин Ол мениң басыма зәйтүн майын қуйды хәм тап шампунь сыяқлы оны мениң шашларыма сүрте баслады.

- Бул бирлик әкелетуғын зәйтүн майы, - деп түсиндирди Ол сүртиўин тоқтатпастан.

Мен зәйтүн майының мениң сана-сезимиме терең кирип атырғанлығын сездим. Көбинесе қадағалаў мүмкин емес болып қалатуғын ашыў-ғәзепли ойларымының орнын, енди жай-парахат хәм таза ойлар басты.

Буннан кейин мен сондай күшли сүйиспеншиликти сездим, мен бундай сүйиспеншиликти буннан бурын тек бир нешше рет ғана сезген едим. Бул сүйиспеншилик мени көрген нәрселеримнің бәрин сүйиўиме мәжбүр етти. Аспан Патшалығында маған берилген ең әжайып барлық кеширмелеримнің ишинде, бул сүйиспеншилик ең ишинде әжайыбы еди.